



TER INFORMATIE

Aan de Minister voor Klimaat en Energie  
Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat  
Aan de Staatssecretaris Mijnbouw

Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie  
Directie Energiemarkt

**Datum**  
10 augustus 2022

**Kenmerk**  
DGKE-DE / 22403346

**Bhm: 22406114**

**Kopie aan**

# nota

Update ontwikkeling energierekening, energiearmoede  
en rol in de integrale koopkrachtbesluitvorming

Parafenroute

**Bijlage(n)**  
4

## Aanleiding

Ter voorbereiding op de koopkrachtbesluitvorming en naar aanleiding van gesprekken met o.a. energieleveranciers in de Taskforce Energiearmoede is een nieuwe analyse van de mogelijke stijging in de energierekening voor huishoudens gemaakt, met bijbehorende stukken voor de augustusbesluitvorming. In deze nota krijgt u een update en overzicht van de huidige stand van zaken.

## Advies

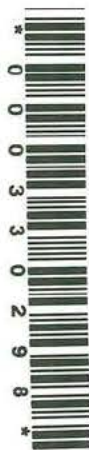
U kunt kennis nemen van de nota.

## Kernpunten

*Ontwikkeling energierekening en inkomenseffecten (zie bijlage 1)*

- Op basis van onze huidige inschatting voor 2023 kan de energierekening rond januari voor de meeste huishoudens met duizenden euro's stijgen op jaarbasis, want dan zijn vrijwel alle huishoudens overgegaan op variabele contracten en zijn de huidige groothandelsprijzen grotendeels doorgewerkt in de consumentenprijzen. Dit ligt in lijn met het beeld dat door leveranciers en prijsvergelijkers geschetst wordt.
- De impact is het grootst voor de laagste inkomensgroepen (mediaan inkomenseffect van -13,5% met uitschieters naar -30%). Ook de spreiding van de impact is het grootst in deze groep. Voor de hoogste inkomensgroep is het mediane effect het laagst maar alsnog ruim -5%.
- Dit is een zeer negatief beeld maar de onzekerheden zijn groot. De impact kan hoger of lager uitvallen, afhankelijk van de prijsontwikkeling en het energieverbruik de komende maanden. Daarom moet dit gezien worden als indicatie, niet als voorspelling.
- Daarbij moet ook in overweging gehouden worden dat de energierekening één aspect van de inflatie betreft en CPB middels de cMEV op 19-8 een integraal beeld zal schetsen waarin naast de overige minnen ook plussen (loonontwikkeling, beleid) meelopen.
- Energieleveranciers uiten hun zorgen over oplopende betalingsachterstanden maar de urgentie verschilt, sommige leveranciers zien momenteel nog geen

Ontvangen BBR



verslechtering ten opzichte van vorig jaar maar verwachten dat dit de komende maanden verandert.

#### *Augustusbesluitvorming*

- U bent met een aparte nota geïnformeerd over de stand van zaken Augustusbesluitvorming. Daarin wordt ook ingegaan op de koopkrachtbesluitvorming.
- Ambtelijk is het advies in eerste instantie te kijken naar koopkrachtondersteuning via het generieke koopkrachtinstrumentarium. Secundair naar de maatregelen in het energiedomein omdat ze minder gericht zijn en om negatieve gevolgen binnen het energie- en klimaatbeleid te voorkomen (w.o. vraagstimulering naar energie). Daarnaast is het van belang om oog te hebben voor het risico op precedentwerking.
- Uitgewerkte maatregelen in het inkomensbeleid zien op het verhogen van de toeslagen, het (versneld) verhogen van het minimumloon (Wml), het verlagen van de 1e schijf inkomstenbelasting, het aanpassen en/of verhogen van de arbeidskorting en algemene heffingskorting (een pakket met dergelijke maatregelen kan al snel oplopen naar ordegrrootte €8 mld. euro voor 2023).
- Ambtelijk zijn drie fiches met compensatie via het energiedomein afgestemd met FIN:
  - Het gedeeltelijk verlengen van de tijdelijke verlaging van de energiebelasting gedurende 2023.
    - Ten opzichte van het basispad leiden de maatregelen tot een lastenverlichting van ruim 390 euro voor een huishouden met gemiddeld energieverbruik.
    - Ten opzichte van 2022 (incl. de tijdelijke EB verlaging) stijgt het belastingdeel op de energierekening met circa 95 euro op jaarbasis, voornamelijk omdat in het voorstel van FIN de tarieven op aardgas volgens het basispad en de aanvullende belastingschuif van elektriciteit naar aardgas uit het Coalitieakkoord met ruim 13% stijgen ten opzichte van 2022.
    - Budgettaire kosten circa 2,4 miljard euro.
  - Verlengen van de verlaging van de btw naar 9% gedurende 2023.
    - De compensatie is afhankelijk van de totale hoogte van de energierekening. Hoewel ongericht, levert deze de hoogste compensatie aan huishoudens met de hoogste rekening.
    - Op macroniveau leidt dat tot relatief meer compensatie aan hogere inkomens.
    - Budgettaire kosten circa 3,7 miljard euro.
  - Verlengen van de tijdelijke verlaging van de accijns op benzine, diesel en LPG gedurende 2023.
    - Noodzaak voor verduurzamingsprikkel (beprijzing markt én beleid) voor de transitie is door EZK aangekaart en opgenomen in fiche.
    - Budgettaire kosten circa 1,4 miljard euro.

*Creatieve ambtelijke ideeën vangnet kwetsbaarste huishoudens*

- Ambtelijk EZK werkt samen met FIN en SZW om een vangnet voor de huishoudens met de grootste problematiek te onderzoeken voor de gevallen waar het generieke instrumentarium ontoereikend is.
- Opties zijn in veel gevallen vergaand en besluitvorming in augustus lijkt niet haalbaar, gegeven onzekerheid op aspecten als toetsing van inkomens van huishoudens, privacyaspecten en staatssteunregels.
- Maximale inzet op het generieke koopkrachtinstrumentarium is te prefereren boven dergelijke opties, om onderstaande risico's te beperken.
- Er zijn vier opties geïdentificeerd: 1) steun via leverancier, 2) prijsregulering voor specifieke groepen, 3) staatsleverancier of TenneT als 'supplier of last resort', 4) noodfonds als achtervang.
- Verkende opties kennen alle uitvoeringsbezwaren (in veel gevallen ons inziens onoverkomelijk) en leiden tot aanzienlijke risico's op marktverstoring, juridische risico's rond staatssteun en mogelijke hoge nationale kosten (zoals in bijv. Frankrijk, Groot-Brittannië).
- Risico's in de uitvoering: De Belastingdienst en energieleveranciers geven aan inkomensdata niet te kunnen koppelen aan de energierekening. Daarbij doet zich de vraag voor hoe inkomensgroepen af te bakenen, de impact binnen inkomenskwantielen kent grote spreiding.
- Risico op aanzienlijke marktverstoring: aanhoudend hoge energieprijzen leiden tot druk op omvorming van huidige maatregelen naar structurele maatregelen. Dit wijzigt de marktwerking fundamenteel met naar verwachting aanzienlijke aanspraak op publieke middelen. De overheid heeft een informatieachterstand op de energieleveranciers en beperkte controlemogelijkheden.
- Juridisch risico's (waaronder ongeoorloofde staatssteun): er is door WJZ nog geen juridische toets op staatssteun uitgevoerd.
- Daarnaast bestaan er specifieke risico's.
  1. Steun aan de leverancier middels een (gedeeltelijke) compensatie van onoverkomelijke betalingsachterstanden aan de leverancier.
    - Dit verschuift uitvoeringslast van overheid naar energieleveranciers.
    - Energieleveranciers geven aan dat dit onuitvoerbaar is.
  2. Prijsregulering voor afgebakende groep (prijsplafond/sociaal tarief).
    - Op dit moment is geen tariefstudie gedaan naar een passende energieprijs. Derhalve bestaat bij prijsregulering het risico op zowel onder- als overcompensatie.
    - Leverancier zijn tegen prijsregulering vanwege marktingrijpen en slechte ervaringen in België (risico op ondercompensatie).
  3. Oprichting van staatsleverancier of aanwijzen van TenneT of één of enkele leveranciers om huishoudens met onoverkomelijke betalingsachterstand zonder contract gesubsidieerd over te nemen.
    - Uitvoeringsmogelijkheden van deze optie is hoogst onzeker. Deze optie staat nog in de kinderschoenen.
    - Op basis van eerste verkenning: TenneT en GTS kunnen hier geen uitvoering aan geven. Daarnaast hoogst onzeker of de juridische grondslag bestaat en of dit geen ongeoorloofde staatssteun is.
    - Grootschalige overname van huishoudens door één partij creëert risico op extreme marktverstoring door prijsopdrijvend

effect doordat direct op de groothandelsmarkt ingekocht dient te worden. Dit beïnvloed marktposities resterende leveranciers en kan leiden tot sneeuwbaaleffect van faillissementen en ook tot buiten de grenzen doorwerken in de marktwerking.

4. Een noodfonds voor bijdrage aan huishoudens met onoplosbare betalingsachterstanden.
  - Energieleveranciers hebben een paar maanden geleden aangegeven een dergelijk fonds te willen oprichten. Het is echter onzeker of een dergelijk initiatief doorgang zal vinden
  - Ambtelijk EZK, SZW en FIN werken dergelijke noodmaatregelen uit in voorbereiding op een extreem scenario waarin de afsluiting van grote groepen huishoudens dreigt en mogelijke faillissementen van leveranciers tot gevolg heeft. Ambtelijk SZW kijkt ook naar de mogelijkheden binnen de bijzondere bijstand.
  - Naast voorgenoemde vangnet onderzoekt ambtelijk EZK of de bevoegdheid die aan ACM gemandateerd is om een afwijkende herverdelingssystematiek van gedupeerde huishoudens te hanteren bij faillissementen van leveranciers afdoende is om 1) een sneeuwbaaleffect van faillissementen te voorkomen door herverdeling te beperken tot de leveranciers die in staat zijn om dit te dragen en 2) om een onwerkbaar herverdeling van huishoudens onder leveranciers te voorkomen wanneer het om aanzienlijke aantallen huishoudens gaat.
  - Hierover wordt MKE apart geïnformeerd.

*Taskforce Energiearmoede en brief voorstel Energie-Nederland (bijlage 2 en 3)*

- De Taskforce lijkt geen maatregelen op te leveren met significant effect op het voorkomen van betalingsproblemen op de korte termijn.
- Wel komen er maatregelen naar voren die een deel van de huishoudens kunnen ondersteunen bij beperkte betalingsproblemen, zoals verbetering van het uitwisselen van signalen tussen de leveranciers en gemeenten in het kader van vroegsignalering en verbeterde coördinatie van inzet energiecoaches.
- Ambtelijk SZW doet een aanzet voor een kamerbrief waarin het vervolproces voor verdere uitwerking van de maatregelen uiteengezet wordt. Deze moet vóór Prinsjesdag aan de TK verzonden zijn (zie moties bijlage 4).
- Energie-Nederland heeft een brief gestuurd aan MKE, MAPP, MFIN en MVRO met een voorstel voor een pakket compensatiemaatregelen (zie bijlage 2 en 3). Leveranciers streven primair na om betalingsrisico's van klanten te beperken middels doortrekken van de generieke, tijdelijke maatregelen op de energierekening (EB en btw) in 2023 en pleiten voor aanvullende compensatie op de energierekening (waar mogelijk gericht).
- Daarnaast heeft Eneco een onderzoek laten uitvoeren door CE Delft naar additionele compensatiemogelijkheden via de energierekening. Deze maatregelen zijn uitvoerig aan bod gekomen in de Taskforce en de overige leden zijn ontstemt dat Eneco dit parallel uitzet zonder de Taskforce daar procesmatig of inhoudelijk van op de hoogte te stellen.
- De voorgestelde voorkeursmaatregel van Energie-Nederland (inkomensafhankelijke korting op de energierekening) worden door de Belastingdienst als onuitvoerbaar bestempeld. Dit is voorafgaand aan de

- publicatie ook met de Taskforce (inclusief Eneco) gedeeld. Het rapport zal meegewogen worden in de appreciatie van mogelijke opties.
- In samenwerking met ambtelijk SZW, FIN en BZK wordt deze brief geapprecieerd en deze zal met de stukken van de Taskforce met u besproken worden voorafgaand aan het BO met de leveranciers op 9 september.
  - Deelname van FIN wordt verwacht bij het BO op 9 september.

*Media aandacht energierekening en maatregelen*

- Er is veel aandacht voor de energierekening, met name voor de betaalbaarheid naar aanleiding van het bericht van gaslicht.com dat de energierekening in augustus stijgt naar 6.500 euro op jaarbasis.
- Bijlage 1 biedt meer achtergrond informatie bij de onzekerheden achter dergelijke prognoses van de energierekening en de ambtelijke inzichten voor 2023.
- Ook wordt er in de media geschreven dat NLse huishoudens de hoofdprijs betalen voor energie volgens een internationale vergelijking van energieprijzen. Er is contact geweest met CBS en IEA om deze internationale prijsvergelijking te verifiëren met consistente, onafhankelijke data. Hier wachten wij nog op.
- Een aantal kanttekeningen bij deze vergelijking is nu al reeds te maken:
- De tarieven die in de internationale vergelijking gepresenteerd worden voor NL zijn gebaseerd op de contracten voor nieuwe klanten, deze tarieven liggen in de huidige situatie met extreem hoge groothandelsprijzen boven de gemiddelde prijs die huishoudens in NL betalen.
- In sommige landen worden ook de lopende contracten meegewogen, waardoor een beter beeld geschetst wordt van de gemiddelde energieprijs die door huishoudens betaald wordt en lager uit zal vallen. CBS onderzoekt mogelijkheden om de methode aan te passen maar zal naar verwachting pas begin volgend jaar een aanpassing kunnen doen.
- Compenserende maatregelen zijn in Nederland vormgegeven via de elektriciteitstarieven (EB elektriciteit) en de belastingvermindering EB (gekoppeld aan elektriciteitsaansluitingen). Ook krijgen lage inkomens directe inkomensondersteuning. Daardoor is deze compensatie niet zichtbaar in de consumententarieven voor aardgas maar wel in de totale energierekening (of het huishoudboekje).
- Daarnaast worden in sommige landen (België, Frankrijk, etc.) prijzen (deels) gereguleerd door de overheid, dit betekent dat de tarieven lager zullen liggen dan wanneer de marktwerking niet gehinderd zou worden. De kosten komen echter uiteindelijk wel ergens te liggen; het zal tot faillissementen leiden (Groot-Brittannië) of tot extra compensatie aan leveranciers (Frankrijk, België). Beide leiden tot hogere nationale kosten dan efficiënte marktwerking maar zijn minder direct zichtbaar.
- De groothandelsprijzen waar Nederlandse energieleveranciers en uiteindelijk huishoudens mee geconfronteerd worden zijn echter niet anders dan voor buurlanden. Het is dus niet de verwachting dat de marktprijzen wezenlijk anders zullen zijn. In NL is de belasting op aardgas wel hoger dan in vrijwel alle andere landen, wat doorwerkt in de consumentenprijzen. Dit is niet het geval voor de belastingtarieven op elektriciteit.

- Hoewel de compenserende maatregelen op de elektriciteitsstarieven genomen zijn, zijn deze niet gerelateerd aan de elektriciteitsprijzen maar aan de ontwikkeling van de totale energierekening in 2022. Daardoor is deze compensatie niet zichtbaar in de consumententarieven voor aardgas maar wel in de totale energierekening voor huishoudens.

### Toelichting

- Zie bijlage 1 voor de notitie Ontwikkeling energierekening.
- *Taskforce*
  - Op de korte termijn lijkt financiële ondersteuning het enige effectieve middel tegen de geschetste problematiek. Leveranciers hebben een duidelijk primair belang bij directe compensatie op de energierekening om betalingsrisico's te beperken. Daarbij wordt ingezet op het verlengen van de generieke, tijdelijke maatregelen in 2022 naar 2023 en additionele, gerichte steun op de energierekening voor huishoudens met een betalingsrisico. Hiervoor lijken echter geen uitvoerbare opties te zijn gevonden.
  - Naast financiële ondersteuning wordt gekeken naar verbetermogelijkheden bij het vroeg in beeld krijgen van potentiële betalingsproblemen (vroegsignalering). Hier zijn afspraken over gemaakt in het landelijk convenant vroegsignalering, sinds januari 2021 van kracht. Inmiddels zijn vrijwel alle gemeenten aangesloten op een uitwisselingssysteem en hebben de meeste energieleveranciers met deze gemeenten de convenanten getekend. Er zijn echter verbeterpunten in de effectiviteit en kwaliteit van de uitwisseling van meldingen en geboden oplossingen. Daarnaast wordt door leveranciers het instrument 'Meetlat sociale incasso' gebruikt om te bekijken in hoeverre er nog verbeteringen mogelijk zijn op het sociale incassoproces.
  - De wettelijke basis voor het uitwisselen van gegevens en sturen van signalen lijkt voor wat betreft de afsluitregeling Elektriciteit en Gas afdoende, vanuit SZW loopt nog een juridische analyse m.b.t. de (Memorie van Toelichting van de) Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs).
  - De inzet en opschaling van energiecoaches en fixteams voor huishoudens wordt momenteel verkend door organisaties uit de werkgroep. Deze coaches en fixteams geven advies over energiebesparing en voeren eenvoudige maatregelen om energie te besparen uit, zoals het aanbrengen van tochtstrips.
  - Op de 'zet ook de knop om' website adresseren we nu ook energiearmoede en hebben we een koppeling gemaakt met [www.geldfit.nl](http://www.geldfit.nl), een initiatief van Stichting Nederlandse Schuldhulproute. Ook is er een verwijzing gemaakt op de website naar tips van Milieu Centraal om energie te besparen voor mensen met een klein budget.

## Notitie Ontwikkeling Energierekening ambtelijk FIN, SZW en EZK

Ten behoeve van de integrale koopkrachtbesluitvorming wordt in samenwerking met ambtelijk FIN en SZW een indicatief scenario van de impact van de energierekening voor huishoudens in 2023 gepresenteerd. Deze prognose is gebaseerd op de huidige stand op de energiemarkten en gemiddelde verbruiksprofielen van verschillende typen huishoudens; het is de beste inschatting van de ontwikkeling van de energierekening in 2023 die wé op dit moment kunnen geven. Deze getallen kennen echter veel onzekerheid en spreiding rondom het gemiddelde. Daarom dient deze prognose niet als raming of voorspelling te worden geïnterpreteerd.

Tabel 1: indicatieve omvang van de totale energierekening op jaarbasis (in euro) voor huishoudens met verschillend energieverbruik en bij verschillende prijzen.

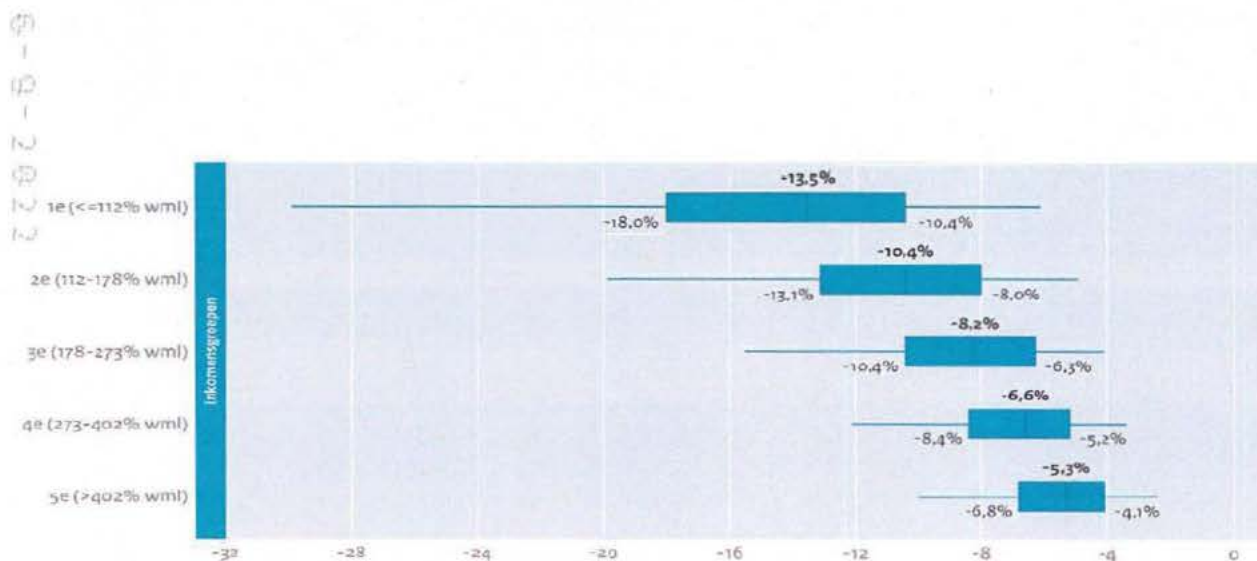
|   | Aardgas (m3) | Elektr. (kWh) | Prijzen jan '21 | Prijzen jan '22* | Prognose 2023  |
|---|--------------|---------------|-----------------|------------------|----------------|
| <b>Huishouden met gemiddeld energieverbruik**</b>       | <b>1.170</b> | <b>2.384</b>  | <b>€ 1.478</b>  | <b>€ 2.627</b>   | <b>€ 5.188</b> |
| <i>Stijging ten opzichte van jan '21</i>                |              |               | -               | € 1.286          | € 3.710        |
| <i>Stijging ten opzichte van jan '22</i>                |              |               |                 |                  | € 2.561        |
| <b>CBS huishoudprofielen***</b>                         |              |               |                 |                  |                |
| Een bewoner in nieuw, klein appartement                 | 640          | 1.560         | € 878           | € 1.439          | € 3.020        |
| Een bewoner in oud, klein appartement                   | 810          | 1.540         | € 1.008         | € 1.713          | € 3.516        |
| Twee of meer bewoners in oud, klein appartement         | 990          | 2.260         | € 1.308         | € 2.283          | € 4.561        |
| Een bewoner in oude, kleine rijwoning                   | 1.040        | 1.680         | € 1.220         | € 2.145          | € 4.304        |
| Een bewoner in oude, middelgrote rijwoning              | 1.230        | 1.980         | € 1.437         | € 2.574          | € 5.084        |
| Twee of meer bewoners in oude, kleine rijwoning         | 1.210        | 2.780         | € 1.597         | € 2.843          | € 5.585        |
| Twee of meer bewoners in nieuwe, middelgrote rijwoning  | 1.070        | 3.250         | € 1.590         | € 2.789          | € 5.495        |
| Twee of meer bewoners in oude, middelgrote rijwoning    | 1.360        | 3.190         | € 1.806         | € 3.247          | € 6.323        |
| Twee of meer bewoners in oude, grote rijwoning          | 1.890        | 3.880         | € 2.377         | € 4.384          | € 8.396        |
| Twee of meer bewoners in oude, grote vrijstaande woning | 2.350        | 4.480         | € 2.872         | € 5.372          | € 1.0196       |

\*De maatregelen in de energiebelasting en btw op energie worden meegerekend in dit scenario.

\*\*Voor het gemiddelde energieverbruik in 2022 wordt de PBL prognose uit de KEV21 gehanteerd.

\*\*\*Voor het verbruik van de huishoudprofielen wordt de meest recente CBS raming gebruikt (2020).

Grafiek: indicatieve inkomenseffecten van de energierekening o.b.v. 'Prognose 2023' uit de tabel (horizontale as toon de inkomenseffecten aan, voor het laagste inkomenspercentiel is het mediane inkomenseffect circa -13,5%).



### Kernpunten:

- Het scenario 'Prognose 2023' presenteert een fors effect voor alle huishoudprofielen en inkomensgroepen, zowel in absolute als in relatieve zin. In het scenario 'Prognose 2023' stijgt de energierekening met ruim 3.700 euro voor een huishouden met gemiddeld verbruik (spreiding van circa 2.000 tot ruim 7.000 euro stijging) ten opzichte van de energierekening op basis van de gemiddelde tarieven in 1 januari 2021.
- De mediane inkomenseffecten in het scenario 'Prognose 2023' zijn groter dan -5% voor alle groepen. De laagste inkomensgroep wordt het hardst getroffen met een inkomenseffect groter dan -18% voor een kwart van de groep en uitschieters tot circa -30%. Dit effect is groter dan door CPB geraamd in haar donkerste scenario van de stresstest uit juni waarin 1,2 miljoen huishoudens geconfronteerd worden met betalingsproblemen.

### Toelichting ontwikkelingen energiemarkt

- Binnen de energiemarkt zijn twee belangrijke ontwikkelingen gaande die een grote impact hebben op de koopkracht van huishoudens. Ten eerste wordt een steeds grotere groep huishoudens steeds directer blootgesteld aan de hoge en volatiele groothandelsprijzen. Ten tweede zijn de groothandelsprijzen voor energie de afgelopen maanden opnieuw sterk gestegen. Dit wordt hieronder nader toegelicht.
- Tot dusver bleef een (aanzienlijk) deel van de huishoudens (gedeeltelijk) buiten schot doordat ze een vast contract hadden of omdat de energieleverancier een deel van het energieverbruik vóór het najaar had ingekocht. Deze buffers lijken de komende maanden af te lopen:
  - Dependend effect door inkoopstrategie verdwijnt:
    - De groothandelsprijzen werken vertraagd door in de consumententarieven doordat leveranciers voorafgaand aan de hoge energieprijzen (een deel van) het energieverbruik van klanten maanden of jaren van te voren inkochten. Zo drukken de lagere groothandelsprijzen van vóór het najaar de prijzen nu. Door de volatiele groothandelsmarkten voor energie is het risico om prijzen voor langere termijn vast te leggen toegenomen. Leveranciers geven aan energie minder ver vooruit in te kopen en wijzigen de variabele tarieven frequenter (was in de regel ieder half jaar; nu vaak per kwartaal of maandelijks).
    - Energiemaatschappijen moeten hierdoor de energie die in Q1 2023 wordt geleverd aan huishoudens voor een belangrijk deel nog inkopen. Voor sommige leveranciers geldt dit ook voor de energie die in Q4 2022 geleverd



wordt. De huidige prijzen op de groothandelsmarkten werken daardoor de komende maanden al sterk door in de energierekening van huishoudens.

- Aandeel huishoudens met vast contract daalt sterk:
  - Voor de stijging van de energieprijzen had ongeveer 45% van de huishoudens een variabel contract en ongeveer 55% een vast contract.
  - Sinds het najaar van 2021 verstrekken energieleveranciers echter (vrijwel) geen vaste contracten meer.
  - Per 1-7-2022 heeft circa 44% van de huishoudens een contract met vaste tarieven (vertrouwelijke informatie, afgestemd met ACM alleen intern gebruik).
  - Naar verwachting daalt het aandeel huishoudens met een vast contract naar circa 10% in januari 2023.
- De energieprijzen zijn de afgelopen maanden opnieuw sterk gestegen naar het huidige niveau van circa 200 euro/MWh voor gas en circa 450 euro/MWh voor elektriciteit. Het is onzeker hoe de prijzen zich zullen ontwikkelen de komende maanden maar een verdere stijging is niet uitgesloten bij verdere geopolitieke spanningen of een koude winter. Dit zal een direct effect hebben op de ordegrrootte van het inkomenseffect.
- Huishoudens verbruiken vooral in Q1 en Q4 (sept-mrt) energie (inschatting circa 80% jaarverbruik gas en 60% jaarverbruik elektriciteit) en vrijwel alle energiemaatschappijen moeten de energie voor levering vanaf 1 januari nog inkopen. Dit betekent dat de groothandelsprijzen in de komende maanden de energierekening voor de komende 12 maanden grotendeels zullen bepalen.

#### Toelichting uitgangspunten:

- In het scenario 'Prognose 2023' wordt uitgegaan van de groothandelsprijzen op het huidige niveau (circa 200 euro/MWh gas en circa 450 euro/MWh elektriciteit), dat de koopkrachtmaatregelen op de energierekening in 2023 teruggedraaid worden en de Coalitieakkoord maatregelen in de energiebelasting ingevoerd worden. Dit lijkt momenteel de beste inschatting voor huishoudens per januari 2023 omdat de verdere ontwikkeling van de groothandelsprijzen onzeker is. Dit scenario leidt tot prijzen van 3 euro/m<sup>3</sup> voor aardgas en 0,7 euro/kWh voor elektriciteit (inclusief alle heffingen).
- Het scenario 'Energie-Nederland' is gebaseerd op de brief die recent aan MFIN, MAPP, MVRO en MKE is verstuurd en gaat uit van de prijzen voor nieuwe klanten in juli 2022 (circa 2,50 euro/m<sup>3</sup> en 0,82 euro/kWh), het terugdraaien van een deel van de koopkrachtmaatregelen op de energierekening (namelijk de tijdelijke verlaging van het tarief op elektriciteit is behouden) en houdt geen rekening met de CA maatregelen in de energiebelasting. In de brief wordt uitgegaan van het energieverbruik in 2018, in deze notitie worden de meest recente cijfers gebruikt. Het scenario 'Energie-Nederland' komt tot iets lagere, maar vergelijkbare, effecten als de het scenario 'Prognose 2023' (zie bijlage).
- De scenario's analyseren de impact van prijsverschillen, het energieverbruik wordt niet gevarieerd tussen de verschillende scenario's.
- Er is geen rekening gehouden met eventuele besparingsmaatregelen door huishoudens sinds de stijging van de energieprijzen.

## Bijlage

Tabel 2 en 3 tonen de ontwikkeling van de energierekening zonder de energiebelastingen (marktontwikkelingen) en de ontwikkeling van het belastingdeel, respectievelijk. De energierekening wordt ten opzichte van 2021 vrijwel uitsluitend gedreven door de marktontwikkelingen en niet door beleidsontwikkelingen. Ten opzichte van 2022 is dit beeld anders door het aflopen van de tijdelijke maatregelen per januari 2023.

Tabel 2: indicatieve omvang van de energierekening, exclusief energiebelastingen, op jaarbasis (in euro) voor huishoudens met verschillend energieverbruik en bij verschillende prijzen.

|   | Aardgas (m3) | Elektr. (kWh) | Prijzen jan '21 | Prijzen jan '22* | Prognose 2023  |
|---|--------------|---------------|-----------------|------------------|----------------|
| <b>Huishoudens met gemiddeld energieverbruik**</b>      | <b>1.170</b> | <b>2.384</b>  | <b>€ 1.064</b>  | <b>€ 2.621</b>   | <b>€ 4.757</b> |
| <i>Stijging ten opzichte van jan '21</i>                |              |               | -               | € 1.557          | € 4.718        |
| <i>Stijging ten opzichte van jan '22</i>                |              |               |                 |                  | € 2.136        |
|   |              |               |                 |                  |                |
| <b>CBS huishoudprofielen***</b>                         |              |               |                 |                  |                |
| Een bewoner in nieuw, klein appartement                 | 640          | 1.560         | € 866           | € 1.771          | € 3.022        |
| Een bewoner in oud, klein appartement                   | 810          | 1.540         | € 910           | € 1.958          | € 3.416        |
| Twee of meer bewoners in oud, klein appartement         | 990          | 2.260         | € 1.008         | € 2.380          | € 4.257        |
| Een bewoner in oude, kleine rijwoning                   | 1.040        | 1.680         | € 980           | € 2.262          | € 4.044        |
| Een bewoner in oude, middelgrote rijwoning              | 1.230        | 1.980         | € 1.052         | € 2.568          | € 4.668        |
| Twee of meer bewoners in oude, kleine rijwoning         | 1.210        | 2.780         | € 1.102         | € 2.786          | € 5.079        |
| Twee of meer bewoners in nieuwe, middelgrote rijwoning  | 1.070        | 3.250         | € 1.098         | € 2.769          | € 5.015        |
| Twee of meer bewoners in oude, middelgrote rijwoning    | 1.360        | 3.190         | € 1.171         | € 3.080          | € 5.672        |
| Twee of meer bewoners in oude, grote rijwoning          | 1.890        | 3.880         | € 1.360         | € 3.890          | € 7.329        |
| Twee of meer bewoners in oude, grote vrijstaande woning | 2.350        | 4.480         | € 1.524         | € 4.593          | € 8.769        |

Tabel 3: indicatieve omvang van het belastingdeel van de energierekening, op jaarbasis (in euro) voor huishoudens met verschillend energieverbruik en bij verschillende prijzen.

|   | Aardgas (m3) | Elektr. (kWh) | Prijzen jan '21 | Prijzen jan '22* | Prognose 2023 |
|---|--------------|---------------|-----------------|------------------|---------------|
| <b>Huishoudens met gemiddeld energieverbruik**</b>      | <b>1.170</b> | <b>2.384</b>  | <b>€ 414</b>    | <b>€ 6</b>       | <b>€ 431</b>  |
| <i>Stijging ten opzichte van jan '21</i>                |              |               | -               | € -408           | € 17          |
| <i>Stijging ten opzichte van jan '22</i>                |              |               |                 |                  | € 425         |
|   |              |               |                 |                  |               |
| <b>CBS huishoudprofielen***</b>                         |              |               |                 |                  |               |
| Een bewoner in nieuw, klein appartement                 | 640          | 1.560         | € 12            | € -332           | € -2          |
| Een bewoner in oud, klein appartement                   | 810          | 1.540         | € 98            | € -246           | € 100         |
| Twee of meer bewoners in oud, klein appartement         | 990          | 2.260         | € 301           | € -97            | € 304         |
| Een bewoner in oude, kleine rijwoning                   | 1.040        | 1.680         | € 240           | € -116           | € 260         |
| Een bewoner in oude, middelgrote rijwoning              | 1.230        | 1.980         | € 385           | € 5              | € 416         |
| Twee of meer bewoners in oude, kleine rijwoning         | 1.210        | 2.780         | € 494           | € 57             | € 506         |
| Twee of meer bewoners in nieuwe, middelgrote rijwoning  | 1.070        | 3.250         | € 492           | € 21             | € 480         |
| Twee of meer bewoners in oude, middelgrote rijwoning    | 1.360        | 3.190         | € 635           | € 166            | € 651         |
| Twee of meer bewoners in oude, grote rijwoning          | 1.890        | 3.880         | € 1.017         | € 494            | € 1.067       |
| Twee of meer bewoners in oude, grote vrijstaande woning | 2.350        | 4.480         | € 1.348         | € 778            | € 1.427       |

In tabel 4 wordt het scenario van Energie-Nederland gepresenteerd. Hierin worden de energieprijzen van begin juli 2022 voor nieuwe contracten gehanteerd (circa 2,50 euro/m<sup>3</sup> en 0,82 euro/kWh). Deze prijzen zijn een overschatting voor de meeste huishoudens omdat bestaande klanten in juli nog vaak niet direct blootgesteld worden aan de groothandelsprijzen. Daarnaast heeft Energie-Nederland het tijdelijke verlaagde belastingtarief op elektriciteit aangehouden maar de overige tijdelijke maatregelen in de energierekening in 2022 teruggedraaid. Hierdoor is het moeilijk vergelijkbaar met het scenario 'Prognose 2023', waarin alle tijdelijke maatregelen in de energierekening in 2022 teruggedraaid worden (EB verlaging, btw verlaging) en markttarieven gehanteerd worden op basis van het huidige beeld op de groothandelsmarkt. Hoewel de groothandelsprijzen de komende maanden onzeker blijven, zijn deze naar verwachting relevanter voor de meeste huishoudens in januari 2023 dan de groothandelsprijzen in juli, doordat huishoudens naar verwachting dan aanzienlijk sterker blootgesteld worden aan deze prijzen.

Tabel 4: indicatieve omvang van de totale energierekening op jaarbasis (in euro) voor huishoudens met verschillend energieverbruik en bij verschillende prijzen, inclusief scenario Energie Nederland.

|   | Aardgas<br>(m <sup>3</sup> ) | Elektr.<br>(kWh) | Prijzen<br>jan '21 | Energie NL     |
|---|------------------------------|------------------|--------------------|----------------|
| <b>Huishoudens met gemiddeld energieverbruik*</b>       | <b>1.170</b>                 | <b>2.384</b>     | <b>€ 1.478</b>     | <b>€ 4.915</b> |
| <i>Stijging ten opzichte van jan '21</i>                |                              |                  | -                  | € 3.437        |
|   |                              |                  |                    |                |
| <b>CBS huishoudprofielen*</b>                           |                              |                  |                    |                |
| Een bewoner in nieuw, klein appartement                 | 640                          | 1.560            | € 878              | € 2.911        |
| Een bewoner in oud, klein appartement                   | 810                          | 1.540            | € 1.008            | € 3.319        |
| Twee of meer bewoners in oud, klein appartement         | 990                          | 2.260            | € 1.308            | € 4.363        |
| Een bewoner in oude, kleine rijwoning                   | 1.040                        | 1.680            | € 1.220            | € 4.009        |
| Een bewoner in oude, middelgrote rijwoning              | 1.230                        | 1.980            | € 1.437            | € 4.731        |
| Twee of meer bewoners in oude, kleine rijwoning         | 1.210                        | 2.780            | € 1.597            | € 5.341        |
| Twee of meer bewoners in nieuwe, middelgrote rijwoning  | 1.070                        | 3.250            | € 1.590            | € 5.379        |
| Twee of meer bewoners in oude, middelgrote rijwoning    | 1.360                        | 3.190            | € 1.806            | € 6.054        |
| Twee of meer bewoners in oude, grote rijwoning          | 1.890                        | 3.880            | € 2.377            | € 7.946        |
| Twee of meer bewoners in oude, grote vrijstaande woning | 2.350                        | 4.480            | € 2.872            | € 9.590        |

59  
40  
20  
10



**ENERGIE**  
NEDERLAND

Minister voor Energie en Klimaat dhr. R. Jetten  
Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen mevr. C. Schouten  
Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening dhr. H. de Jonge  
Minister van Financiën mevr. S. Kaag  
*Verzonden per e-mail*

Ons kenmerk 2.022.038  
Behandeld door [REDACTED]  
Telefoon 070 [REDACTED]  
E-mail [REDACTED]@energie-nederland.nl  
Datum 3 augustus 2022  
Betreft Urgentie maatregelen compensatie hoge energierekening

Geachte excellenties,

Als gevolg van de energiecrisis zijn de prijzen van elektriciteit en gas sterk gestegen. Met het voortduren van het huidige niveau van de inkooprijzen, nog los van een mogelijke verdere stijging, zullen steeds meer huishoudens problemen krijgen met het betalen van hun energierekening. In het uiterste geval met schulden of zelfs afsluiting van energie tot gevolg.

Mede op initiatief van Energie-Nederland en haar leden is er een Kernteam aanpak energiearmoede opgestart, die bestaat uit een afvaardiging van de energieleveranciers, de ministeries van SZW, EZK, BZK en Financiën, de VNG en sociale partners NVVK en Divosa. Het besluit tot oprichting van dit Kernteam is genomen in het bestuurlijk overleg van 30 juni jongstleden, waarbij minister Jetten en minister Schouten aanwezig waren.

Het doel van het Kernteam is om een maatregelenpakket samen te stellen om de negatieve effecten van de grote prijsstijgingen van energie te beperken en daarmee huishoudens voor grotere problemen te behoeden. Het pakket bevat vier sporen: (1) energiebesparing en verduurzaming, (2) financiële compensatie, (3) het vroeg in beeld krijgen van potentiële betalingsproblemen en (4) een effectiever vangnet.

De verschillende onderdelen van het pakket worden op dit moment in verschillende werkgroepen binnen het Kernteam verder vormgegeven. In veel gevallen zijn dit ingewikkelde processen die in samenwerking tussen bijvoorbeeld gemeenten en energieleveranciers

Parkstraat 83  
2514 JC Den Haag  
070 311 43 50

[info@energie-nederland.nl](mailto:info@energie-nederland.nl)  
[energie-nederland.nl](http://energie-nederland.nl)

KvK Den Haag 50816179  
NL37ABNA0613003616  
BTW NL8229.40.474.801

moeten worden uitgewerkt. Hiervoor is nog enige tijd nodig. Het Kernteam streeft ernaar om het gehele pakket voor het volgend bestuurlijk overleg van 9 september aanstaande af te ronden.

Echter, een onderdeel uit het pakket, de financiële compensatie voor de hogere energierekening, heeft effect op de begroting van 2023. Deze maatregelen zullen dus moeten worden opgenomen in de Prinsjesdagstukken waarover op korte termijn een besluit van het Kabinet nodig is. Wij pleiten ervoor om de volgende financiële maatregelen op te nemen in de Prinsjesdagstukken:

1. Continueer de sinds 1 juli 2022 geldende verlaging van de btw op elektriciteit, gas en warmte, de verlaagde energiebelasting op elektriciteit en de verhoging van de vermindering energiebelasting in 2023;
2. Uit analyse blijkt dat een inkomensafhankelijke verhoging van de belastingvermindering energiebelasting de enige mogelijke maatregel is om gericht lagere inkomens te helpen met een direct effect op de energierekening;
3. Om deze maatregel zo mogelijk in 2023 uit te kunnen voeren moet hier voor (1) budget worden gereserveerd in de begroting voor 2023 (zie bijlage voor omvang) en (2) onderzocht worden of de uitvoerbaarheid gegarandeerd is (zie bijlage voor belangrijkste voorwaarden). Voor beide acties geldt een hoge mate van urgentie omdat de maatregel onderdeel moet zijn van de Prinsjesdagstukken en, voor zowel de overheid als de energieleveranciers, minstens drie maanden voorbereidingstijd noodzakelijk is om uitvoering per 1-1-2023 mogelijk te maken.

Bijgaand vindt u een uitgebreide toelichting van de voorgestelde maatregelen. Gezien er op korte termijn besluitvorming nodig is, pleiten wij er dus voor om de genoemde acties urgent op te pakken. Graag gaan wij op korte termijn met u in gesprek over de verdere vormgeving van deze maatregelen.

Bijlage:

- Voorstel Energie-Nederland voor compensatie op de energierekening



## Voorstel Energie-Nederland voor compensatie op de energierekening

### Inleiding

De prijzen voor de levering van energie zijn sinds het begin van 2021 extreem gestegen. Deze stijgingen zijn niet zomaar weg – de inkooprijzen voor de komende jaren liggen in juli 2022 nog steeds op een extreem hoog niveau. Deze prijsstijgingen zullen per 1 januari 2023 vooralsnog volledig ten laste komen van alle huishoudens, waaronder ook zeer kwetsbare huishoudens. Het overgrote deel van de huishoudens zal per die datum ook een variabel contract hebben, omdat bijvoorbeeld het vasteprijscontract is afgelopen. Huishoudens betaalden voor de crisis gemiddeld een maandbedrag voor energie van circa € 150; met de huidige ontwikkelingen zal dat meer dan verdubbelen naar bedragen van € 400 tot wel € 600, afhankelijk van het verbruik en contractvorm. Ook de huidige compensatiemaatregelen lopen af per eind 2022. Naast een noodzaak voor grote besparing van energie, is er ook een noodzaak voor langduriger compensatie van de hoge energiekosten, met name voor kwetsbare huishoudens.

### Noodzaak tot aanvullende maatregelen

In 2022 zijn er verschillende maatregelen ingezet door zowel de overheid als energieleveranciers. Zo is de btw tijdelijk verlaagd naar 9%, is de teruggave energiebelasting verhoogd, is de energietoeslag geïmplementeerd voor lagere inkomensgroepen en hebben de energieleveranciers het actieplan tegen energiearmoede inclusief het noodfonds gelanceerd. De maatregelen van de overheid lopen per eind 2022 af – tegelijkertijd is de situatie op de inkoopmarkt voor energie sinds begin 2022 alleen maar verslechterd.

Dat komt tot uiting onderstaande verwachte impact van de hoge energieprijzen op de huishoudprofielen van het CBS. Hierbij is uitgegaan van modelcontracten met een prijsstelling per medio juli 2022, zonder speculatie op daling/stijging van prijzen of verbruiken.

| Bewoningsprofielen                                     | % | #  | euro                              |                    |                                     |                                  |                                       |                                 |                                  |   |
|--|---|----|-----------------------------------|--------------------|-------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|---|
|  |   |    | Aandeel huishoudens <sup>1)</sup> | Aantal huishoudens | Gemiddeld gasverbruik <sup>1)</sup> | Gemiddeld elektriciteitsverbruik | Gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen | Gemiddelde energierekening 2018 | Gemiddelde energierekening 2023* | Stijging energielasten zonder compensatie |
| Een bewoner in oud, klein appartement                  |   | 11 | 890 000                           | 890                | 1590                                | 23 300                           | 1 100                                 | 3 536                           | 2 436                            | 13%                                       |
| Een bewoner in oude, kleine rijwoning                  |   | 5  | 400 000                           | 1170               | 1750                                | 23 500                           | 1 330                                 | 4 392                           | 3 062                            | 16%                                       |
| Een bewoner in nieuw, klein appartement                |   | 3  | 240 000                           | 670                | 1950                                | 24 300                           | 970                                   | 3 061                           | 2 091                            | 10%                                       |
| Een bewoner in oude, middelgrote rijwoning             |   | 6  | 480 000                           | 1390               | 2970                                | 28 100                           | 1 550                                 | 5 205                           | 3 655                            | 16%                                       |
| Twee of meer bewoners in oud, klein appartement        |   | 7  | 560 000                           | 1080               | 2300                                | 39 300                           | 1 390                                 | 4 621                           | 3 231                            | 10%                                       |
| Twee of meer bewoners in oude, kleine rijwoning        |   | 9  | 720 000                           | 1330               | 2670                                | 41 800                           | 1 960                                 | 5 715                           | 4 035                            | 12%                                       |
| Twee of meer bewoners in oude, middelgrote rijwoning   |   | 21 | 1800 000                          | 1500               | 3290                                | 50 500                           | 1 890                                 | 6 468                           | 4 598                            | 11%                                       |
| Twee of meer bewoners in nieuwe, middelgrote rijwoning |   | 6  | 480 000                           | 1170               | 3350                                | 56 400                           | 1 670                                 | 5 711                           | 4 041                            | 9%  |
| Twee of meer bewoners in oude, grote rijwoning         |   | 5  | 400 000                           | 2100               | 3950                                | 67 100                           | 2 430                                 | 8 529                           | 6 099                            | 11%                                       |
| Twee of meer bewoners in oude, grote vrijstaande won   |   | 5  | 400 000                           | 2610               | 4490                                | 66 600                           | 2 900                                 | 10 248                          | 7 348                            | 13%                                       |

\* energierekening voor 2023 op basis van modelcontract prijs per juli 2022 bij gelijkblijvende prijzen, met 21% BTW en € 461 belastingvermindering



De belangrijkste inzichten hierbij:

1. De gemiddelde energierekening voor huishoudens in Nederland zal ca. €5.000 per jaar zijn bij gelijkblijvende prijzen.
2. De spreiding is enorm groot in deze groepen (€ 3.061 - €10.248) in verschillende huishoudprofielen.
3. Ook bij lagere inkomensgroepen zitten er hele grote verschillen in energiekosten, terwijl inkomen nagenoeg hetzelfde is.
4. Vrijwel alle huishoudprofielen gaan 10% of meer van hun besteedbaar inkomen moeten betalen aan de energierekening

De noodzaak tot aanvullende maatregelen en compensatie op de energierekening is hierbij evident gezien de gezamenlijk geformuleerde ambitie om afsluiting te voorkomen.

#### *Proces*

Op 30 juni is in het Bestuurlijk Overleg tussen de energieleveranciers, minister Jetten en minister Schouten afgesproken dat er een Task Force zou worden opgericht om verschillende opties uit te werken voor het beperken van de impact van de hoge energieprijzen op met name kwetsbare huishoudens. Deze Task Force Energiearmoede is vanaf 7 juli wekelijks bijeengekomen. Ook zijn er vier verschillende werkgroepen opgestart, waarbij er met de vier ministeries (SZW, EZK, BZK, Financiën) intensief is samengewerkt om te komen tot een pakket aan maatregelen. Daarnaast zijn er verschillende andere partijen in de Task Force onderdeel geweest van het maken van de plannen; er is advies en input geweest van de VNG, NVVK, de NSR, het NIBUD, Divosa en Netbeheer Nederland.

Deze input vanuit alle partijen is verwerkt tot dit voorstel vanuit Energie-Nederland. In de komende periode zal in afstemming met alle partijen verder worden gewerkt aan een breed gedragen pakket aan maatregelen.

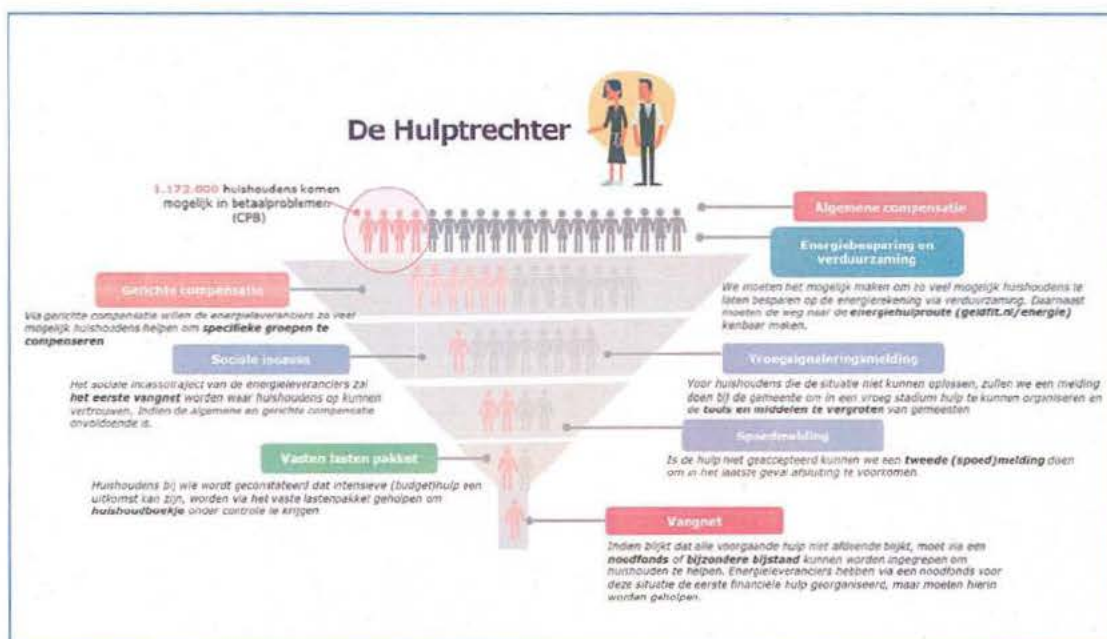
#### *Pakket aan gerichte maatregelen nodig om afsluiting te voorkomen*

De gezamenlijke ambitie van de energieleveranciers en de overheid - zoals afgesproken in het Bestuurlijk Overleg - is om afsluiting<sup>1</sup> als gevolg van de extreem stijgende energieprijzen te voorkomen. De maatregelen om dit te kunnen doen, hebben de energieleveranciers uitgewerkt in een 'hulptrechter' die grafisch de beoogde effecten laat zien. De benodigde maatregelen liggen op de volgende gebieden, van generiek naar specifiek en gericht. Deze maatregelen zijn allemaal en in combinatie noodzakelijk om afsluiting zoveel als mogelijk te voorkomen. In het huidige voorstel van Energie-Nederland wordt op dit moment alleen ingegaan op punt 2 – de compensatie op de energierekening.

<sup>1</sup> Waar gesproken wordt over afsluiting, wordt ook een contractbeëindiging door een energieleverancier bedoeld

De overige maatregelen worden in de komende periode samen met betrokken partijen uitgewerkt.

1. Energiebesparing & verduurzaming.
2. Compensatie op de energierekening
  - a. Voortzetting bestaande compensatie
  - b. Specifieke compensatie voor lage en middeninkomens
3. Verbeteren van vroegsignalering
4. Een effectiever vangnet



Het NIBUD heeft op 27 juli geadviseerd over de voorgestelde maatregelen. Zij zien het pakket als "een goed begin om energie-armoede het hoofd te kunnen bieden". Ook vindt het NIBUD het belangrijk dat "er iets aan de hoogte van de energienota wordt gedaan". Ook is een "proactieve houding van energiemaatschappijen en hulpverlening belangrijk". Hierbij is sociaal incasseren met name genoemd en in het bijzonder het aanbieden van betalingsregelingen. Daarnaast vindt het NIBUD de voorgestelde belastingmaatregelen "helpen" en de inkomensafhankelijke verlaging energiebelasting "hierbij horen".

### Compensatie op de energierekening

Het compenseren van de hoge energieprijzen kan op meerdere manieren gebeuren. Gezien de grote impact van de stijging van de energieprijzen en de gezamenlijke ambitie om afsluiting te voorkomen, is de beste keuze om deze energierekening zelf zo laag en betaalbaar mogelijk te krijgen voor kwetsbare huishoudens. Ook het NIBUD onderkent deze noodzaak tot demping van de energierekening, met name voor kwetsbare



huishoudens. Naast energiebesparing is compensatie op de energienota essentieel; dit heeft verder de volgende voordelen:

- Flexibiliteit: de nieuwe maatregelen, zoals genoemd in de volgende paragraaf, kunnen indien nodig worden verhoogd bij verder stijgende inkooprijzen; ook kan de compensatie worden afgebouwd wanneer er significante en structurele prijsdalingen zijn.
- Beperken risico op afsluiting: met een gerichte maatregel op de energierekening is er de grootste zekerheid dat een tegemoetkoming wordt besteed aan de energierekening en kan hiermee direct worden voorkomen dat er onnodig wordt afgesloten.
- Damping van inflatie: door de compensatie direct op de energierekening te zetten, zal dit een dempend effect hebben op de inflatie.

#### Uitwerking opties compensatie energierekening

Voor de uitwerking van verschillende opties voor compensatie van de energierekening is gekeken naar het effect van de maatregelen op verschillende soorten huishoudens. Daarnaast is onderzocht wat de impact van de maatregel is op uitvoerbaarheid. Op basis van deze criteria zijn er twee generieke maatregelen en één specifieke maatregel uitgekomen.

#### A. Generieke maatregelen voor compensatie van de hoge energieprijzen

De uitvoerbaarheid van deze generieke maatregelen is goed – het gaat om het benutten van bestaande instrumenten. Dit betreffen uiteraard generieke maatregelen die hiermee ongericht zijn en ook terecht zullen komen bij hogere-inkomensgroepen.

##### *1. Verlenging verlaagde btw in 2023*

De huidige verlaagde btw van 9% geldt van 1 juli 2022 tot en met 31 december 2022. Daarna zou er weer sprake zijn van een reguliere btw van 21%. Deze wordt nu overigens ook al gebruikt om de voorschotplannen die doorlopen in 2023 vast te stellen. De verhoging is daarmee al ingeprijsd in voorschotplannen die doorlopen in 2023.

Energieleveranciers hebben de tijdelijk verlaagde btw al geïmplementeerd; het verlengen van deze maatregel is relatief eenvoudig. Het overall effect hiervan op de gemiddelde energierekening is, afhankelijk van het CBS-huishoudprofiel, € 300 - € 600 per jaar.

--> Verlenging van de verlaagde btw van 9% in ieder geval voor 2023.

##### *2. Verhoogde vermindering energiebelasting en verlaagde energiebelasting in 2023*

De energiebelasting en vermindering energiebelasting wordt jaarlijks vastgesteld door FIN en door energieleveranciers verwerkt in de voorschotplannen en op de energierekening. In 2022 was er sprake van een verhoging van de vermindering energiebelasting, die weer deels teniet is gedaan door de verlaging van de btw naar 9%. Op de vermindering energiebelasting dient immers ook btw te worden geheven. Ook was er in 2022 sprake van een verlaagde energiebelasting voor elektriciteit.



Rekening houdend met het effect van de huidige inkooprijzen op de energieprijzen voor 2023, is het sterk aan te bevelen om de voorgestelde vermindering energiebelasting aan te passen naar een hoger bedrag om zo de generieke impact van de hoge energierekening voor alle huishoudens te beperken. Daarnaast dient te worden overwogen of de energiebelastingen op het verbruik van elektriciteit en gas kunnen worden verlaagd om zo de effecten van de hoge inkooprijzen te beperken.

--> Verhogen van de voorgestelde vermindering energiebelasting voor 2023

--> Verlagen van de energiebelastingen op verbruik voor 2023

#### *Overige maatregelen niet opportuun*

Overige generieke maatregelen zoals het verlagen van de netbeheerkosten, zijn complexer dan voorgestelde maatregelen en dragen onvoldoende extra bij aan compensatie.

#### B. Maatregelen gericht op specifieke inkomensgroepen

Er zijn veel opties besproken die compensatie via de energierekening beogen. Het verminderen van verbruiksbelasting of het invoeren van een maximum leveringstarief zoals in België heeft hierbij een veel grotere operationele impact dan onderstaand voorstel vanuit de energieleveranciers. In de Taskforce is een uitgebreide toelichting gedaan op dit "sociale tarief" in België. Deze toelichting kan verder worden besproken met EZK, ook in het licht van beantwoording van Kamervragen hierover.

#### *Inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting elektriciteit*

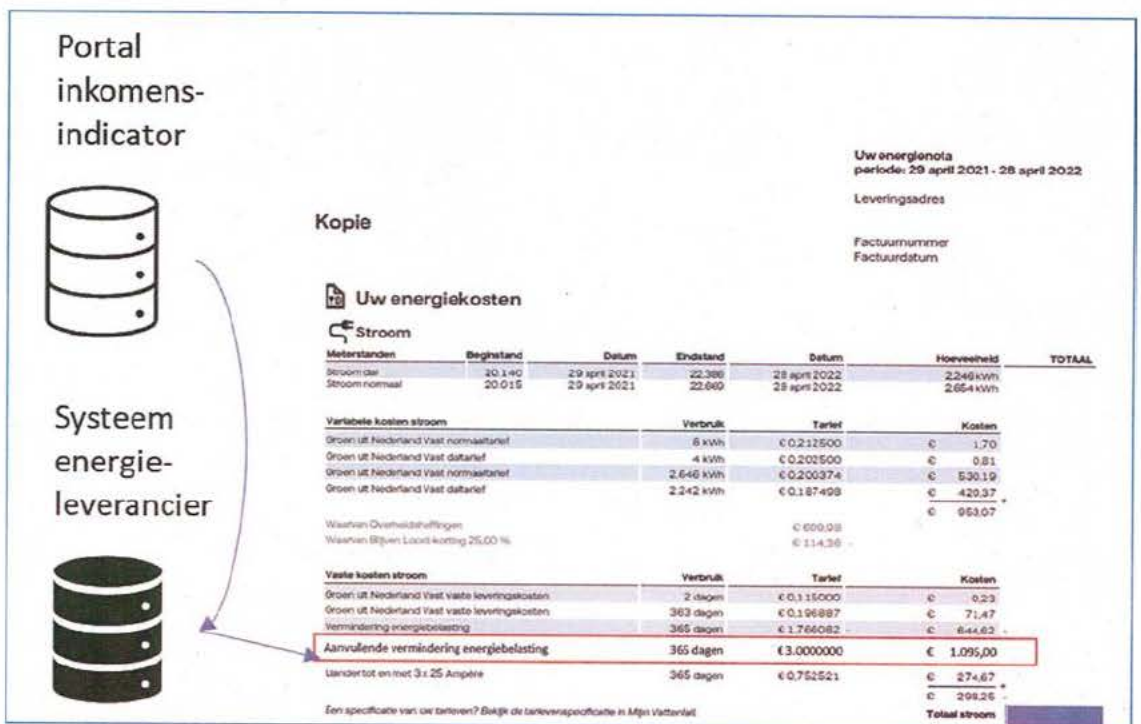
Het invoeren van een inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting voor energie kan tot een effectieve demping leiden van de energierekening voor kwetsbare huishoudens. Onderzocht moet worden of en op welke wijze dit instrument effectief kan worden ingezet vanuit de rijksoverheid en worden uitgevoerd door leveranciers. Wanneer uit een dergelijk onderzoek zou blijken dat deze maatregel daadwerkelijk kan worden ingevoerd en uitgevoerd, dan wordt volgens de energieleveranciers rechtgedaan aan de wens van VNG om de energietoeslag op een structurele manier in te richten. Ook wordt met deze maatregel voorkomen dat de druk op de (schuld)hulpketen te groot wordt door de directe koppeling op de energierekening.

Daarnaast kan deze maatregel enigszins flexibel worden ingezet en lijkt deze haalbaar voor energieleveranciers, mits er sprake is een realistische en werkbare implementatieperiode tussen besluit en invoering. Hierbij geldt dat, op basis van het reguliere politieke besluitvormingsproces dat plaatsvindt in november, implementatie voor januari 2023 niet haalbaar lijkt. Energieleveranciers doen een beroep op het Kabinet om op dit punt de urgentie te verhogen. U mag eenzelfde urgentie verwachten bij leveranciers op dit punt.

Het onderzoek naar de invoering en praktische uitvoerbaarheid van dit instrument dient de komende weken te worden uitgevoerd in een samenwerkingsverband tussen Kabinet en leveranciers. Waarbij leveranciers zich natuurlijk realiseren dat er aan de uitvoering van een dergelijke regeling impactvolle uitvoeringsvraagstukken zitten. Denk hierbij aan

hoe om te gaan met bezwaren op inkomensvoetsing, privacy borging, verhuizingen en offerteprijsberekeningen.

Hieronder staat de grafische vormgeving van een energierekening met een "aanvullende vermindering energiebelasting".



Het idee hierbij is dat huishoudens, die voldoen aan bepaalde inkomenscriteria een inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting krijgen. Het Portaal voor inkomensafhankelijke Huurverhoging wordt ingezet voor het verkrijgen van de juiste data. Daarbij is de gedachte dat het Portaal aan de energieleverancier aangeeft dat een huishouden een inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting moet krijgen.

Om deze inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting voor lagere inkomens mogelijk te maken, is er een aantal zaken noodzakelijk:

1. Privacy: waarschijnlijk dient er een wettelijke grondslag te komen voor de uitwisseling van gegevens ten behoeve van de inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting. Hiertoe zou de Wet belastingen op milieugrondslag moeten worden aangepast.
2. Energieleveranciers moeten de beschikking hebben over een inkomensindicator. Dit zou kunnen via het Portaal voor Inkomensafhankelijke Huurverhoging, waar private partijen voor woningbouwverhuur al gebruik van maken. Mogelijk zijn er nog alternatieven voor deze inkomensindicator die op korte termijn in gebruik kunnen worden genomen.

3. De energieleveranciers moeten aanpassingen doorvoeren in hun facturatiesystemen en de indicator vastleggen.

Om de exacte technische haalbaarheid in kaart te brengen, zullen er met spoed enkele acties moeten worden opgestart voor bovenstaande drie punten. Hierbij dient onder andere rekening te worden gehouden met het eenmalig koppelen van gegevens en het beperken van marktverstoring door het opzetten van de inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting via een dagbedrag in plaats van een jaarbedrag. Mogelijk kan dit dagbedrag verschillen tussen een laag- en middeninkomensgroep – bijvoorbeeld een dagbedrag van € 7 voor de laagste inkomens en € 4 voor middeninkomens. Hierbij kan in samenspraak met de overheid worden geborgd dat er geen sprake kan zijn van een netto teruggave door energieleveranciers als gevolg van deze belastingmaatregel.

--> Aanvullende quick scan initiëren om te verifiëren dat bovenstaande oplossing technisch kan werken en te implementeren is binnen enkele maanden.

--> Op basis van deze aanvullende quick scan bepalen of deze maatregel in nauw overleg kan worden vormgegeven. Als dit niet haalbaar is, dient te worden teruggevallen op het significant verhogen van algemene maatregelen.

12

**Motie Segers (ChristenUnie) en Heerma (CDA): Met energiebedrijven werken aan adequate informatievoorziening**

5 juli - De motie verzoekt de regering alles in het werk te stellen betalingsproblemen te verkleinen door met energiebedrijven te werken aan adequate informatievoorziening over voorschotbedragen en een sociale wijze van incasseren en om voor 2023 en verder verschillende oplossingen te inventariseren die zo gericht mogelijk huishoudens met betalingsproblemen kunnen helpen en daarbij te leren van de aanpak van ons omringende landen.

Advies kabinet: Oordeel Kamer.

**Motie Omtzigt (Omtzigt) c.s.: Met energieleveranciers verdere problemen voorkomen**

5 juli - Debat over de voorjaarsnota 2022 (voortzetting 1e termijn kabinet + rest). De motie verzoekt de regering in contact te treden met energieleveranciers en uiterlijk op Prinsjesdag een plan te presenteren om afsluiten, incassokosten en andere problemen bij deze groep te voorkomen, inclusief een mogelijkheid om in een aantal gevallen huishoudens financieel te helpen om zo verdere problemen te voorkomen.

Advies kabinet: Oordeel Kamer.

Gaat het ongetwijfeld halen.

TER ADVISERING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

nota

Voorbereiding Bestuurlijk Overleg met MAPP, MFIN,  
ambtelijk BZK en energieleveranciers

Parafenroute

Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie  
Directie Energiemarkt

Auteur

[Redacted]

T

[Redacted]@inezk.nl

Datum

7 september 2022

Kenmerk

DGKE-DE / 22461952

Bhm: 22463427

Kopie aan

[Redacted]

Bijlage(n)

6

### Aanleiding

U heeft op 9 september a.s. van 17.00-18.00 uur een bestuurlijk overleg met de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, de minister van Financiën, ambtelijke vertegenwoordiging BZK en vertegenwoordigers van energieleveranciers over de hoge energieprijzen en energiearmoede.

U wordt ambtelijk bijgestaan door [Redacted] vanuit de directie Energiemarkt. In samenwerking met ambtelijk SZW, BZK, FIN en energieleveranciers is de eerste inventarisatie van mogelijkheden om de problematiek op de energierekening te dempen nader uitgewerkt.

### Advies

U kunt op de drie agendapunten inzetten op de volgende punten:

1. Probleemschets: toelichten dat er een fors pakket vanaf 2023 ligt, en dat gedeelde zoektocht is hoe we zo snel en gericht mogelijk huishoudens in de knel kunnen helpen. Inzetten op gedeeld verantwoordelijkheidsbesef.
2. Opbrengsten taskforce:
  - o Spoor 1: Inzetten op een duidelijk en gedeeld beeld voorafgaand aan APB van welk type compensatie via de energierekening per 2023 en 2024 mogelijk is. Ons beeld is dat enkel een vast bedrag per 2023 kan, mits wij lijst adressen aanleveren. U kunt vragen om duidelijkheid over mogelijkheden per 2024 (t.a.v. bijvoorbeeld een prijsplafond).
  - o Spoor 2: Belang benadrukken van afspraken over afsluiten van mensen die problemen hebben maar hulp accepteren. Er zal een roep volgen om een perspectief op een duurzame oplossing (ook als dat pas in 2024 is), u kunt aangeven die roep te begrijpen. Inzetten op gedeeld beeld voorafgaand aan APB over wat dit kan zijn.

Ontvangen BBR

3. Vervolgafspraken: inzetten op nieuw BO voorafgaand aan APB om uit te stralen lijn te bevestigen. Komende week benutten voor uitwerking en concretisering. Oproepen tot gedeelde basis in communicatie komende periode.

Overige punten per agendapunt treft u in de annotatie.

### **Kernpunten** PM uitkomsten stuurgroep donderdagmiddag

*Stand van zaken: probleemschets*

- U kunt de update van de situatieschets anhoren.
- U kunt aangeven de inzet en openheid van de leveranciers te waarderen, omdat het waardevolle inzichten biedt in de problematiek.
- U kunt aangeven dat het lastig is om in te schatten welke huishoudens ondanks de aanzienlijke koopkrachtmaatregelen die het kabinet voor 2023 voorziet door de oplopende prijzen in de problemen komen en open te staan voor ideeën van energieleveranciers om in samenwerking met SZW/BZK hier gerichte oplossingen voor te treffen, mits die op korte termijn uitvoerbaar zijn.
- U kunt, indien opportuun, aangeven dat er veel aandacht uitgaat naar de internationale vergelijking tussen de (Household Energy Price Index) waarin Nederland tot de duurste energiemarkten voor huishoudens behoort en waar als een van de weinige landen geen nieuwe vaste contracten meer worden aangeboden.
- U kunt aangeven dat het helpt als leveranciers duiding bieden bij deze ontwikkelingen en het gesprek wilt voortzetten om scherp te krijgen waarom en welke Nederlandse huishoudens harder geraakt zouden worden ten opzichte van huishoudens in andere landen.

*Opbrengsten taskforce*

- U kunt aangeven dat er veel werk is verzet in het traject rondom gerichte compensatie en dat de uitkomsten de complexiteit van dit spoor aantonen, zowel met betrekking tot de juridische grondslag maar ook zeker wat betreft de (on)mogelijkheden in de uitvoering op korte termijn voor leveranciers en overheidsinstanties.
- U kunt aangeven dat uw afdronk uit dit traject is dat het voor 2023 **niet** haalbaar is om een gerichte regeling via de energierekening te implementeren die zowel gericht is op de juiste doelgroep als uitvoerbaar is. Desondanks liggen er aanknopingspunten waarmee verder uitgezocht kan worden wat er nodig is om een dergelijke regeling in 2024 wel mogelijk te maken (*vervolgafspraken*).
- Daarbij kunt u aangeven dat het beeld wat de leveranciers schetsen in de media van hun capaciteit om uitvoering te geven aan gerichte compensatie maatregelen niet aansluit bij wat ze ambtelijk aangeven. Van belang dat hier geen verwarring over ontstaat. Leveranciers geven in de media wel aan dat zij daarvoor gegevens van de Belastingdienst nodig hebben, maar dit is niet de hoofdlijn van communicatie.

- U kunt aangeven progressie te zien in de mogelijkheden om het afsluitbeleid en de vroeg-signalering beter aan te laten sluiten bij de praktijk, waarmee structureel kwetsbare huishoudens geholpen kunnen worden. U kunt daarbij opmerken dat u tegelijkertijd ook het risico ziet dat de bestaande regelingen en vangnetten niet de problematiek op de korte termijn volledig het hoofd kunnen bieden (overbrugging tot koopkrachtmaatregelen en komende winter).
- U kunt benadrukken dat coulance van leveranciers noodzakelijk is en MAPP en u met alle partijen de mogelijke maatregelen wilt onderzoeken.
- U kunt aangeven dat u de leveranciers graag betreft bij de energiebesparingscampagne (“Zet de knop om”) om het bereik te vergroten en ook inhoudelijk te verbeteren. Daarbij kunt u aangeven dat u ziet dat sommige leveranciers een actieve rol pakken in het stimuleren van energiebesparing, maar dat u dit graag in breder verband zou willen zien als belangrijk onderdeel van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van leveranciers.
- U kunt aangeven dat de Concept-Kamerbrief Aanpak Energiearmoede de uitkomsten van de Taskforce goed omschrijft maar dat de situatieschets nog teveel leunt op de CPB *stresstest kosten van levensonderhoud*, die inmiddels al deels achterloopt op de ontwikkelingen. U kunt opmerken dat het belangrijk is dat er ook met de nieuwe ontwikkelingen en maatregelen worden meegenomen. (v.b. aanstaande CPB publicaties n.a.v. Prinsjesdag.)

#### *Vervolgafspraken*

- U kunt aangeven dat het spijtig is dat de ideale route van gerichte steun via de energierekening aan kwetsbare huishoudens **niet haalbaar is in 2023.**
- Hoewel het van belang blijft om te onderzoeken wat er nodig is om in 2024 een goede afbakening van kwetsbare huishoudens en een instrument voor gerichte steun te realiseren, moet de aandacht nu vooral naar **werkbare maatregelen voor de komende winter.**
- U kunt aangeven daarom de route van gerichte compensatie per 2023 los te willen laten (zie bijlage tabel spoor 1).
- U kunt aangeven de aandacht te willen verschuiven naar de mogelijkheden rondom het afsluitbeleid en betalingsregelingen in combinatie met garantie/waarborg voor de leveranciers (zie tabel spoor 2). Dit spoor werken wij op korte termijn uit met SZW en leveranciers zodat huishoudens de komende periode kunnen overbruggen waarin geen (gerichte) steun mogelijk is. Hierbij zal de nadruk liggen op het voorkomen van afsluitingen in de periode tot 1 januari (inwerkingtreding koopkrachtmaatregelen) en de winterperiode.
- U kunt aangeven ook breder het gesprek te willen blijven voeren over het realiseren van acceptabele marktomstandigheden in Nederland
- In dat kader kunt U aangeven graag van leveranciers te horen welke knelpunten en randvoorwaarden bepalend zijn om het aanbod op de consumentenmarkt snel te verbeteren: door herstel van het aanbod aan vaste contracten, door lagere prijzen (t.o.v. buurlanden) en door meer tijd voor consumenten bij betalingsproblemen te bieden.



## Toelichting PM uitkomsten stuurgroep donderdagmiddag

### Opbrengsten Taskforce en vervolgsafspraken

- De boodschap van energieleveranciers over de uitvoeringscapaciteit dient in de media en in ambtelijke gesprekken/BO hetzelfde te zijn. Ambtelijk hebben wij het beeld dat leveranciers een vaste korting kunnen bieden indien ze geen enkele rol hoeven te spelen in het bepalen van de afbakening van de doelgroep. Dit zijn dan gegevens van de Belastingdienst. Dit beeld lijkt ook in de media te circuleren maar ongenueanceerd overgenomen te worden.
- Energieleveranciers geven aan, ondanks de vele berichten inde media van de koopkrachtmaatregelen, behoefte te hebben aan zekerheid dat de Energiebelasting niet teruggaat naar het niveau van 2020 nu er geconcludeerd wordt dat gerichte compensatie op de energierekening niet uitvoerbaar is in 2023.
- In samenwerking met SZW is onderzocht welke mogelijkheden er bestaan om een betalingsregeling verplicht te stellen, dit lijkt echter niet mogelijk via de lagere regelgeving (*Ministeriële Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas*) en zou een wetswijziging vereisen<sup>1</sup>.
- Er wordt in samenwerking met SZW nader gezocht naar mogelijkheden om afspraken met leveranciers te maken ter overbrugging van de winterperiode zodat afsluitingen voorkomen kunnen worden. Daarvoor wordt nader onderzocht of het mogelijk is om een vorm van een (gedeeltelijke) compensatie of garantie geboden kan worden aan leveranciers indien deze huishoudens bij wanbetaling niet afsluiten gedurende deze periode.
- Dit is prematuur om in dit samenwerkingsverband op tafel te leggen, omdat er een slag geslagen dient te worden in de uitwerking. Ook zijn alleen de grote drie leveranciers op de hoogte.

*[NB: de ambtelijke werkgroep heeft ook met RVO.nl gesproken over gerichte compensatie. RVO.nl heeft aangegeven niet op korte termijn een nieuwe regeling richting consumenten en/ of leveranciers uit te kunnen voeren. Ook kan RVO.nl geen beoordelingen leveren of goedkeuren van bedragen die aan consumenten uitgekeerd zouden moeten worden. Wel kan RVO.nl bedragen die door andere partijen zijn beoordeeld en goedgekeurd over kunnen maken aan leveranciers. Vraag is wat dan de meerwaarde van inzetten RVO.nl]*

---

<sup>1</sup> dit gelet op strijdigheid met wettelijke regels uit Burgerlijk wetboek ten aanzien van faillissementen.

*Kamerbrief Aanpak Energiearmoede*

- Een vertrouwelijke versie van de Kamerbrief Aanpak Energiearmoede, die mede namens u verstuurd wordt, is gedeeld met de deelnemers aan het BO.
- In de brief staat een samenvatting van de uitkomsten van de Taskforce Energiearmoede, de koopkrachtmaatregelen die bij Prinsjesdag getroffen worden (niet gedeeld met de leveranciers) en wordt verwezen naar de publicatie van de eerste monitor energiearmoede door CBS dit najaar, de kamerbrief over financiële eisen aan energieleveranciers en de verbetering van de positie van de consument bij faillissement van een energieleverancier (wordt verzonden voor Prinsjesdag).
- De situatieschets die gepresenteerd wordt in de brief stelt de CPB stresstest kosten van levensonderhoud centraal en stelt dat het donkere scenario uit die mogelijk niet langer het donkerste scenario lijkt. Deze analyse houdt echter geen rekening met koopkrachtmaatregelen, waardoor deze uitspraak te negatief is. Dit is ambtelijk aangekaart.
- Wij vinden de brief nog een verkeerde toon hebben en daarmee zal de brief niet het gewenste effect bereiken. MAPP zit heel erg op deze toon, ook in overleggen zo begrijpen wij van ambtelijk SZW.
- De brief verwijst naar uw Kamerbrief over de uitkomsten van het onderzoek naar financiële eisen aan energieleveranciers en verbetering van de positie van de consument in geval van een faillissement van een energieleverancier.
- Met deze brief worden een aantal moties afgedaan, deze vindt u in de bijlage

**Bijlage**

**Kenmerk**  
DGKE-DE / 22461952

Onderstaande tabel is nog niet gedeeld met de energieleveranciers maar mondeling zijn deze twee sporen op hoofdlijnen besproken. Het is de ambtelijke insteek om dit in gezamenlijkheid verder uit te werken de komende tijd.

*Tabel 1: Spoor 1 en 2 tegemoetkoming voor de energierekening*

| Maatregel  | Gerichtheid op stresstest CPB huishoudens  | Juridische haalbaarheid (incl. staatssteun)  | Uitvoerbaarheid (per datum)   |
|--|--|--|---|
| <b>Spoor 1: gerichte compensatie via de energierekening</b>  |  |  |   |
| <u>Variant A: inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting</u>   | Zeer gericht   | Haalbaar   | - 2023: niet uitvoerbaar<br>- 2024: BD weet niet wanneer kan zonder eerst onderzoek van paar maanden te doen  |
| <u>Variant B: verkenning alternatieve proxy WOZ-waarde en energielabel</u>   | - Ongericht en willekeur.<br>- WOZ correleert zwak met inkomen. Type 1: ruim de helft ten onrechte bereikt. Type 2: bijna 2/3 <sup>e</sup> niet bereikt<br>- Energielabel geen significante voorspeller van verbruik | - Willekeur is naar verwachting onhoudbaar bij EC<br>- Onzeker of gebruik WOZ zonder ontheffing mogelijk is. | - Nog geen uitvoerder gevonden voor alle verschillende uitvoeringstaken   |
| <u>Variant C: verkenning alternatieve proxy SVB data icm UWV</u>   | - Matig gericht<br>- Zzp'ers ontbreken (ca 10% van alle huishoudens in betalingsproblemen)<br>- Flexcontracten kunnen wisselende inkomens hebben   | - Geen wettelijke basis om gegevens uit te wisselen met energieleveranciers                                  | - Geen combinatie inkomensgegevens en huishoudsamenstelling voorhanden<br>- Koppeling bekende adresgegevens tussen UWV en energieleveranciers is problematisch (verouderd, volmacht). |
| <u>Variant D: verkenning alternatieve proxy zorgtoeslag</u>  | - Zorgtoeslag niet representatief voor huishoudinkomen (e.g. thuiswonende studenten)   | BD/Toeslagen kan niet schatten zonder onderzoek van paar maanden.  | - Koppeling zorgtoeslag aan postadressen vereist. Volgens BD koppelen niet uitvoerbaar  |
| <b>Spoor 2: voorkomen energieafsluitingen (o.a. waarborgfonds en noodfonds energieleveranciers)</b>                        |  |  |   |
| <u>Privaat noodfonds energieleveranciers</u>   | Beperkt deel van doelgroep: 120-150% sociaal minimum, dus huishoudens die geen energietoeslag ontvangen  | Haalbaar   | - Pilot loopt;<br>- Verkend wordt of melding bij Nationale Schuldhulproude als tijdelijk signaal geldt om afsluiting te voorkomen.  |
| <u>Verbreding Waarborgfonds saneringskredieten bij gemeenten</u>   | Wordt nader verkend  | Wordt nader verkend  | Wordt nader verkend   |
| <u>Vervroegde betalingsregeling</u>  | Huishoudens met betalingsproblemen   | Niet haalbaar  | - Energieleveranciers bieden standaard betalingsregelingen aan in het kader van 'sociaal incasso'.  |
| <u>Noodstop: een tijdelijke betalingsopschorting incl. garantieregeling (via wettelijke verplichting of als convenant)</u> | Wordt nader verkend  | Wordt nader verkend  | Wordt nader verkend   |

*Gewijzigde motie van het lid Omtzigt c.s. over een plan om problemen te voorkomen bij gezinnen met achterstanden op de energierekening (Kamerstuk 36120, nr. 34, t.v.v. Kamerstuk 36120, nr.32)*

Voorgesteld 7 juli 2022

De Kamer, gehoord de beraadslaging, constaterende dat honderdduizenden gezinnen met achterstanden op de energierekening te maken kunnen krijgen met dwanginvorderingen, afsluiten van energie en een schuldenpiraal later dit jaar; verzoekt de regering in contact te treden met energieleveranciers en uiterlijk op Prinsjesdag een plan te presenteren om afsluiten, incassokosten en andere problemen bij deze groep te voorkomen, inclusief een mogelijkheid om in een aantal gevallen huishoudens financieel te helpen om zo verdere problemen te voorkomen, en gaat over tot de orde van de dag.

Omtzigt, Klaver, Kuiken, Wilders, Van der Plas, Azarkan, Den Haan, Van Haga, Marijnissen, Eerdmans, Dassen, Van Raan, Stoffer, Gündogan

*Motie van de leden Segers en Pieter Heerma (Kamerstuk 36120, nr. 13)*

Voorgesteld 5 juli 2022

De Kamer, gehoord de beraadslaging, constaterende dat een deel van de huishoudens (onbewust) een te laag voorschotbedrag betaalt en zij aan het eind van het jaar mogelijk een grote naheffing krijgen van hun energieleverancier; overwegende dat veel huishoudens bij een dergelijke naheffing grote financiële problemen krijgen of bestaande problemen verergeren; overwegende dat een energieleverancier als Eneco goede ervaringen heeft met sociaal incasseren; verzoekt de regering alles in het werk te stellen om betalingsproblemen te verkleinen door met energiebedrijven te werken aan adequate informatievoorziening over voorschotbedragen en een sociale wijze van incasseren; verzoekt de regering om voor 2023 en verder verschillende oplossingen te inventariseren die zo gericht mogelijk huishoudens met betalingsproblemen kunnen helpen en daarbij te leren van de aanpak van ons omringende landen, en gaat over tot de orde van de dag.

Segers, Pieter Heerma

*Motie van de leden Thijssen en Kröger (Kamerstuk 29023, nr. 323)*

Voorgesteld 6 juli 2022

De Kamer, gehoord de beraadslaging, overwegende dat Rusland vanaf 11 juli onderhoud pleegt aan de gaspijpleiding Nord Stream 1 en dat de kans aannemelijk is dat Rusland de gaskraan ook daarna dichthoudt; overwegende dat dit tot nieuwe prijsstijgingen zou leiden en nog meer gezinnen in de financiële problemen zou storten; verzoekt de regering om een noodpakket voor te bereiden om lage- en middeninkomensgroepen te beschermen tegen grote prijsstijgingen van gas, hetzij door vermindering van de vraag naar gas, hetzij door koopkrachtmaatregelen te nemen, en gaat over tot de orde van de dag.

Thijssen, Kröger

*Motie van de leden Stoffer en Maatoug*  
Voorgesteld 29 juni 2022

**Kenmerk**  
DGKE-DE / 22461952

De Kamer, gehoord de beraadslaging, constaterende dat burgers langdurig geconfronteerd worden met fors gestegen energieprijzen en oplopende inflatie; overwegende dat sprake is van energiearmoede die met name lagere en middeninkomens raakt, en dat de verwachting is dat deze situatie voorlopig nog niet ten einde is; verzoekt de regering te monitoren hoe de armoede- en schuldenproblematiek als gevolg van de energieprijzen zich verder ontwikkelt, en de Kamer hierover regelmatig te rapporteren, en gaat over tot de orde van de dag.

Stoffer, Maatoug



Directie Participatie &  
Decentrale Voorzieningen  
Afdeling Generieke  
Participatievoorzieningen

Contactpersoon

[redacted]@minszw.nl

Datum

22-08-2022

Onze referentie

2022-0000186860

Bijlage(n)

5

# agenda

---

|                         |   |
|-------------------------|---|
| Omschrijving            | Agenda bestuurlijk overleg aanpak energiearmoede  |
| Vergaderdatum en - tijd | 9 september 17.00-18.00 uur   |
| Vergaderplaats          | Digitaal (Webex)  |
| Aanwezigen              | <p><i>Namens het Rijk:</i> Minister Schouten, Minister Jetten, Minister Kaag, [redacted] (BZK), ambtelijke ondersteuning</p> <p><i>Namens de energieleveranciers:</i> [redacted] (Greenchoice), [redacted] (Engie), [redacted] (Coolblue), [redacted] (Energie-Nederland), [redacted] (Innovatieenergie), [redacted] (Eneco), [redacted] (Vattenfall), [redacted] (Nutsgroep), [redacted] (Essent)</p> <p><i>Namens VNG:</i> Peter Heijkoop (VNG-commissie Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie), Lot van Hooijdonk (VNG-commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu) en ambtelijke ondersteuning</p> |

---

## 1. Stand van zaken: probleemschets (bijlage 1)

De energieleveranciers worden uitgenodigd om minister Schouten, minister Jetten en minister Kaag een schets te geven van de huidige situatie en wat zij op de (middel)lange termijn verwachten; daarbij kan gedacht worden aan een beschrijving van de marktsituatie (verwachte prijsontwikkelingen, waargenomen trends in energieverbruik) en de betalingsproblematiek die de leveranciers signaleren. Vervolgens kan hier door aanwezigen op gereflecteerd worden. Bij dit agendapunt kan ook stil gestaan worden bij de stand van zaken van de uitvoering van het Plan van Aanpak energiearmoede dat de energiemaatschappijen en Geldfit eind maart hebben gelanceerd.

## 2. Opbrengsten taskforce (bijlage 2, 3 en 4)

Er is de afgelopen periode met het ministerie van SZW, EZK, BZK en Financiën en de energieleveranciers gewerkt aan het in kaart brengen van diverse maatregelen

om betaalproblemen als gevolg van de hoge energierekening voor huishoudens zo veel mogelijk te voorkomen. Bij dit traject waren onder meer op ambtelijk niveau VNG, Divosa en diverse maatschappelijke partners betrokken. Daarbij is in gezamenlijkheid gesteld dat huishoudens die hulp krijgen of zoeken bij het betalen van de energierekening, gedurende het jaar niet moeten worden afgesloten van energie.

Het pakket bevat vier sporen: (1) financiële ondersteuning, (2) het vroeg in beeld krijgen van potentiële betalingsproblemen en optimaliseren van inzet van hulpaanbod, (3) verkenning budgetteren als oplossing en (4) energiebesparing en verduurzaming. Daarbij zijn mogelijkheden onderzocht die de komende periode verder worden uitgewerkt en/of geïmplementeerd.

In bijlage 2 zijn de opbrengsten en vervolgspraken van de vier sporen uiteengezet. Tevens is de brief van Energie-Nederland bijgevoegd (bijlage 3a en 3b), die ingaat op een aantal opties die de energieleveranciers ziet met betrekking tot energiecompensatie. De aanwezige partijen worden uitgenodigd om op deze resultaten te reageren.

Ter informatie is de concept-Tweede Kamerbrief Aanpak energiearmoede (vertrouwelijk) bijgevoegd (bijlage 4) welke een samenvatting bevat van de opbrengsten van het samenwerkingsverband. In deze brief is de besluitvorming in relatie tot Prinsjesdag uiteraard nog niet verwerkt. De brief wordt op Prinsjesdag aan de Tweede Kamer aangeboden.

### 3. Vervolgspraken

Er wordt voorgesteld om de vier bestaande sporen als volgt voort te zetten:

- *Spoor 1:* eventuele verdere uitwerking is afhankelijk van de Prinsjesdagbesluitvorming en deze wordt eerst afgewacht.
- *Spoor 2:* er zijn diverse verbeterpunten uit dit overleg gekomen welke door de betrokken partijen worden opgepakt. Er wordt nog gezien of het huidige -voor dit traject ingestelde- gremium hiervoor benut wordt of dat de verbeterpunten binnen reeds bestaande gremia worden opgepakt. Er wordt wel voorgesteld om over de voortgang van de geconstateerde punten apart te rapporteren aan dit bestuurlijk overleg en desgewenst aan de Tweede Kamer.
- *Spoor 3:* budgetteringsvraagstukken en ondersteuning vanuit een dergelijk concept worden door SZW binnen de bestaande armoede- en schuldenaanpak verder uitgewerkt. Daarmee wordt dit spoor niet meer binnen dit samenwerkingsverband uitgewerkt.
- *Spoor 4:* de samenwerking wordt voortgezet via: (1) via de Zet ook de knop om campagne waar EZK in de lead is en (2) via de Energiebespaarcoalitie van BZK. De tijdelijke werkgroep wordt ontbonden.

Er wordt voorgesteld dat het - voor dit traject ingerichte- ambtelijke kernteam<sup>1</sup>, tot in ieder geval december op reguliere basis bij elkaar komt gezien de huidige problematiek en het belang elkaar snel te vinden op de inhoud en proces. Door dit kernteam worden de volgende zaken in gang gezet of gemonitord:

- Vervolg spoor 1, 2 en 4
- Oppakken nieuwe en aanvullende acties, waarbij ook het actieplan Energiearmoede van de energieleveranciers samen met Geldfit wordt betrokken.
- Synergie bereiken op communicatie richting huishoudens in relatie tot de energierekening. Daar worden bijvoorbeeld ook ACM en woningcorporaties bij betrokken.

<sup>1</sup> Leden van het kernteam zijn Energie-Nederland, Greenchoice, Vattenfall, Eneco, Essent, VNG, Divosa en ministeries van Financiën, SZW, BZK en EZK

## Startnotitie Bestuurlijk Overleg hoge energieprijzen en energiearmoede

*Deze startnotitie is een update op de startnotitie zoals deze is gebruikt in het Bestuurlijk Overleg van 30 juni 2022. Er zijn in de afgelopen weken verschillende ontwikkelingen geweest, zowel op de groothandelsmarkt als bij energieleveranciers.*

### Ontwikkelingen op de groothandelsmarkt voor energie

- Sinds begin 2021 stijgen de energieprijzen voor gas en elektriciteit significant. Afhankelijk van het inkoopproduct (1 jaar of 1 kwartaal vooruit) steeg de baseload prijs excl. BTW voor:
  - Gas: met een factor groter dan 10,0, extreem volatiel
  - Elektriciteit: met een factor tot 20-voudig, extreem volatiel

Hierbij is er sprake geweest van een grote extra stijging ten opzicht van het BO van 30 juni.

- Voor een gemiddeld huishouden, bij een verbruik van 2.250 KWh en 1.200 m<sup>3</sup>, waren de jaarkosten incl alle belastingen tussen € 1.500 – 1.800. Op basis van de huidige groothandelsprijzen loopt dat op piekmomenten op tot 8.000 inclusief de overheidsondersteuning op de energienota.
- Wat brengt de toekomst? Niemand kan het weten. De groothandelsprijzen geven een beeld van “de marktverwachting”. In oktober 2021 was de verwachting op de groothandelsmarkt dat de prijzen na afloop van de winter zouden dalen. Vooral door de gevolgen van de oorlog in Oekraïne is nu de verwachting dat de prijzen geheel 2023 extreem hoog blijven en ook voor 2024 en 2025 ver boven het historisch gemiddelde niveau zullen liggen.

### Gevolgen voor klanten van energieleveranciers

- Omdat de trend in de prijsbeweging op de groothandelsmarkt stijgende is en de meeste leveranciers vanwege hun inkoopstrategie dit effect vertraagd doorgeven aan de klant, is te stellen dat vele huishoudens in Nederland nog niet in zijn geheel zijn blootgesteld aan het huidig prijsniveau. De pijn moet deels nog komen en kan verder groeien als de opwaartse trend doorzet. Het aandeel klanten met een vaste prijs daalt hard, omdat de contractperiode eindig is en het aanbod sinds oktober 2021 vrijwel is opgedroogd. Zoals eerder in de Task Force is gedeeld, zal het aantal variabele contracten naar schatting tussen 80-90% liggen.
- Hierbij is het goed om aan te geven dat het CPB in de Stresstest kosten van levensonderhoud van een donker scenario uitgaat wanneer de consumentenprijzen voor elektriciteit en gas exclusief belastingen 600% hoger zijn dan begin 2021. Inmiddels liggen de stijgingen ruim boven deze 600%, waarbij zeker niet is uitgesloten dat prijzen verder gaan stijgen.
- Energieleveranciers kopen op een verschillende manier hun energie in. Voor variabele tarieven was het gebruikelijk dat deze tweemaal per jaar werden aangepast obv ontwikkelingen op de groothandelsmarkt. Dat was afdoende om de risico's voldoende te kunnen beheersen. Inmiddels zien we door de extreme ontwikkelingen op de groothandelsmarkt en bijbehorende risico's voor energieleveranciers, grote verschillen in:
  1. Aantal prijswijzigingen voor variabel: van het gebruikelijke 2x per jaar naar iedere kwartaal of iedere maand
  2. Prijsniveau variabel: verschillen van meer dan 1.000 euro zijn regelmatig waar te nemen



3. Prijsniveau voor “bestaande” resp. “nieuwe” klanten. De prijs voor nieuwe klanten is vaak aanmerkelijk hoger (€ 3.000 – 4.000) omdat leveranciers voor dit segment geen historische inkooppositie meer hebben.
- Door de grote verschillen in huidige prijzen tussen leveranciers, is het lastig aan te geven in welke mate de prijzen voor een gemiddeld huishouden verder gaan stijgen. Zou de marktprijs vanaf nu gelijk blijven, dan lijkt een aanname dat er nog een gemiddelde stijging van duizenden euro's op jaarbasis aankomt, realistisch. Dit is bijvoorbeeld af te leiden uit het verschil tussen het gemiddeld aanbod van modelcontracten (voor nieuwe klanten) en een beeld van de gemiddelde variabele prijzen van dit moment.
  - Een combinatie van koude winter, geen Russisch gas en te beperkte energiebesparing kan de verhoging nog veel groter laten zijn: er is geen maximum aan een prijs op een groothandelsmarkt. Zeer substantiële vraagreductie (op Europese schaal) lijkt op dit moment de enige weg route naar substantieel lagere prijzen op kortere termijn. Voor het eerste deel van 2022 ziet Vattenfall voor haar huishoudens, dat geschoond voor het warme weer, er een verbruiksdaling van 8 – 14% waar te nemen is.

#### Trends en ontwikkelingen bij achterstanden

De huidige leveringstarieven leiden nu al tot zorgwekkende effecten, zo zien verschillende energieleveranciers de volgende ontwikkelingen:

- Klanten passen hun termijnbedrag aan tot het budget wat er is – bij verschillende energieleveranciers zien we groepen klanten van meer dan 10% die een fors te laag termijnbedrag hebben. Daarnaast zijn er nog tot wel 30% klanten die een behoorlijk te laag termijnbedrag heeft. Dit leidt tot grote bijbetalingen van honderden euro's of meer op de jaarafrekening. Ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is het percentage met een (veel) te laag termijnbedrag fors gestegen, 3-4 keer zo hoog.
- De totale achterstanden bij verschillende energieleveranciers zijn op dit moment al gestegen met 20%-30% met een duidelijke trend omhoog
- Het aantal hulpverzoeken en doorverwijzingen naar Geldfit is meer dan verdubbeld ten opzichte van vorig jaar en blijft sterk stijgen in de afgelopen periode. Dat komt mede doordat energieleveranciers veel actiever doorverwijzen in verband met de zorgen bij klanten.
- Het aantal meldingen voor vroegsignalering is met 20% - 30% gestegen sinds begin dit jaar

#### Huidige initiatieven om effecten voor huishoudens te voorkomen

Energieleveranciers zetten zich al jarenlang in om achterstanden, schulden en armoede te voorkomen. Dit gebeurt voortdurend door het eigen incassoproces te optimaliseren en samen te werken met andere organisaties, onder andere:

- Het op veel verschillende manieren verschaffen van inzicht in verbruik en advies over energiebesparing. Ook worden verschillende soorten oplossingen aan klanten geboden, van warmtefolie tot warmtepompen, al naar gelang de behoefte en mogelijkheden van klanten.
- Het geven van inzicht in de actuele verbruik om zo een passend persoonlijk termijnbedrag vast te stellen. Hier zien energieleveranciers een stijging van meer dan 200% van het aantal adviezen om het maandbedrag aan te passen ten opzichte van een jaar geleden.
- Het via veel verschillende kanalen zoeken van persoonlijk contact met klanten om te komen tot een oplossing; ook hier zijn erg grote stijgingen te zien.
- Het bieden van verschillende mogelijkheden tot uitstel van betaling of een betalingsregeling
- Energieleveranciers hebben, in samenwerking met andere organisaties, een leidende rol gespeeld in het opzetten en het uitrollen van vroegsignalering in Nederland

- Het overeenkomen van een nieuw en verbeterd convenant met de NVVK voor Minnelijke Schuldsanering
- Het samenwerken met de Nederlandse Schuldhulproute en vele andere organisaties met lokale en landelijke, grote en kleinere initiatieven
- Het gezamenlijk opstellen van het actieplan tegen energiearmoede, gezamenlijk met de NSR en SchuldenlabNL, omdat energieleveranciers al langer beseften dat met in de huidige situatie en ondanks de compensatie vanuit de Rijksoverheid, er veel extra acties nodig zijn om energiearmoede te voorkomen. De volgende vier onderdelen zijn in de lente afgesproken en zijn in de afgelopen weken bestendigd:
  1. Neerzetten digitale energieroute op Geldfit.nl → 1 juni live gegaan en in de eerste drie maanden meer dan 80.000 bezoekers, een significant deel van de totale bezoekers op Geldfit.nl
  2. Intensiever doorgeleiden naar Geldfit.nl → bij Vattenfall is het aantal doorverwijzingen verdubbeld. Daarnaast is Essent recent aangesloten en zijn er toezeggingen van twee middelgrote energieleveranciers om aan te sluiten.
  3. Aanvullend en passend hulpaanbod via Geldfit.nl → aanbod voor energiebesparing is uitgebreid met tips en doorverwijzingen naar energiecoaches en de energietoeslag, onder andere in samenwerking met de Voorzieningenwijzer.
  4. Noodfonds → het noodfonds is per begin juni in pilotvorm gestart. De eerste uitkeringen worden nu gedaan, na gedegen triage

## Inhoud

|  |    |
|--|----|
| <b>Achtergrond document</b> .....  | 2  |
| <b>1. Financiële ondersteuning</b> .....   | 3  |
| <b>2. Het vroeg in beeld krijgen van potentiële betalingsproblemen en optimaliseren van inzet van hulpaanbod</b> ..... | 4  |
| <b>3. Verkenning budgetteren als oplossing</b> .....   | 9  |
| <b>4. Energiebesparing en verduurzaming</b> .....  | 11 |

## Achtergrond document

Er is de afgelopen periode met het ministerie van SZW, EZK, BZK en Financiën en de energieleveranciers gewerkt aan het in kaart brengen van diverse maatregelen om betaalproblemen als gevolg van de hoge energierekening voor huishoudens zo veel mogelijk te voorkomen. Bij dit traject waren onder meer op ambtelijk niveau VNG, Divosa en diverse maatschappelijke partners betrokken. Daarbij is in gezamenlijkheid gesteld dat huishoudens die hulp krijgen of zoeken bij het betalen van de energierekening, gedurende het jaar niet moeten worden afgesloten van energie.

Het pakket bevat vier sporen: (1) financiële ondersteuning, (2) het vroeg in beeld krijgen van potentiële betalingsproblemen en optimaliseren van inzet van hulpaanbod, (3) verkenning budgetteren als oplossing en (4) energiebesparing en verduurzaming. Daarbij zijn mogelijkheden onderzocht die de komende periode verder worden uitgewerkt en/of geïmplementeerd.

### Vervolgafspraken

In document zijn de opbrengsten en/of uitkomsten van de vier sporen uiteengezet. In de onderstaande tabel zijn alle vervolgafspraken opgenomen die in dit traject zijn afgesproken. Deze worden in dit document nader toegelicht.

| Afspraak  | Traject |
|---|---------|
| Uitwerken van mogelijkheden tot gerichte energiecompensatie   | 1       |
| Indien juridisch houdbaar, gaan energieleveranciers maandelijks signalen van betaalachterstanden melden (binnen 3 maanden)  | 2       |
| Onderzoeken van de technische en juridische mogelijkheden om het afsluitsignaal (van de netbeheerder) als een geüpdated vroegsignaal met een bijzondere status, zodat deze gebruikt kan worden voor een extra melding bij gemeenten en hoe dit past in de totale aanpak van vroegsignalering,   | 2       |
| Op basis van de Meetlat Sociale Incasso een self-assessment te doen door energieleveranciers  | 2       |
| Het bieden van een regeling zou onderdeel moeten zijn van een sociaal hulpaanbod van een energieleverancier. Het beleid irt het convenant redelijke betalingsregeling wordt verder geconcretiseerd, waardoor ook in een fase van vroegsignalering gebruik kan worden gemaakt van een standaard betalingsregeling. Dus bereidheid tot samenwerken met betrokken partijen is een aandachtspunt. | 2       |
| Optimaliseren van uitvoering vroegsignalering door gemeenten (mits: voldoende middelen in 2023), bijv. een huisbezoek, een telefoontje bij niet reageren op een brief en plegen van nazorg  | 2       |
| SZW verkent het opgeleverde voorstel binnen de Armoede- en schuldenaanpak verder, om betalingsproblematiek in den brede te voorkomen. Betrokkenheid van onder meer de vaste lastenpartners is essentieel.   | 3       |
| Energieleveranciers worden betrokken bij de najaarsflight van de campagne via EZK: zowel inhoudelijke input vanuit de energieleveranciers maar ook ter bevordering van een brede verspreiding van dezelfde boodschap aan zoveel mogelijk huishoudens en de rol die de energieleveranciers daar zelf nog in kunnen spelen  | 4       |
| Energieleveranciers voornemens om hun maandelijks rapporten die zij sturen naar alle klanten aan te vullen met tips die aansluiten bij de huidige energiecrisis – en het bespaarpotentieel op korte termijn hiervan en huishoudens zo te prikkelen meer energie te besparen.  | 4       |
| Afgesproken is om in twee concrete gremia de samenwerking voort te zetten: (1) via de Zet ook de knop om campagne waar EZK in de lead is en (2) via de Energiebespaarcoalitie van BZK.  | 4       |

## 1. Financiële ondersteuning

Leden werkgroep: FIN, EZK, SZW, Vattenfall, Eneco, Engie, Essent, Greenchoice, Energie-Nederland

In gezamenlijkheid is verkend welke generieke en specifieke financiële maatregelen er zijn ten aanzien van de energierekening, welke vervolgens als input is meegenomen bij de verkenning ten behoeve van Prinsjesdag. In het vorige bestuurlijk overleg zijn diverse varianten gepresenteerd, welke gedurende de zomer nader zijn onderzocht.

Energie-Nederland, de branchevereniging voor energieleveranciers, heeft op 3 augustus jongstleden de minister voor KE, de minister voor VRO, de minister van Financiën en mij een brief gestuurd waarin zij bepleit een aantal financiële maatregelen mee te nemen in de besluitvorming voor Prinsjesdag.

Allereerst wordt er door de energieleveranciers voor gepleit om de geldende verlaging van de btw op elektriciteit, gas en warmte, de verlaagde energiebelasting op elektriciteit en de verhoging van de vermindering energiebelasting in 2023 te continueren. Energie-Nederland geeft daarnaast aan dat in haar optiek de inkomensafhankelijke verhoging van de belastingvermindering energiebelasting de enige mogelijke maatregel is met een direct effect op de energierekening om gericht lagere inkomens te helpen. Om deze maatregel zo mogelijk in 2023 uit te kunnen voeren, roept zij het kabinet op om hiervoor (1) budget te reserveren in de begroting voor 2023 en (2) te onderzoeken of de uitvoerbaarheid gegarandeerd is. Voor beide acties geldt volgens Energie-Nederland een hoge mate van urgentie onder andere gezien de voorbereidingstijd die noodzakelijk is voor de uitvoering. Daarbij is implementatie per 1 januari 2023 volgens de energieleveranciers wenselijk om zo snel als mogelijk tegemoetkoming te bieden aan de stijging in de energierekening.

Deze voorstellen zijn meegenomen in de integrale afweging van de augustusbesluitvorming. De komende weken wordt gezamenlijk verkend welke mogelijkheden er tot gerichte energievergoeding wel mogelijk zijn. Daarbij wordt gekeken naar de korte en (middel)lange termijn.

## 2. Het vroeg in beeld krijgen van potentiële betalingsproblemen en optimaliseren van inzet van hulpaanbod

Omschrijving thema's: 1. incasso, 2. betalingsproblemen, 3. afsluitbeleid, 4. communicatie (preventie), oppakken motie Omtzigt en motie Segers

Leden werkgroep: EZK, SZW, FIN, Divosa, Eneco, Vattenfall, Essent, Greenchoice, Nationale Schuldhulproute, VNG, Netbeheer Nederland, NVVK

### VRAAG AAN DE WERKGROEP

Voor de werkgroep vroegsignalering staat de vraag centraal hoe vroegsignalering van betalingsproblemen kan bijdragen aan het sneller in beeld krijgen van inwoners die door de hoge energiekosten in financiële problemen raken en welke oplossingen nodig zijn als inwoners in beeld zijn en hulp willen. De vraag aan de werkgroep kan worden opgesplitst in drie onderdelen:

1. Vroegsignalering van schulden, opvolging van signalen en mogelijke oplossingen (uitvoeringspraktijk);
2. Wet- en regelgevingskader met betrekking tot signalen tussen leveranciers, netbeheerders en gemeenten;
3. Sociale incasso.

Hieronder wordt uitgewerkt wat in de werkgroep m.b.t. deze drie onderdelen besproken is en wat de conclusies hiervan zijn.

### 1. Vroegsignalering van schulden, opvolging van signalen en mogelijke oplossingen (uitvoeringspraktijk)

Sinds 1 januari 2021 is vroegsignalering van schulden een nieuwe wettelijke taak geworden van gemeenten (Wgs: Wet gemeentelijke schuldhulpverlening). Dit betekent dat alle vaste lasten partners, huur (woningbouwcorporaties, institutioneel en particulier), energie, drinkwater en zorgverzekering, vanaf 1 januari 2021 alle achterstanden in betalingen melden bij de gemeente. Gemeenten zijn vervolgens verplicht deze meldingen op te pakken. Op welke wijze gemeenten deze meldingen oppakken is de beleidsvrijheid van gemeenten. Alhoewel vroegsignalering een nieuwe wettelijke taak is, geeft de VNG aan dat hier geen extra structurele middelen vanuit het kabinet voor zijn ingezet. Dit betekent dat gemeenten deze nieuwe taak vanuit bestaande middelen en capaciteit moeten uitvoeren. Voor vaste lastenpartners is het melden vaak ook een compleet nieuwe taak. Ook wil het kabinet in overleg met gemeenten hiervoor structurele financiering beschikbaar stellen. Dit zal de slagkracht van gemeenten vergroten en zorgen voor betere opvolging van signalen.

### Waar staan we?<sup>1</sup>

Vroegsignalering wordt door alle partijen gezien als een positieve ontwikkeling. Immers als inwoners eerder in beeld zijn, en achterstanden nog niet zo hoog, is het makkelijker om oplossingen te vinden. In die zin is vroegsignalering door alle partijen omarmd. Voor gemeenten is het een groot probleem dat er onvoldoende/geen structurele middelen zijn. Hierdoor kunnen zij niet de beste keuzes maken voor de uitvoering. Gevolg daarvan is dat signalen vaak noodgedwongen worden opgevolgd met een brief, in plaats van bijvoorbeeld een huisbezoek of een telefoontje. Bij een aantal vaste lastenpartners (VLP's) is het nog zoeken naar de juiste werkwijze. Hoe lever je goede signalen aan en hoe richt je sociale incasso in? Maar ook hoe zorg je voor goede bereikbaarheid wanneer een inwoner hulp wil en hoe spreek je dan snel een goede betalingsregeling af. Voor gemeenten en VLP's die eerder aan pilots Vroegsignalering hebben meegedaan geldt dat zij vroegsignalering sneller opschalen omdat er al enige ervaring is, maar het maakt wel verschil of de uitvoering een kleine pilot betreft of dat alle signalen van alle VLP's moeten worden gemeld en opgevolgd.

---

<sup>1</sup> Voor 1 januari 2021 liepen er al pilots in meer dan 150 gemeenten. De ervaringen van de pilots zijn vanaf het begin met andere gemeenten en vaste lastenpartners gedeeld. Dit heeft het voor nieuwe gemeenten en vaste lastenpartners makkelijker gemaakt met deze wettelijke taak aan de slag te gaan. Gemeenten en vaste lastenpartners kunnen aansluiten bij een Landelijk Convenant Vroegsignalering (LCV) en met deze aansluiting kan er per vaste lastenpartner eenvoudig een gestandaardiseerde lokale overeenkomst gesloten worden. Op een enkele kleine gemeente na maken inmiddels alle gemeenten gebruik van dit convenant. Bij de vaste lastenpartners zijn ondertussen ook heel veel partijen op het LCV aangesloten. Bij de energieleveranciers ontbreken nog 7 à 8 kleinere leveranciers, drinkwaterleveranciers en zorgverzekeraars zijn allemaal aangesloten. Woningcorporaties zijn actief bezig met vroegsignalering, maken lang niet altijd van de LCV-overeenkomst, doordat er vaak al lokale goedwerkende vroegsignaleringsafspraken waren waarop is doorgebouwd. De particuliere verhuur is in ontwikkeling. De grote institutionele partijen zijn aangesloten. Vele kleine(re) verhuurders nog niet. Dit is begrijpelijk omdat zij niet eerder bij de pilots betrokken waren en er veel soorten particuliere verhuurders zijn.

Voor het bepalen van de urgentie en opvolging van de signalen worden de signalen door gemeenten aan de hand van een afwegingskader geprioriteerd. Op basis van de prioritering kan de gemeente keuzes maken op welke wijze een signaal wordt opgevolgd. Uiteraard binnen de beschikbare middelen en capaciteit. Momenteel is er onvoldoende capaciteit binnen gemeenten om alle meldingen conform afwegingskader op te volgen waardoor een deel van de inwoners onvoldoende opvolging ontvangt

Nadat een inwoner is bereikt en aangeeft hulp te willen, kan op dit moment in 60% van de situaties worden opgevolgd met een quick fix. Dit betekent oa. in overleg met de vaste lastenpartner(s) een betalingsregeling treffen. Slechts een klein percentage <5% hoeft te worden doorverwezen naar schuldhulpverlening.

Bij een quick fix is het belangrijk dat de vaste lastenpartner snel kan worden bereikt en dat er ruimte is om betaalafspraken te maken die door de inwoner ook na te komen zijn.

### **Waar zijn verbeteringen mogelijk en welke acties kunnen we ondernemen?**

Het is zaak om naar verbeteringen te zoeken “aan de voorkant” van het traject vanaf het oplopen van de eerste betaalachterstand tot het daadwerkelijk afsluiten omdat aan de voorkant het meeste effect bereikt kan worden. Daarbij dienen we enerzijds te kijken naar acties cq. maatregelen in bestaande afspraken mbt. vroegsignalering die de uitvoering kunnen optimaliseren en snel kunnen worden opgepakt en anderzijds naar randvoorwaarden voor verdere opschaling op de middellange termijn.

Optimalisatie en randvoorwaarden:

- Gemeenten hebben op dit moment (nog) beperkte mogelijkheden voor optimalisatie van vroegsignalering. De beperkte middelen en capaciteit om meldingen van betaalachterstanden op te volgen zorgen er voor dat niet wordt gekozen voor de meest effectieve aanpak, maar voor een aanpak waarbij de gemeente aan haar wettelijke taak voldoet. Wanneer er per 2023 voldoende financiële middelen voor vroegsignalering beschikbaar komen, kunnen gemeenten de uitvoering optimaliseren. Bijvoorbeeld vaker kiezen voor een huisbezoek of een telefoontje en wanneer een brief gestuurd wordt, de inwoners die niet reageren nabellen. Meer inzet op nazorg wanneer een betalingsregeling is afgesproken. De huidige beschikbare systemen voor de ontvangst en verwerking vroegsignalen kunnen gemeenten in principe op maat ondersteunen, maar wellicht zijn daar ook nog verbeteringen te realiseren.
- De leverancier kan verbetering aanbrengen door aan de klant niet alleen de (simpele) verbruiksterugkoppeling te verstrekken, maar ook de financiële positie aan te geven: wat is verwachting dat klant bij moet gaan betalen op jaarafrekening (concreet verwacht bedrag en datum); zodat klant wellicht ook zelf kan zorgen dat hij dat bedrag achter de hand heeft of hulp kan zoeken. Sommige leveranciers doen dit al en het verbetervoorstel is om dit door alle leveranciers te laten doen.
- Energieleveranciers verstrekken op dit moment slechts eenmaal een signaal over een betaalachterstand. Dit betekent dat daardoor niet de ontwikkeling van de achterstand van dat huishouden in de maandelijkse signalering zichtbaar wordt. Andere vaste lastenpartners leveren iedere maand alle signalen van alle achterstanden uit, ook herhaalde meldingen horen daarbij. We noemen dit een geüpdatet vroegsignaal. Bij de maandelijkse prioritering door gemeenten wordt niet alleen naar de signalen van die maand gekeken, maar ook naar de drie maanden ervoor en naar de hoogte van de achterstand. Zo kunnen we zien dat er bijvoorbeeld de ene maand de zorgverzekering niet wordt betaald, en de andere maand de energie niet. Ook zie je daardoor dat een signaal van één, twee of drie maanden eerder nog steeds niet is opgelost en zien we om welke bedragen het gaat. Bij de energie zien we de ontwikkeling van een achterstand niet. Er is maar één melding, die op één moment zichtbaar is. Hierdoor missen we de urgentie wanneer juist de hoge energiekosten tot problemen leiden.
- In een klein groepje vanuit de werkgroep hebben we gekeken wat het zou betekenen als juist energieleveranciers ook iedere maand alle betaalachterstanden zouden signaleren. We zijn het er met elkaar over eens dat dit echt een verschil kan maken. Ook wordt in de bestaande structuren waarin in het kader van Vroegsignalering wordt samengewerkt continu het gesprek gevoerd over het verbeteren van de kwaliteit van de meldingen.

### **Urgentie**

In het najaar wordt (mede vanwege de stijgende inflatie en de oplopende energiekosten) een enorme toename van vroegsignalen verwacht. Een aantal leden van de werkgroep hebben op basis van de beschikbare data, prognoses van het CBS en verwachtingen van de energieleveranciers als ze vaker gaan melden berekend dat dit globaal een verviervoudiging van het aantal vroegsignalen betekent. Dit is inclusief de signalen van de andere

VLP's (huur, zorgverzekering, drinkwater). De berekening is als bijlage aan dit document toegevoegd. Daarbij moet worden opgemerkt dat in deze berekening de eventuele positieve gevolgen van het koopkrachtpakket dat op Prinsjesdag bekend wordt, nog niet is meegenomen. Disclaimer bij deze berekening is dat we uitgaan van een schatting en niet met zekerheid kunnen voorspellen of dit ook werkelijkheid zal worden. Vanuit de schatting hebben we de kengetallen gebruikt zoals die uit de monitor vroegsignalering 2021 zijn gerapporteerd. Wat betekent dit voor de uitvoering van vroegsignalering bij gemeenten? Behalve meer vroegsignalen, verwachten gemeenten ook een toename bij o.a. schuldhulpverlening en Bijzondere Bijstand. Dit zorgt voor een toenemende spanning op de hele dienstverlening van gemeenten in het sociaal domein, dus ook op de uitvoering van vroegsignalering. Om dit goed op te kunnen vangen zou nu al ruimte moeten komen om meer capaciteit op vroegsignalering in te zetten. Indien deze ruimte er niet komt, dan moeten gemeenten met dezelfde middelen en capaciteit meer vroegsignalen verwerken. Dit zal leiden tot een verdere verschraving van de uitvoering, waarbij gemeenten noodgedwongen moeten kiezen voor het voldoen aan hun wettelijke taak in plaats van optimale dienstverlening.

## **2. Wet- en regelgevingskader met betrekking tot signalen tussen leveranciers, netbeheerders en gemeenten**

De meeste energieleveranciers interpreteren de Wgs in combinatie met de afsluitregeling waarnaar in de MvT van de Wgs wordt verwezen zo dat een betaalachterstand slechts één keer gemeld mag worden. Andere vaste lasten partijen zien deze belemmering niet en melden wel maandelijks alle signalen, ook als deze al eerder zijn gemeld. Ook is vanuit SZW eerder aangegeven dat een herhaald signaal op basis van de Wgs juist wel kan, dit zou een geüpdated vroegsignaal zijn. Vanuit de afsluitregeling zelf is deze belemmering er niet. Er wordt zsm gewerkt aan een juridische bevestiging.

Als de conclusie is dat ook bij energie meerdere meldingen mogelijk zijn, dan kan het maandelijks melden van alle signalen van betaalachterstanden en het ontvangen van deze signalen door gemeenten snel worden opgestart. De verwachting is dat na overeenstemming over de juridische grondslag het ongeveer 3 maanden duurt voordat de uitvoering van de werkwijze van een geüpdatet vroegsignaal doorgevoerd kan worden. Dit kan verschillen per leverancier.

### **Uitwisselen van gegevens tussen netbeheerders en gemeente wanneer zij daadwerkelijk gaan afsluiten**

Als de leverancier het contract met een klant toch heeft moeten beëindigen stopt de levering van gas en elektriciteit niet meteen. Er ontstaat dan de onwenselijke situatie van verbruik zonder contract. In deze situatie draait de netbeheerder op voor de kosten van dit verbruik en de netbeheerder zal dan ook uiteindelijk tot afsluiting over gaan en de kosten alsnog verrekenen. Voordat een klant daadwerkelijk wordt afgesloten verstuurt de netbeheerder overigens nog minimaal een brief dat het er daadwerkelijk zal worden afgesloten.

In de werkgroep is besproken of het zinvol zou kunnen zijn om een extra moment van uitwisseling van gegevens toe te voegen aan de vroegsignalering als experiment, maar de vaststelling is dat het weliswaar mogelijk maar niet wenselijk is omdat het niet zal bijdragen aan de oplossing: want te laat in het proces gegeven. De Wgs maakt het mogelijk experimenten te organiseren met nieuwe vroegsignalen. Het afsluitsignaal van de netbeheerder is feitelijk geen nieuw signaal, dus het is nog de vraag of dit als experiment mogelijk is. De dreigende afsluiting moet immers al gemeld worden door de energieleverancier. Daarnaast is een mogelijk signaal van een netbeheerder niet bepaald een vroegsignaal. Op het moment dat een klant daadwerkelijk wordt afgesloten is er al heel wat tijd overheen gegaan en heeft de klant al geen contract meer met een leverancier. De netbeheerder zal de klant aansporen een nieuw contract af te sluiten bij een andere leverancier, echter in de huidige markt omstandigheden is dit erg lastig: een klant zal waarschijnlijk met hogere tarieven te maken krijgen. Het heeft de voorkeur om deze klanten juist eerder in beeld te krijgen zodat voorkomen kan worden dat zij zonder energiecontract komen te zitten.

Het toevoegen van een signaal tussen netbeheerder en gemeente zou een nieuwe grondslag voor gegevensuitwisseling vragen. Op dit moment staat deze grondslag niet in de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas, omdat is beoogd contractloze situaties te voorkomen doordat de leverancier deze gegevens mag uitwisselen met de gemeente. En in feite is een dergelijke melding geen vroegsignalering, maar een dreigende crisis. Conform de Wgs zal de gemeente in geval van een dreigende crisis altijd binnen drie dagen actie ondernemen. Alleen is er op dit moment geen grondslag voor gegevensuitwisseling tussen netbeheerder en gemeente.

De mogelijkheden om het afsluitsignaal te gebruiken voor een extra melding bij gemeenten vraagt nog onderzoek over grondslagen en technische mogelijkheden.



### *Afsluitsignaal als crisis (vroeg)signaal*

Momenteel loopt in Den Haag een pilot waarbij de gemeente een afsluitsignaal energie als onderdeel van de aanpak vroegsignalering ontvangt. Dit signaal wordt altijd opgevolgd met een huisbezoek. De eerste resultaten zijn positief. Deze aanpak zou een extra en goede aanvulling kunnen zijn op de bestaande aanpak van vroegsignalering. Omdat het een dreigende afsluiting betreft is het feitelijk geen vroegsignalering, maar zou het signaal mogelijk als een geüpdated vroegsignaal met een bijzondere status kunnen worden beschouwd. Onderzocht moet worden hoe dit past in de totale aanpak van vroegsignalering, ook in samenhang met de signalen van andere vaste lastenpartners en daarnaast moeten duidelijke afspraken worden gemaakt op welk moment en onder welke voorwaarden (sociale incasso) er sprake is van een afsluitsignaal.

### **Sociale incasso**

In de afsluitregelingen is vastgesteld dat er sprake dient te zijn van sociale incasso bij de energieleverancier, voorafgaand aan het aanleveren van vroegsignaleringsmeldingen. Sociale incasso kan, indien goed uitgevoerd, leiden tot minder afsluitingen, betere oplossingen voor klanten en een beter incassoresultaat. Aan de andere kant is er onder leden van de VNG en de NVVK behoefte aan concretisering van de richtlijnen rondom sociaal incasso in de sector en het hulpaanbod vanuit de leveranciers in het geval van hulp na vroegsignalering. Hierop worden twee initiatieven verkend.

### Meetlat sociale incasso

Veel energieleveranciers hebben in de afgelopen 10 jaar vooruitgang geboekt op het gebied van sociale incasso. Het voorstel vanuit de energieleveranciers is om op basis van de Meetlat Sociale Incasso (opgesteld door Purpose) een self-assessment te laten doen. Hierdoor moet bij individuele leden kenbaar worden wat het huidige niveau van sociaal incasseren is en welke ambitie er wordt uitgesproken. Om de ambitie te realiseren zullen de leden ervaringen delen.

In dit kader is het ook belangrijk om te vermelden dat de definitie van sociale incasso uit de Wgs en de regeling leidend moet zijn en dat het aan te bevelen is dat de leveranciers de voorwaarden die hierover in de MvT zijn opgenomen meenemen. De Autoriteit Persoonsgegevens benadrukt dat de wetgever de vroegsignalering beperkt tot het verwerken van signalen waaruit een vermoeden of wetenschap blijkt dat er sprake is van (dreigende) problematische schulden van klanten. Ook mogen of moeten schuldeisers deze signalen pas bij de gemeente melden als een zogeheten sociale incasso niet tot (afspraken over) betaling heeft geleid. Deze beperkingen houden verband met de vereiste proportionaliteit van de verwerking. Alleen die persoonsgegevens mogen worden verwerkt die noodzakelijk (proportioneel) zijn voor vroegsignalering. Zowel de verstrekker als de ontvanger moeten die noodzaak ook kunnen aantonen. Soms krijgen gemeenten signalen doorgezet die geringe betalingsachterstanden betreffen en/of ogenschijnlijk niet voldoen aan de eisen van sociale incasso. Een signaal dat niet voldoet aan de wettelijke vereisten, mag de gemeente niet verwerken.

Onder een maatschappelijk verantwoorde incasso wordt verstaan:

- a. ten minste eenmaal een schriftelijke betalingsherinnering gestuurd,
- b. zich ingespannen om in persoonlijk contact te treden om te wijzen op mogelijkheden om betalingsachterstanden te voorkomen en te beëindigen,
- c. gewezen op de mogelijkheden voor schuldhulpverlening,
- d. aangeboden gegevens door te geven aan gemeenten (methode 2).

### Concretisering hulpaanbod van de leveranciers

Gemeenten lopen in toenemende mate tegen het probleem aan dat er in samenwerking met de energieleveranciers geen oplossing mogelijk is binnen het traject van vroegsignalering. Het bieden van een regeling zou onderdeel moeten zijn van een sociaal hulpaanbod van een energieleverancier.

De energieleveranciers, zoals verenigd in Energie-Nederland, hebben al met de NVVK via een convenant vastgesteld dat er akkoord wordt gegaan met een redelijke betalingsregeling als onderdeel van een schulphulptraject. Dit beleid zal verder worden geconcretiseerd, waardoor ook in een fase van vroegsignalering gebruik kan worden gemaakt van een standaard betalingsregeling. Aandachtspunt is dat vroegsignalering niet altijd door NVVK-leden uit wordt gevoerd. Dus bereidheid tot samenwerken met deze partijen is een aandachtspunt.

Zo weten alle partijen wat er over en weer verwacht wordt en kan er een realistische inschatting worden gemaakt van haalbare laagdrempelige hulp of benodigde zwaardere interventies door een gemeente.

### Disclaimer

Inzet op al deze sporen is wenselijk en nodig, echter hierbij moet vermeld worden dat dit niet alle problemen bij huishoudens weg kan nemen. Ook werkt vroegsignalering enkel als mensen er zelf voor kiezen geholpen te willen worden. Het treffen van een betalingsregeling werkt alleen als hiervoor ruimte in een budget is. Daarnaast is capaciteit qua uitvoering (middelen, maar ook mensen) een aandachtspunt.

### Berekening extra kosten vroegsignalering

| <b>Benodigde middelen/inzet vroegsignalering als gevolg van inflatie/stijging energiekosten</b>  | Aantal    | Benodigde tijd in uren |
|--|-----------|------------------------|
| Aantal vroegsignalen 2021  | 550.000   |                        |
| Aantal <b>extra</b> vroegsignalen, uitgaande van globaal verviervoudiging: 1.500.000, aantal matches 30%, aantal meldingen enkel- en   | 1.275.000 |                        |
| In ontvangst nemen en controle uitgevallen signalen (20% van totaal), circa 1 minuut per signaal (gegevens ontbreken, gegevens kloppen niet)   | 255.000   | 4.250                  |
| Huisbezoeken (2/3 van matches) één professional gaat op huisbezoek, ca 1,5 uur per melding, 3 pogingen. De huidige situatie is dat niet bij 2/3 van de gemachte meldingen een huisbezoek plaatsvindt, maar bij 12%.  | 150.000   | 225.000                |
| Telefoontjes (1/3 van matches + hoge bedragen enkelvoudige signalen, circa 0,5 uur per melding (in 2021 werd vaker gebeld als gevolg van de beperkingen van corona)  | 75.000    | 37.500                 |
| Kaartje, brief of sms/whatsapp, circa 5 minuten per melding  | 750.000   | 62.500                 |
| Bereikte huishoudens (25% van totaal aantal meldingen)   | 318.750   |                        |
| Inwoner wil hulp (3,5% van het aantal meldingen), eerste en volgende gesprekken, opstellen budgetplan, berekenen afloscapaciteit etc.,   | 44.625    | 133.875                |
| Quick fixes, inclusief contact met en terugkoppeling naar vaste lasten partner, betalingsregelingen treffen, overige afspraken maken met schuldeisers, circa 2 uur per quick fix (60% van de inwoners die hulp willen)   | 26.775    | 53.550                 |
| Verwijzing naar overige hulpverlening, circa 0,5 uur per overdracht (30% van de inwoners die hulp willen)  | 13.388    | 6.694                  |
| Verwijzen naar financiële hulpverlening, niet schuldhelp, circa 0,5 uur per overdracht (5,8% van de inwoners die hulp willen)  | 2.588     | 1.294                  |
| Extra aanmeldingen schuldhelpverlening, circa 1 uur per overdracht (5,5% van inwoners die hulp willen)   | 2.454     | 2.454                  |
| Administratieve verwerking signalen, intern, naar vaste lasten partner en voor monitoring  | 318.750   | 79.688                 |
| Totaal aantal uren   |           | 606.805                |
| <b>Totaal extra kosten: aantal uren (729.105) * kosten (€ 70,-) = € 42.476.333,-</b>   |           |                        |
| <b>Bij deze kosten is geen rekening gehouden met eventuele extra overhead, inrichting werkplekken en overige materiële kosten (bijv.</b>   |           |                        |
| <b>Schatting aantallen is gebaseerd op: 1. CBS cijfers verwachte aantallen huishoudens die in financiële problemen gaan komen; 2. verwachtingen energieleveranciers aantallen meldingen + opvolgende signalen, 3. monitoringcijfers en data softwareleveranciers 2021; 4. kengetallen monitor vroegsignalering 2021.</b> |           |                        |

### 3. Verkenning budgetteren als oplossing

Leden werkgroep: SZW, EZK, twee gemeenten (Rotterdam en Arnhem), de Nationale Schuldhulproute/Geldfit, Eneco, een woningcorporatie en een 'techpartij'.

#### Achtergrond

- Voor de zomer ontstond het idee van het nationaal opschalen van het Vaste Lastenpakket, wat is omgedoopt naar de Nationale Budgetservice (NBS), als onderdeel van een vangnet in relatie tot energiearmoede. Vanuit de gedachte dat op deze wijze betalingen voor diverse vaste lasten centraal geregeld worden, zoals woonlasten, zorgverzekering, energie, water, mobiele telefoon, TV en internet en WA- en inboedelverzekering. Daarnaast zouden deelnemers weten wat ze de rest van de maand kunnen besteden. Een aanzienlijke korting op de totale lasten voor burgers was daarbij randvoorwaardelijk om dit voorstel in te zetten als oplossing, omdat anders simpelweg voor veel mensen de kosten de inkomsten overstijgen en goed budgetteren geen oplossing biedt.
- Op basis van het bovenstaande is adviesbureau Purpose (de organisatie die eerder ook het Vaste Lasten Pakket heeft opgezet) samen met een werkgroep aan de slag gegaan voor een eerste oriëntatie. In deze klankbordgroep namen onder meer SZW, EZK, twee gemeenten, de Nationale Schuldhulproute/Geldfit, een energieleverancier, een woningcorporatie en een 'techpartij' deel. Daarbij is onderzocht wat ervoor nodig zou zijn om nog vóór de start van de winter (december 2022) een basisvorm van het Vaste Lasten Pakket met budgetservice 'live' te hebben?
- De opbrengst van deze exercitie is 'een open source platform, waarbij burgers met langdurig financiële zorgen, financiële rust krijgen, ondanks stijgende kosten van energie en boodschappen'. In dit open source platform, de Nationale Budgetservice (NBS), voert de coöperatie namens andere IT-partners diensten uit. In feite is de NBS een verbinding van reeds bestaande (online) voorzieningen aangevuld met een persoonlijke intake:
  - Vaste Lasten Pakket biedt een servicedesk met persoonlijke intake en belooft meedoen met maandelijks financieel extraatje;
  - Virtueel Inkomsten Loket maakt aanvragen van regelingen simpel en direct<sup>2</sup>;
  - Huishoudboekje helpt deelnemers om lange tijd financieel stabiel te blijven;
  - 'HouVast' app geeft lichtere doelgroep meer grip op financiën door een slimme koppeling met de bank.Daarnaast bestaat de ambitie om aan te sluiten bij (voorliggende voorzieningen van) gemeenten, formele en informele (schuld)hulpverleners.
- Het gaat om een investering van €4,5 miljoen voor een groep van naar schatting in het projectplan 100.000 – 400.000 burgers. De baten van deze investering (€4,5 miljoen) vallen richting enerzijds de burger, anderzijds de vaste lastenleveranciers. Om doorgang te kunnen vinden met dit concept dient er draagvlak te zijn onder alle vaste lastenleveranciers, om de schaalbaarheid en daarmee rendement van het concept te kunnen garanderen.

#### Kern conclusie: NBS is geen oplossing voor problematiek energiearmoede

- Op basis van een uitvoerige verkenning van de mogelijkheden van een NBS is door ambtelijk SZW, in samenspraak met de hiervoor genoemde partijen, geconcludeerd dat dit voorstel geen directe oplossing is voor de aanpak energiearmoede.
- De urgentie komt voort uit de huidige maatschappelijke context waarbij er sprake is van stijgende prijzen. Met een gelijkblijvend inkomen veroorzaakt dit een disbalans in de inkomsten/uitgaven verhouding. De NBS is er met name voor groepen die inzicht moeten krijgen in hun huishoudboekje. Het lost niet direct het momenteel ontstane acute probleem op bij een tekort aan het einde van de maand vanwege de exponentieel gestegen energierekening of boodschappenuitgaven.
- Een aantal redenen heeft tot deze conclusie geleid:
  - Een stevige cashback is randvoorwaardelijk om dit voorstel in te zetten als oplossing, omdat anders simpelweg voor veel mensen de kosten de inkomsten overstijgen en goed budgetteren geen oplossing biedt. De voorgestelde €25 per maand (voor zes maanden) is voor huishoudens met betalingsproblemen is echt een substantieel bedrag, Echter dat zal gezien de huidige en verwachte prijsstijgingen, voelen als een druppel op een gloeiende plaat.

---

<sup>2</sup> Dit is gericht op inkomstenverhoging.

- Het is niet inzichtelijk hoeveel burgers daadwerkelijk deze ondersteuning bij budgettering nodig hebben ten opzichte van de stevige benodigde jaarlijkse investering (€2,5mjn).
- Er worden (te) grote vraagtekens gezet bij de implementatieduur
- Het draagvlak bij de verschillende betrokken organisaties en maatschappelijke partners is onvoldoende zeker; alle partijen zien het belang van hulp bij goed budgetteren voor een bepaalde groep, maar niet in het kader van energiearmoede.
- Meer beschouwend moeten we erop alert zijn dat beleid dat gaat over op landelijke schaal voorkomende problemen (armoede, schulden etc.) niet wordt afgewenteld op individuen. Neem het huidige probleem: alles wordt duurder, reële inkomsten (loon, uitkeringen en subsidies) stijgen niet (voldoende) mee. En de oplossing van dit concept is: mensen moeten afstand doen van hun huishoudboekje en leren budgetteren via een app. Dit past niet goed bij elkaar en als we dit als Rijk/samenwerkingsverband zouden presenteren als oplossing, lopen we het risico om daarmee de plank mis te slaan.

### Vervolg

- Er zal zeker een groep Nederlanders gebaat zijn bij een lichte vorm van budgetbeheer, maar een deel van deze groep groeit slechts als gevolg van de stijgende (energie)prijzen. Dat neemt niet weg dat in een ander traject zoals armoede/schuldhelpverlening/geldzorgen aandacht besteed kan worden aan budgetteringsvraagstukken en ondersteuning vanuit een dergelijk concept.
- Vanuit SZW en de deelnemende partners werd er wel meerwaarde gezien in een voorziening die landelijk ingezet kan worden. De tools die nu in de NBS worden opgenomen worden lang niet in alle gemeenten gebruikt. Het open source karakter van de NBS is daarbij erg interessant. Dus buiten de energieproblematiek om, zitten er bruikbare elementen in voor vraagstukken rondom inkomens- en budgetteringsproblemen. De vervolgvragen die voortkomen uit dit traject zijn dan ook dat het goed is om samen met partners te onderzoeken:
  - 1) welke omvang de doelgroep heeft die aan dit concept behoefte heeft;
  - 2) welke behoefte deze doelgroep heeft aan handreikingen;
  - 3) welke tools voor de gemeenten reeds bruikbaar/inzetbaar zijn;
  - 4) en tot slot of deze behoeften van gemeenten en burgers op elkaar aansluiten.
    - a. Is er meer informatie verstrekking nodig richting burgers of het delen van best-practices richting gemeenten?
    - b. Is er een additionele tool nodig? Of bestaan deze reeds maar gebruikt men ze niet? Zo ja, waarom worden deze tools niet gebruikt?
- Er wordt gezien of het opgeleverde voorstel binnen de Armoede- en schuldenaanpak verder verkend kan worden, om betalingsproblematiek in den brede te voorkomen. Daarbij is betrokkenheid van onder meer de vaste lastenpartners essentieel.

## 4. Energiebesparing en verduurzaming

Leden werkgroep: BZK, EZK, VNG, Vattenfall, Eneco, Milieucentraal, Aedes, NVDE, Greenchoice

In deze werkgroep is gekeken of er tot een versnelling kan worden gekomen ten aanzien van energiebesparing en verduurzaming om zo de betalingsproblemen te verminderen. De energie die je niet gebruikt, hoef je immers niet te betalen. Hoewel alle partijen het belang onderkennen van structurele woningverbetering in het tegengaan van energiearmoede is gefocust op de maatregelen die op de korte termijn uitvoerbaar zijn en effect kunnen hebben. Hiertoe is besloten langs twee sporen te verkennen wat we voor elkaar kunnen betekenen en hoe we in de toekomst de samenwerking vormgeven.

### 1) Gedragsverandering en communicatie

Er zit veel potentie om energie te besparen door gedragsverandering. Denk aan korter douchen, warme trui aantrekken en de thermostaat lager zetten en de was drogen aan de waslijn. Het Rijk is in het voorjaar de campagne 'Zet ook de knop om' gestart om huishoudens hiervan bewust te maken. Energieleveranciers zijn, samen met de Nederlandse Schuldhulproute en SchuldenLabNL, een initiatief gestart om huishoudens die hulp nodig hebben bij besparen te verbinden met het bestaande hulpaanbod. Via [www.geldfit.nl/energie](http://www.geldfit.nl/energie) kunnen klanten op laagdrempelige wijze toegang krijgen tot bespaartips van Milieu Centraal, energiecoaches en andere beschikbare hulp vanuit gemeentes zoals de energietoeslag, schuldhulp en budgetbeheer. De campagne is inmiddels gelinkt aan het initiatief van energieleveranciers. Milieu Centraal draagt de zorg dat de tips en informatie die op deze sites staan en via deze kanalen gebruikt worden helder en eenduidig staan zodat er geen ruis ontstaat over welke energiebesparingstips er nu daadwerkelijk toe doen.

#### *Concrete vervolg stappen:*

- Om de boodschap van gedragsverandering kracht bij te zetten zijn de energieleveranciers betrokken bij de najaarsflight van de campagne via EZK. Dit is tweeledig: Voor de inhoudelijke input vanuit de energieleveranciers maar ook ter bevordering van een brede verspreiding van dezelfde boodschap aan zoveel mogelijk huishoudens en de rol die de energieleveranciers daar zelf nog in kunnen spelen.
- Conform motie Segers/Heerma<sup>3</sup> zijn de energieleveranciers voornemens om hun maandelijkse rapporten die zij sturen naar alle klanten aan te vullen met tips die aansluiten bij de huidige energiecrisis – en het bespaarpotentieel op korte termijn hiervan en huishoudens zo te prikkelen meer energie te besparen.

### 2) Energiecoaches/FIXbrigader

Er zijn op verschillende plekken diverse initiatieven om het aantal energiecoaches en FIXbrigades te vergroten zodat meer huishoudens geholpen kunnen worden bij het besparen van energie, in het bijzonder bij de huishoudens die moeite hebben met het betalen van de energierekening. Ook de energieleveranciers ondersteunen reeds een aantal initiatieven en geven bijvoorbeeld werknemers de tijd om op vrijwillige basis als energiecoach aan de slag te gaan. Gemeenten hebben €368,5 miljoen ontvangen waarmee zij o.a. energiecoaches kunnen inhuren, opleiden of in dienst kunnen nemen. Daarnaast wordt ook verkend of er op landelijk niveau behoefte is aan een gezamenlijk initiatief. In de werkgroep is daarom afgesproken dat daar waar dat kan de krachten worden gebundeld. BZK is een energiebesparingscoalitie gestart waar ook een initiatief tot de opschaling van energiecoaches wordt onderzocht. Energieleveranciers sluiten bij die route aan zodra dit initiatief in een verder stadium is.

**Vervolg werkgroep:** Afgesproken is om in de twee concrete gremia de samenwerking voort te zetten: (1) via de Zet ook de knop om campagne waar EZK in de lead is en (2) via de Energiebespaarcoalitie van BZK. Deze werkgroep zal daarom niet meer verder bij elkaar komen.

---

<sup>3</sup> Kamerstukken II 2021/22, 36120 nr. 13



Minister voor Energie en Klimaat dhr. R. Jetten  
Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen mevr. C. Schouten  
Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening dhr. H. de Jonge  
Minister van Financiën mevr. S. Kaag  
*Verzonden per e-mail*

Ons kenmerk 2.022.038  
Behandeld door [REDACTED]  
Telefoon 070 [REDACTED]  
E-mail [REDACTED]@energie-nederland.nl  
Datum 3 augustus 2022  
Betreft Urgentie maatregelen compensatie hoge energierekening

Geachte excellenties,

Als gevolg van de energiecrisis zijn de prijzen van elektriciteit en gas sterk gestegen. Met het voortduren van het huidige niveau van de inkooprijzen, nog los van een mogelijke verdere stijging, zullen steeds meer huishoudens problemen krijgen met het betalen van hun energierekening. In het uiterste geval met schulden of zelfs afsluiting van energie tot gevolg.

Mede op initiatief van Energie-Nederland en haar leden is er een Kernteam aanpak energiearmoede opgestart, die bestaat uit een afvaardiging van de energieleveranciers, de ministeries van SZW, EZK, BZK en Financiën, de VNG en sociale partners NVVK en Divosa. Het besluit tot oprichting van dit Kernteam is genomen in het bestuurlijk overleg van 30 juni jongstleden, waarbij minister Jetten en minister Schouten aanwezig waren.

Het doel van het Kernteam is om een maatregelenpakket samen te stellen om de negatieve effecten van de grote prijsstijgingen van energie te beperken en daarmee huishoudens voor grotere problemen te behoeden. Het pakket bevat vier sporen: (1) energiebesparing en verduurzaming, (2) financiële compensatie, (3) het vroeg in beeld krijgen van potentiële betalingsproblemen en (4) een effectiever vangnet.

De verschillende onderdelen van het pakket worden op dit moment in verschillende werkgroepen binnen het Kernteam verder vormgegeven. In veel gevallen zijn dit ingewikkelde processen die in samenwerking tussen bijvoorbeeld gemeenten en energieleveranciers

Parkstraat 83  
2514 JC Den Haag  
070 311 43 50

[info@energie-nederland.nl](mailto:info@energie-nederland.nl)  
[energie-nederland.nl](http://energie-nederland.nl)

KvK Den Haag 50816179  
NL37ABNA0613003616  
BTW NL8229.40.474.B01

moeten worden uitgewerkt. Hiervoor is nog enige tijd nodig. Het Kernteam streeft ernaar om het gehele pakket voor het volgend bestuurlijk overleg van 9 september aanstaande af te ronden.

Echter, een onderdeel uit het pakket, de financiële compensatie voor de hogere energierekening, heeft effect op de begroting van 2023. Deze maatregelen zullen dus moeten worden opgenomen in de Prinsjesdagstukken waarover op korte termijn een besluit van het Kabinet nodig is. Wij pleiten ervoor om de volgende financiële maatregelen op te nemen in de Prinsjesdagstukken:

1. Continueer de sinds 1 juli 2022 geldende verlaging van de btw op elektriciteit, gas en warmte, de verlaagde energiebelasting op elektriciteit en de verhoging van de vermindering energiebelasting in 2023;
2. Uit analyse blijkt dat een inkomensafhankelijke verhoging van de belastingvermindering energiebelasting de enige mogelijke maatregel is om gericht lagere inkomens te helpen met een direct effect op de energierekening;
3. Om deze maatregel zo mogelijk in 2023 uit te kunnen voeren moet hier voor (1) budget worden gereserveerd in de begroting voor 2023 (zie bijlage voor omvang) en (2) onderzocht worden of de uitvoerbaarheid gegarandeerd is (zie bijlage voor belangrijkste voorwaarden). Voor beide acties geldt een hoge mate van urgentie omdat de maatregel onderdeel moet zijn van de Prinsjesdagstukken en, voor zowel de overheid als de energieleveranciers, minstens drie maanden voorbereidingstijd noodzakelijk is om uitvoering per 1-1-2023 mogelijk te maken.

Bijgaand vindt u een uitgebreide toelichting van de voorgestelde maatregelen. Gezien er op korte termijn besluitvorming nodig is, pleiten wij er dus voor om de genoemde acties urgent op te pakken. Graag gaan wij op korte termijn met u in gesprek over de verdere vormgeving van deze maatregelen.

Bijlage:

- Voorstel Energie-Nederland voor compensatie op de energierekening



## Voorstel Energie-Nederland voor compensatie op de energierekening

### Inleiding

De prijzen voor de levering van energie zijn sinds het begin van 2021 extreem gestegen. Deze stijgingen zijn niet zomaar weg – de inkooprijzen voor de komende jaren liggen in juli 2022 nog steeds op een extreem hoog niveau. Deze prijsstijgingen zullen per 1 januari 2023 vooralsnog volledig ten laste komen van alle huishoudens, waaronder ook zeer kwetsbare huishoudens. Het overgrote deel van de huishoudens zal per die datum ook een variabel contract hebben, omdat bijvoorbeeld het vasteprijscontract is afgelopen. Huishoudens betaalden voor de crisis gemiddeld een maandbedrag voor energie van circa € 150; met de huidige ontwikkelingen zal dat meer dan verdubbelen naar bedragen van € 400 tot wel € 600, afhankelijk van het verbruik en contractvorm. Ook de huidige compensatiemaatregelen lopen af per eind 2022. Naast een noodzaak voor grote besparing van energie, is er ook een noodzaak voor langduriger compensatie van de hoge energiekosten, met name voor kwetsbare huishoudens.

### Noodzaak tot aanvullende maatregelen

In 2022 zijn er verschillende maatregelen ingezet door zowel de overheid als energieleveranciers. Zo is de btw tijdelijk verlaagd naar 9%, is de teruggave energiebelasting verhoogd, is de energietoeslag geïmplementeerd voor lagere inkomensgroepen en hebben de energieleveranciers het actieplan tegen energiearmoede inclusief het noodfonds gelanceerd. De maatregelen van de overheid lopen per eind 2022 af – tegelijkertijd is de situatie op de inkoopmarkt voor energie sinds begin 2022 alleen maar verslechterd.

Dat komt tot uiting onderstaande verwachte impact van de hoge energieprijzen op de huishoudprofielen van het CBS. Hierbij is uitgegaan van modelcontracten met een prijsstelling per medio juli 2022, zonder speculatie op daling/stijging van prijzen of verbruiken.

| Bewoningsprofielen                                      | %                                 |                    | euro                                |                                  |                                       |                                 |                                  |   |                           |
|---|-----------------------------------|--------------------|-------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|---|---------------------------|
|   | Aandeel huishoudens <sup>1)</sup> | Aantal huishoudens | Gemiddeld gasverbruik <sup>2)</sup> | Gemiddeld elektriciteitsverbruik | Gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen | Gemiddelde energierekening 2018 | Gemiddelde energierekening 2023* | Stijging energielasten zonder compensatie | % energie t.o.v. Inkomens |
| Een bewoner in oud, klein appartement                   | 11                                | 880 000            | 880                                 | 1590                             | 23 300                                | 1 100                           | 3 536                            | 2 436                                     | 13%                       |
| Een bewoner in oude, kleine rijwoning                   | 5                                 | 400 000            | 1170                                | 1750                             | 23 500                                | 1 330                           | 4 392                            | 3 062                                     | 16%                       |
| Een bewoner in nieuw, klein appartement                 | 3                                 | 240 000            | 670                                 | 1650                             | 24 300                                | 970                             | 3 061                            | 2 091                                     | 10%                       |
| Een bewoner in oude, middelgrote rijwoning              | 6                                 | 480 000            | 1390                                | 2070                             | 28 100                                | 1 550                           | 5 205                            | 3 655                                     | 16%                       |
| Twee of meer bewoners in oud, klein appartement         | 7                                 | 560 000            | 1080                                | 2300                             | 39 300                                | 1 390                           | 4 621                            | 3 231                                     | 10%                       |
| Twee of meer bewoners in oude, kleine rijwoning         | 9                                 | 720 000            | 1330                                | 2870                             | 41 800                                | 1 680                           | 5 715                            | 4 035                                     | 12%                       |
| Twee of meer bewoners in oude, middelgrote rijwoning    | 21                                | 1680 000           | 1500                                | 3290                             | 50 500                                | 1 890                           | 6 486                            | 4 596                                     | 11%                       |
| Twee of meer bewoners in nieuwe, middelgrote rijwoning  | 6                                 | 480 000            | 1170                                | 3350                             | 56 400                                | 1 670                           | 5 711                            | 4 041                                     | 9%                        |
| Twee of meer bewoners in oude, grote rijwoning          | 5                                 | 400 000            | 2100                                | 3950                             | 67 100                                | 2 430                           | 8 529                            | 6 099                                     | 11%                       |
| Twee of meer bewoners in oude, grote vrijstaande woning | 5                                 | 400 000            | 2610                                | 4490                             | 68 600                                | 2 900                           | 10 248                           | 7 348                                     | 13%                       |

\*= energierekening voor 2023 op basis van modelcontract prijspeil juli 2022 bij gelijkblijvende prijzen, met 21% BTW en € 461 belastingvermindering



De belangrijkste inzichten hierbij:

1. De gemiddelde energierekening voor huishoudens in Nederland zal ca. €5.000 per jaar zijn bij gelijkblijvende prijzen.
2. De spreiding is enorm groot in deze groepen (€ 3.061 - €10.248) in verschillende huishoudprofielen.
3. Ook bij lagere inkomensgroepen zitten er hele grote verschillen in energiekosten, terwijl inkomen nagenoeg hetzelfde is.
4. Vrijwel alle huishoudprofielen gaan 10% of meer van hun besteedbaar inkomen moeten betalen aan de energierekening

De noodzaak tot aanvullende maatregelen en compensatie op de energierekening is hierbij evident gezien de gezamenlijk geformuleerde ambitie om afsluiting te voorkomen.

#### *Proces*

Op 30 juni is in het Bestuurlijk Overleg tussen de energieleveranciers, minister Jetten en minister Schouten afgesproken dat er een Task Force zou worden opgericht om verschillende opties uit te werken voor het beperken van de impact van de hoge energieprijzen op met name kwetsbare huishoudens. Deze Task Force Energiearmoede is vanaf 7 juli wekelijks bijeengekomen. Ook zijn er vier verschillende werkgroepen opgestart, waarbij er met de vier ministeries (SZW, EZK, BZK, Financiën) intensief is samengewerkt om te komen tot een pakket aan maatregelen. Daarnaast zijn er verschillende andere partijen in de Task Force onderdeel geweest van het maken van de plannen; er is advies en input geweest van de VNG, NVVK, de NSR, het NIBUD, Divosa en Netbeheer Nederland.

Deze input vanuit alle partijen is verwerkt tot dit voorstel vanuit Energie-Nederland. In de komende periode zal in afstemming met alle partijen verder worden gewerkt aan een breed gedragen pakket aan maatregelen.

#### *Pakket aan gerichte maatregelen nodig om afsluiting te voorkomen*

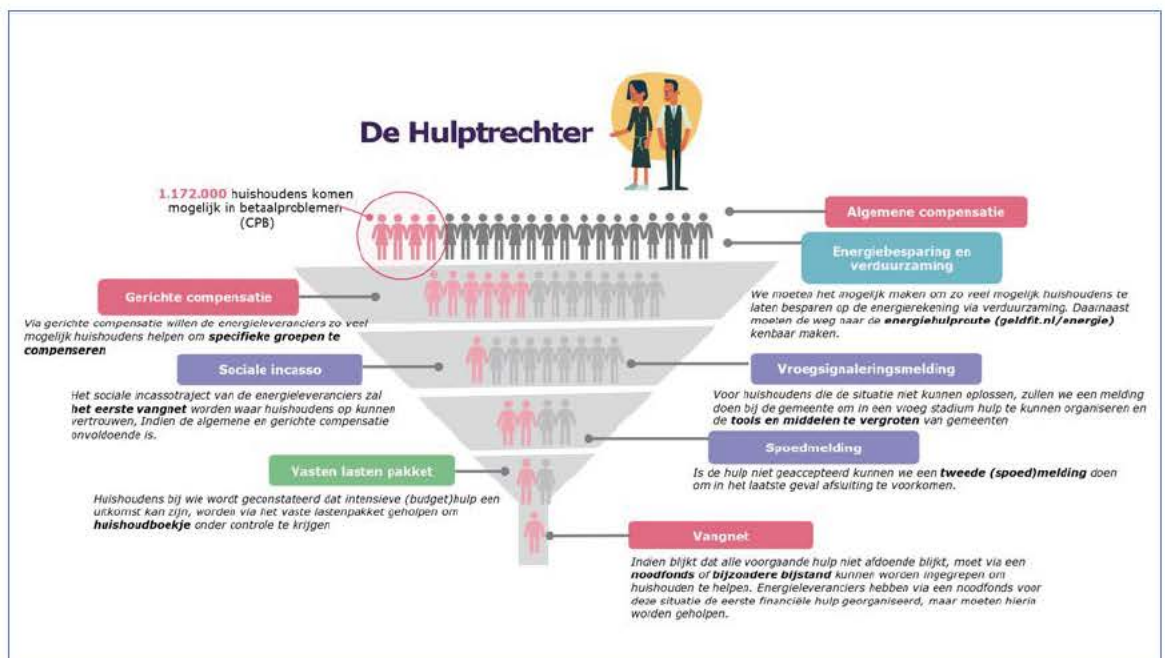
De gezamenlijke ambitie van de energieleveranciers en de overheid - zoals afgesproken in het Bestuurlijk Overleg - is om afsluiting<sup>1</sup> als gevolg van de extreem stijgende energieprijzen te voorkomen. De maatregelen om dit te kunnen doen, hebben de energieleveranciers uitgewerkt in een 'hulptrechter' die grafisch de beoogde effecten laat zien. De benodigde maatregelen liggen op de volgende gebieden, van generiek naar specifiek en gericht. Deze maatregelen zijn allemaal en in combinatie noodzakelijk om afsluiting zoveel als mogelijk te voorkomen. In het huidige voorstel van Energie-Nederland wordt op dit moment alleen ingegaan op punt 2 – de compensatie op de energierekening.

---

<sup>1</sup> Waar gesproken wordt over afsluiting, wordt ook een contractbeëindiging door een energieleverancier bedoeld

De overige maatregelen worden in de komende periode samen met betrokken partijen uitgewerkt.

1. Energiebesparing & verduurzaming.
2. Compensatie op de energierekening
  - a. Voortzetting bestaande compensatie
  - b. Specifieke compensatie voor lage en middeninkomens
3. Verbeteren van vroegsignalering
4. Een effectiever vangnet



Het NIBUD heeft op 27 juli geadviseerd over de voorgestelde maatregelen. Zij zien het pakket als “een goed begin om energie-armoede het hoofd te kunnen bieden”. Ook vindt het NIBUD het belangrijk dat “er iets aan de hoogte van de energienota wordt gedaan”. Ook is een “proactieve houding van energiemaatschappijen en hulpverlening belangrijk”. Hierbij is sociaal incasseren met name genoemd en in het bijzonder het aanbieden van betalingsregelingen. Daarnaast vindt het NIBUD de voorgestelde belastingmaatregelen “helpen” en de inkomensafhankelijke verlaging energiebelasting “hierbij horen”.

### Compensatie op de energierekening

Het compenseren van de hoge energieprijzen kan op meerdere manieren gebeuren. Gezien de grote impact van de stijging van de energieprijzen en de gezamenlijke ambitie om afsluiting te voorkomen, is de beste keuze om deze energierekening zelf zo laag en betaalbaar mogelijk te krijgen voor kwetsbare huishoudens. Ook het NIBUD onderkent deze noodzaak tot demping van de energierekening, met name voor kwetsbare

huishoudens. Naast energiebesparing is compensatie op de energienota essentieel; dit heeft verder de volgende voordelen:

- Flexibiliteit: de nieuwe maatregelen, zoals genoemd in de volgende paragraaf, kunnen indien nodig worden verhoogd bij verder stijgende inkooprijzen; ook kan de compensatie worden afgebouwd wanneer er significante en structurele prijsdalingen zijn.
- Beperken risico op afsluiting: met een gerichte maatregel op de energierekening is er de grootste zekerheid dat een tegemoetkoming wordt besteed aan de energierekening en kan hiermee direct worden voorkomen dat er onnodig wordt afgesloten.
- Damping van inflatie: door de compensatie direct op de energierekening te zetten, zal dit een dempend effect hebben op de inflatie.

#### Uitwerking opties compensatie energierekening

Voor de uitwerking van verschillende opties voor compensatie van de energierekening is gekeken naar het effect van de maatregelen op verschillende soorten huishoudens. Daarnaast is onderzocht wat de impact van de maatregel is op uitvoerbaarheid. Op basis van deze criteria zijn er twee generieke maatregelen en één specifieke maatregel uitgekomen.

#### A. Generieke maatregelen voor compensatie van de hoge energieprijzen

De uitvoerbaarheid van deze generieke maatregelen is goed – het gaat om het benutten van bestaande instrumenten. Dit betreffen uiteraard generieke maatregelen die hiermee ongericht zijn en ook terecht zullen komen bij hogere-inkomensgroepen.

##### *1. Verlenging verlaagde btw in 2023*

De huidige verlaagde btw van 9% geldt van 1 juli 2022 tot en met 31 december 2022. Daarna zou er weer sprake zijn van een reguliere btw van 21%. Deze wordt nu overigens ook al gebruikt om de voorschotplannen die doorlopen in 2023 vast te stellen. De verhoging is daarmee al ingeprijsd in voorschotplannen die doorlopen in 2023.

Energieleveranciers hebben de tijdelijk verlaagde btw al geïmplementeerd; het verlengen van deze maatregel is relatief eenvoudig. Het overall effect hiervan op de gemiddelde energierekening is, afhankelijk van het CBS-huishoudprofiel, € 300 - € 600 per jaar.

--> [Verlenging van de verlaagde btw van 9% in ieder geval voor 2023.](#)

##### *2. Verhoogde vermindering energiebelasting en verlaagde energiebelasting in 2023*

De energiebelasting en vermindering energiebelasting wordt jaarlijks vastgesteld door FIN en door energieleveranciers verwerkt in de voorschotplannen en op de energierekening. In 2022 was er sprake van een verhoging van de vermindering energiebelasting, die weer deels teniet is gedaan door de verlaging van de btw naar 9%. Op de vermindering energiebelasting dient immers ook btw te worden geheven. Ook was er in 2022 sprake van een verlaagde energiebelasting voor elektriciteit.

Rekening houdend met het effect van de huidige inkooprijzen op de energieprijzen voor 2023, is het sterk aan te bevelen om de voorgestelde vermindering energiebelasting aan te passen naar een hoger bedrag om zo de generieke impact van de hoge energierekening voor alle huishoudens te beperken. Daarnaast dient te worden overwogen of de energiebelastingen op het verbruik van elektriciteit en gas kunnen worden verlaagd om zo de effecten van de hoge inkooprijzen te beperken.

--> [Verhogen van de voorgestelde vermindering energiebelasting voor 2023](#)

--> [Verlagen van de energiebelastingen op verbruik voor 2023](#)

#### *Overige maatregelen niet opportuun*

Overige generieke maatregelen zoals het verlagen van de netbeheerkosten, zijn complexer dan voorgestelde maatregelen en dragen onvoldoende extra bij aan compensatie.

#### B. Maatregelen gericht op specifieke inkomensgroepen

Er zijn veel opties besproken die compensatie via de energierekening beogen. Het verminderen van verbruiksbelasting of het invoeren van een maximum leveringstarief zoals in België heeft hierbij een veel grotere operationele impact dan onderstaand voorstel vanuit de energieleveranciers. In de Taskforce is een uitgebreide toelichting gedaan op dit "sociale tarief" in België. Deze toelichting kan verder worden besproken met EZK, ook in het licht van beantwoording van Kamervragen hierover.

#### *Inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting elektriciteit*

Het invoeren van een inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting voor energie kan tot een effectieve demping leiden van de energierekening voor kwetsbare huishoudens. Onderzocht moet worden of en op welke wijze dit instrument effectief kan worden ingezet vanuit de rijksoverheid en worden uitgevoerd door leveranciers.

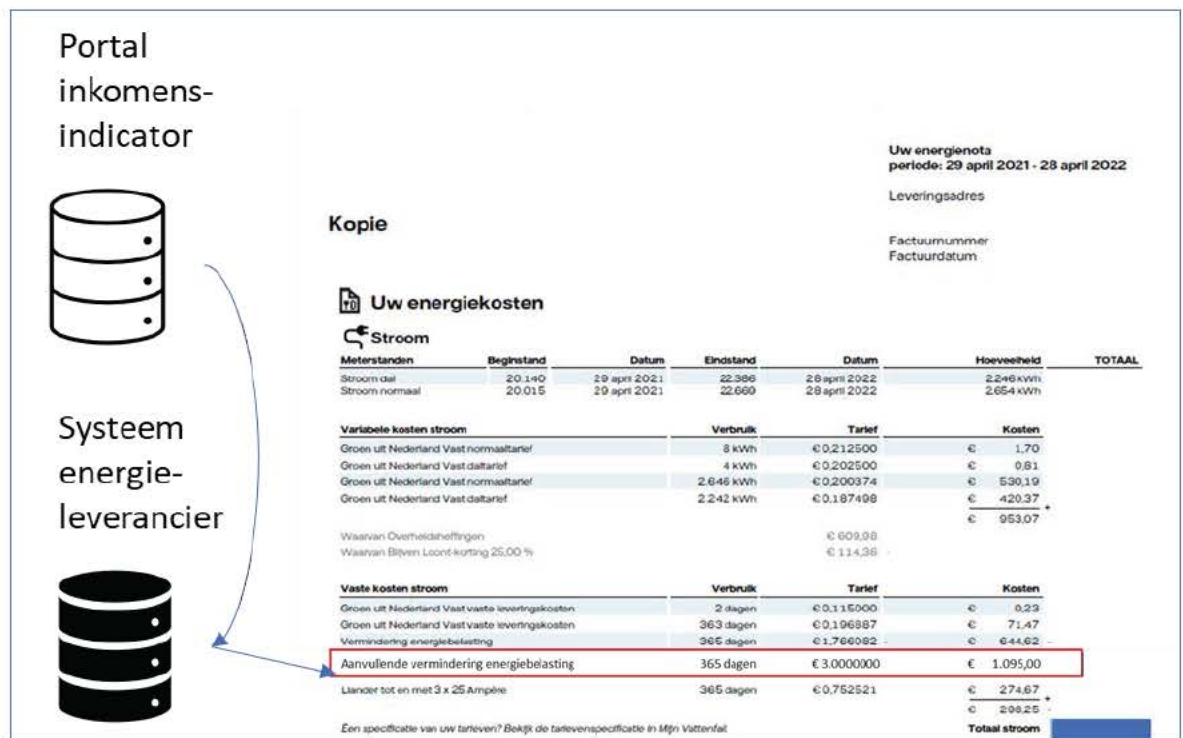
Wanneer uit een dergelijk onderzoek zou blijken dat deze maatregel daadwerkelijk kan worden ingevoerd en uitgevoerd, dan wordt volgens de energieleveranciers rechtgedaan aan de wens van VNG om de energietoeslag op een structurele manier in te richten. Ook wordt met deze maatregel voorkomen dat de druk op de (schuld)hulpketen te groot wordt door de directe koppeling op de energierekening.

Daarnaast kan deze maatregel enigszins flexibel worden ingezet en lijkt deze haalbaar voor energieleveranciers, mits er sprake is een realistische en werkbare implementatieperiode tussen besluit en invoering. Hierbij geldt dat, op basis van het reguliere politieke besluitvormingsproces dat plaatsvindt in november, implementatie voor januari 2023 niet haalbaar lijkt. Energieleveranciers doen een beroep op het Kabinet om op dit punt de urgentie te verhogen. U mag eenzelfde urgentie verwachten bij leveranciers op dit punt.

Het onderzoek naar de invoering en praktische uitvoerbaarheid van dit instrument dient de komende weken te worden uitgevoerd in een samenwerkingsverband tussen Kabinet en leveranciers. Waarbij leveranciers zich natuurlijk realiseren dat er aan de uitvoering van een dergelijke regeling impactvolle uitvoeringsvraagstukken zitten. Denk hierbij aan

hoe om te gaan met bezwaren op inkomensstoetsing, privacy borging, verhuizingen en offerteprijsberekeningen.

Hieronder staat de grafische vormgeving van een energierekening met een “aanvullende vermindering energiebelasting”.



Het idee hierbij is dat huishoudens, die voldoen aan bepaalde inkomenscriteria een inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting krijgen. Het Portaal voor inkomensafhankelijke Huurverhoging wordt ingezet voor het verkrijgen van de juiste data. Daarbij is de gedachte dat het Portaal aan de energieleverancier aangeeft dat een huishouden een inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting moet krijgen.

Om deze inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting voor lagere inkomens mogelijk te maken, is er een aantal zaken noodzakelijk:

1. Privacy: waarschijnlijk dient er een wettelijke grondslag te komen voor de uitwisseling van gegevens ten behoeve van de inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting. Hiertoe zou de Wet belastingen op milieugrondslag moeten worden aangepast.
2. Energieleveranciers moeten de beschikking hebben over een inkomensindicator. Dit zou kunnen via het Portaal voor Inkomensafhankelijke Huurverhoging, waar private partijen voor woningbouwverhuur al gebruik van maken. Mogelijk zijn er nog alternatieven voor deze inkomensindicator die op korte termijn in gebruik kunnen worden genomen.

3. De energieleveranciers moeten aanpassingen doorvoeren in hun facturatiesystemen en de indicator vastleggen.

Om de exacte technische haalbaarheid in kaart te brengen, zullen er met spoed enkele acties moeten worden opgestart voor bovenstaande drie punten. Hierbij dient onder andere rekening te worden gehouden met het eenmalig koppelen van gegevens en het beperken van marktverstoring door het opzetten van de inkomensafhankelijke vermindering energiebelasting via een dagbedrag in plaats van een jaarbedrag. Mogelijk kan dit dagbedrag verschillen tussen een laag- en middeninkomensgroep – bijvoorbeeld een dagbedrag van € 7 voor de laagste inkomens en € 4 voor middeninkomens. Hierbij kan in samenspraak met de overheid worden geborgd dat er geen sprake kan zijn van een netto teruggave door energieleveranciers als gevolg van deze belastingmaatregel.

--> Aanvullende quick scan initiëren om te verifiëren dat bovenstaande oplossing technisch kan werken en te implementeren is binnen enkele maanden.

--> Op basis van deze aanvullende quick scan bepalen of deze maatregel in nauw overleg kan worden vormgegeven. Als dit niet haalbaar is, dient te worden teruggevallen op het significant verhogen van algemene maatregelen.

Ministerie van Economische Zaken  
en Klimaat

TER ADVISERING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

**Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie**

Directie Energiemarkt

**Auteur**

[Redacted]

T 070 379 7272

[Redacted]@minezk.nl

**Datum**

15 september 2022

**Kenmerk**

DGKE-DE / 22476317

nota

Vorbereiding Bestuurlijk Overleg met MAPP, MFIN,  
ambtelijk BZK en energieleveranciers 16/9/2022

**Kopie aan**

[Redacted]

Parafenroute

[Redacted]

**Bijlage(n)**

5

**Aanleiding**

U heeft op 16 september a.s. van 8.45-9.45 uur een bestuurlijk overleg met de minister voor Armoedebelief, Participatie en Pensioenen, de minister/staatssecretaris van Financiën, ambtelijke vertegenwoordiging BZK en vertegenwoordigers van energieleveranciers en VNG over de hoge energieprijzen en energearmoede.

U wordt ambtelijk bijgestaan door [Redacted] en [Redacted] vanuit de directie Energiemarkt.

**Advies**

U kunt op de drie agendapunten inzetten op de volgende punten:

- 1. Opening en mededelingen:** Inzetten op gedeeld verantwoordelijkheidsbesef en maatschappelijke rol leveranciers benadrukken. Rijk doet een grote stap voorwaarts en zullen in de uitwerking goed moeten kijken naar de mogelijkheden om risico's op redelijke wijze te delen. Sector moet overeind te houden is duidelijk maar kunnen ook niet alle risico's wegnemen. Daarbij ook benadrukken dat er breder gesproken wordt over de rol van leveranciers, bijvoorbeeld bij het aanbieden van vaste contracten. Van belang dat dit zo snel mogelijk gebeurd wanneer punt opzegvergoeding is aangepast door ACM.
- 2. Acties richting de winter:**
  - Noodzaak voor aanpak over vier schijven:
    - o Generieke koopkrachtmaatregelen (Prinsjesdagpakket)
    - o Gerichte compensatie/prijsplafond: Onduidelijk wat mogelijk is, vraag sector om duidelijkheid. Er heerst ongemak bij de wisselende uitspraken over uitvoerbaarheid opties. Wat kan hier wanneer?.

Ontvangen BBR

- Niet-afsluitregeling (Verruiming afsluitverbod en overbruggingskrediet): Inzet op commitment dat bij wanbetaling kleinverbruikers deze winter niet afgesloten worden. Dit is de enige optie die resteert om afsluitingen te voorkomen deze winter. Daarbij biedt het overbruggingskrediet waarborg voor de liquiditeitspositie van leveranciers, waardoor deze coulante betalingsregelingen kunnen aanbieden.
- Noodfonds: aanpak met overbruggingskrediet leidt tot opbouw van gedeeltelijk oninbare schulden. Daarom zal aanvullende schuldhulp geboden moeten worden aan de achterkant. Dit vereist maatwerk en kan in eerste instantie via een noodfonds lopen. Het is mogelijk dat dit alsnog ontoereikend is voor een deel van de huishoudens, daarvoor is capaciteit nodig via bestaande schuldhulpvoorzieningen.

### 3. Vervolgafspraken:

- Inzet op eenduidige communicatie, vertrouwen is broos met dagelijks lekken van informatie. We willen voorkomen dat dit een vrijbrief wordt voor wanbetaling energierekening huishoudens, leveranciers worden overvallen met telefoontjes om minder te betalen, is een risico voor bedrijven en onderhandelingsproces.
- Leveranciers houden risico's af, wrikt met staatssteun. Daar moeten in de uitwerking nadere afspraken over gemaakt worden, nu niet vooruitlopen op invulling omdat dit gevolgen kan hebben voor de onderhandelingspositie en goedkeuring Europese Commissie.

### Kernpunten

#### *Opening en mededelingen*

- U kunt aangeven dat we naar uitwerking willen toewerken en duidelijkheid nodig hebben over de uitvoeringscapaciteit met concrete toezegging die leveranciers als sector doen om op voort te bouwen.
  - Wanneer is een generieke price cap voor gemiddeld verbruik uitvoerbaar?
  - Overbruggingskrediet neemt risico's weg voor de sector als tegenprestatie voor niet afsluiten, daarnaast is iets nodig om de oninbare schulden omlaag te brengen via noodfonds/schuldhulp. Is de sector bereid om risico's te delen met het Rijk?
- Naar verwachting zal ACM op zijn vroegst op 1 november de opzegvergoeding hebben aangepast zodat deze beter aansluit op de reële waarde van het vaste contract. In gesprek met een aantal leveranciers is toegezegd dat deze dan weer vaste contracten in de markt zullen aanbieden.

#### *Acties richting de winter*

- U kunt aangeven dat de gewenste route om afsluitingen de komende winter te voorkomen en de koopkrachtontwikkeling te ondersteunen volgt uit de volgende stappen:
  - Inzet op uitwerking van een verruiming van het afsluitbeleid komende winter in combinatie met een overbruggingskrediet.
  - Zo worden huishoudens bij (oprechte) wanbetaling niet afgesloten en hebben leveranciers als tegenprestatie toegang tot gesubsidieerde



- kredietlijnen vanuit het rijk zodat ze voldoende ruimte hebben in de liquiditeitspositie om deze wanbetaling door huishoudens te dragen.
- Aanvullende inzet op het uitwerken van het noodfonds om ondraaglijke schuldenproblematiek als gevolg van de energierekening bij huishoudens te voorkomen.
  - Dit zal noodzakelijk zijn in aanvulling op het generieke koopkrachtpakket om op zeer korte termijn gericht de huishoudens te ondersteunen die ondanks de ruime betalingsregelingen en de koopkrachtondersteuning alsnog door het ijs dreigen te vallen.
- Bovenstaande pakket maatregelen is gericht (huishoudens met betalingsproblemen) en lijkt uitvoerbaar, terwijl dit voor de 'gerichte compensatie' optie nadrukkelijk niet het geval lijkt of met zeer grote risico's op doeltreffendheid gepaard gaat.
  - Er dient nog onderhandeld te worden met leveranciers over de te maken afspraken, daarom is het nu van belang dat er op heel korte termijn duidelijk richting gekozen wordt. Zo lang er 'gerichte compensatie' opties (bijv. price cap voor specifieke groepen) in de lucht blijven hangen, zullen leveranciers zich niet verbinden aan dit pakket omdat er ruimte voor directe subsidiëring van de bedrijfsvoering blijft.
  - U kunt aangeven i.v.m. uitvoerbaarheid geen brood te zien in de gerichte compensatie opties die voorgesteld worden en deze middelen graag reserveert voor uw voorgestelde lijn of de genoemde generieke opties in de EB of BTW op energie.
  - Indien de gerichte compensatie opties niet losgelaten kunnen worden, bv. vanwege hoge druk op generieke prijsplafond, dan ambtelijk advies om in te zetten op generieke maatregelen Energiebelasting en BTW op energie.
  - Tijdens voorbespreking vierhoek is met MEZK gesproken over opties om MKB te ondersteunen via gerichte compensatie (prijsplafond), dit kan aan bod komen tijdens het BO.

#### *Gerichte compensatie*

- Een generiek prijsplafond (opties 1,2 en 3 tabel, zie toelichting) is op basis van ambtelijk beeld niet voor alle leveranciers per 2023 uitvoerbaar.
  - Een dergelijke maatregel vereist complexe aanpassing van systemen, Energie NL heeft aangegeven dat onderzocht kan worden of dit per 1-1-2024 kan voor alle leveranciers.
  - Leveranciers hebben aangegeven dat een vast subsidiebedrag per m<sup>3</sup> of kWh voor 2023 verkend kan worden, maar de uitvoerbaarheid niet op voorhand in te schatten valt.
  - RVO kan middels een generiek subsidieregeling een vergelijkbaar effect als een prijsplafond faciliteren (optie 1, 2, 3).
  - Daarnaast verbiedt de Europese Commissie vooralsnog generiek de prijzen te reguleren zoals een generiek prijsplafond zou doen.
- We zien geen meerwaarde in het verder verkennen van de geschetste gerichte prijsplafonds (optie 4, 5 tabel, zie toelichting). Het terugvloeiën van de gereserveerde middelen (€700 mln) in het verlagen van de energiebelasting lijkt op korte termijn de beste optie.
  - Er is op dit moment geen uitvoerder gevonden. RVO heeft herhaaldelijk aangegeven geen rol te kunnen spelen in overmaken van subsidie, wettelijke controle en uitvoering van bezwaar en beroep,

omdat ze daarmee integraal verantwoordelijk worden voor de kwaliteit van de dataset.

- o Ook leveranciers kunnen dit niet uitvoeren.

Ook inhoudelijk kun je je afvragen of je subsidie moet willen richten op mensen met een woning met een lage WOZ-waarde (regionale verstoring) en slecht energielabel (kwaliteit labels discutabel, subsidie aan mensen die niet willen verduurzamen).

*Overbruggingskrediet, noodfonds en verruiming afsluitverbod*

- U kunt instemmen met nader uitwerken van het verbod op afsluiting deze winter, het overbruggingskrediet en het noodfonds zoals voorgesteld in het stuk. Hierbij kunt u inbrengen dat de wettelijke verankering van het afsluitverbod gepaard moet gaan met de introductie van een overbruggingsfaciliteit, omdat:
  - o Het voorkomt nadeelcompensatie: een verplichting te blijven leveren zadelt leveranciers immers op met stapeling van slecht inbare vorderingen en dat kan juridisch niet zomaar;
  - o Het functioneert als dubbele stok achter de deur: de tijdelijke wettelijke route is te handhaven door de ACM. Aanvullend kan bij de overbruggingsfaciliteit RVO desgewenst controleren dat de energieleverancier aan deze regels voldoet.
  - o Het garandeert dat alle energieleveranciers op eenzelfde manier invulling geven aan het afsluitverbod. Dit voorkomt dat met name kleine energieleveranciers alsnog een kleine groep afnemers afsluiten.

Daarnaast kunt u inbrengen dat het essentieel is dat over de beleidsopties onder dit agendapunt als integraal pakket wordt besloten. Het afsluitverbod i.c.m. de overbruggingsfaciliteit leidt tot opstapeling van vorderingen bij huishoudens. Om onhoudbare stapeling van schuld te voorkomen is flankerend SZW beleid een vereiste (het noodfonds en versterking van traject preventie tot aan schuldhulpverlening).

## Toelichting

### Gerichte compensatie

- NB **Eneco** en **Vattenfall** hebben gisteren in de Tweede Kamer aangegeven dat zij per 1 november een tariefplafond al kunnen uitvoeren. Er zijn echter circa 60 leveranciers waaronder ook enkele kleine partijen met zeer beperkte capaciteit voor wie dit lastig ligt.
- In het onderliggende tabel worden vijf opties voor prijsplafonds beschreven, de budgettaire omvang is echter extreem onzeker en afhankelijk van de hoogte van het plafond en de prijsontwikkeling gedurende het jaar.
  1. Generiek prijsplafond huishoudens en bedrijven (ruwe schatting €30 mld.)
  2. Generiek prijsplafond huishoudens: voorstel PvdA\GL (ruwe schatting €11 mld.)
  3. Prijsplafond huishoudens maximum verbruik (ruwe schatting €8 mld.)
  4. Prijsplafond WOZ-waarde < 355.000 (NHG) (ruwe schatting €5 mld.)
  5. Gericht prijsplafond: WOZ-waarde < 300.000 i.c.m. energielabel GFE (ruwe schatting €1 mld.)

|   | aantal huishoudens (x mln)                                | gas verbruik gecompenseerd | elektriciteitsverbruik gecompenseerd | prijsplafond    | Ruwe inschatting relatieve kosten* | Percentage 40% laagste inkomens bereikt |
|---|---|----------------------------|--------------------------------------|-----------------|------------------------------------|---|
| 1. Generiek prijsplafond huishoudens en bedrijven                               | Alle huishoudens + bedrijfsleven (excl. grootverbruikers) | Alles                      | Alles                                | PM              | €31 mld                            | 100%                                    |
| 2. Generiek prijsplafond huishoudens: voorstel PvdA\GL                          | Alle huishoudens  | tot 1500 m3                | tot 3300 kwh                         | niveau jan 2022 | €11,1 mld                          | 100%                                    |
| 3. Prijsplafond huishoudens maximum verbruik                                    | Alle huishoudens  | tot 700 m3                 | tot 1650 kwh                         | PM              | €7,6 mld                           | 100%                                    |
| 4. Prijsplafond WOZ-waarde < 355.000 (NHG)                                      | 4,8   | Alles                      | Nee                                  | PM              | €4,9 mld                           | 81%                                     |
| 5. <i>Gericht prijsplafond: WOZ-waarde &lt; 300.000 i.c.m. energielabel GFE</i> | 0,8   | Alles                      | Nee                                  | PM              | €0,8 mld                           | 71%                                     |

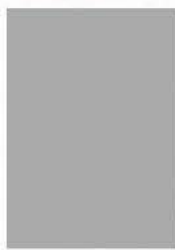
### Overbruggingskrediet, noodfonds en verruiming afsluitverbod

- Het stuk schetst dat het mogelijk is om middels ministeriële regelingen en/of een convenant een afsluitverbod te organiseren. Om dit mogelijk te maken:
  - Wordt een overbruggingsfaciliteit opgezet die leveranciers gesubsidieerde leningen biedt. Dit maakt het voor hen mogelijk om

- coulante betalingsregelingen af te sluiten met huishoudens, wat voor het gros van de huishoudens een afdoende oplossing zal zijn, gegeven het forse koopkrachtpakket.
- Voor huishoudens waarvoor een coulante betalingsregeling niet voldoende is, wordt een noodfonds ingericht dat (een deel van) de energierekening over kan nemen. Dit vergt toetsing op o.a. inkomen.
  - Als ook dat niet voldoende is, is er het bestaande beleid omtrent schuldhulpverlening.
  - De overbruggingsfaciliteit is in nauwe samenwerking met RVO tot stand gekomen. Deze is op de voorgestelde manier dit jaar nog uitvoerbaar.
  - Krachtenveld:
    - Ambtelijk lijkt er overeenstemming over de algeheel te volgen route. Onduidelijk is of bij m.n. FIN men ook hoogambtelijk de noodzaak van een overbruggingsfaciliteit deelt.
    - Leveranciers zetten vooralsnog in op een breder opgezet noodfonds, dat de energierekening (deels) overneemt van een aanzienlijk grotere groep huishoudens.

13-10-2022

Ministerie van Economische Zaken  
en Klimaat



9/10/22

TER ADVISERING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie  
Directie Energiemarkt

Auteur



Datum  
5 oktober 2022

Kenmerk  
DGKE-DE / 22510245

Bhm: 22513359

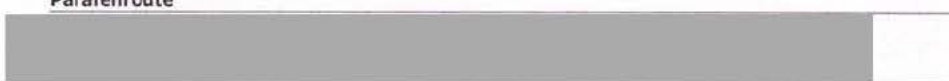
Kopie aan

Bijlage(n)

# nota

Verdere uitwerking prijsplafond kleinverbruikers

Parafenroute



## Aanleiding

Naar aanleiding de Kamerbrief over het prijsplafond voor kleinverbruikers van 4 oktober wordt verder gewerkt met de uitwerking hiervan. Met deze nota wordt u geïnformeerd over de stand van zaken en worden enkele beslistpunten aan u voorgelegd.

## Advies

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met:

1. het voorstel om de tegemoetkoming van 190 euro in de maanden november en december vorm te geven via een eenmalige toekenning aan alle elektriciteitsgebruikers met een kleinverbruikersaansluiting waarbij tevens sprake is van een verblijfsfunctie;
2. de verdeling van het verbruik over het jaar op basis van een gemiddeld verbruiksprofiel voor gas en elektriciteit;
3. het uitwerken van een subsidieregeling als voorkeursroute voor het vormgeven van de vergoeding aan leveranciers van warmte en het onderzoeken van de mogelijkheid tot vereenvoudigde compensatie.

Akkoord.

→ Akkoord, ook voor energieleveranciers goed met verbruik?

→ Akkoord.

## Toelichting

1. Regeling november en december

- In de brief van 4 oktober is aangegeven dat in overleg met de energieleveranciers in aanloop naar 1 januari een tijdelijke regeling wordt ingesteld voor de maanden november en december van dit jaar. Kleinverbruikers ontvangen in deze maanden via de energieleveranciers een tegemoetkoming van € 190 als korting op de energierekening. Zo zien huishoudens al begin deze winter direct effect van het prijsplafond.
- Op dit moment vindt de praktische uitwerking van deze regeling met RVO en de energieleveranciers plaats. Daarbij ligt de vraag voor welke afbakening van de doelgroep wenselijk is.
- Om te borgen dat de tegemoetkoming in ieder geval voor alle typen huishoudens geldt, wordt voorgesteld om voor de tegemoetkoming uit te gaan van een vergoeding per elektriciteitsaansluiting. Deze werkwijze

Ontvangen BBR



- borgt dat ook klanten zonder gasaansluiting deze tegemoetkoming ontvangen.
- Met deze afbakening zou de tegemoetkoming ook gelden voor aansluitingen zonder verblijfsfunctie, zoals bushokjes, laadpalen en garageboxen. Het is praktisch gezien ook mogelijk om deze toepassingen uit te sluiten gelet op de wens om de regeling te richten op huishoudens (en een deel van het kleine mkb). Wel geldt daarbij dat er maar zeer beperkt controle plaatsvindt of er op de betreffende aansluiting daadwerkelijk sprake is van een verblijfsfunctie. In de praktijk kan het dus zo zijn dat de tegemoetkoming ook naar (enkele) bushokjes, laadpalen en garageboxen gaat.
  - De volledige regeling hiervoor zal donderdag aan u worden voorgelegd. Woensdag vindt hierover een consultatiesessie plaats met alle energieleveranciers.

Voorstel: Geadviseerd wordt om de tegemoetkoming van 190 euro in de maanden november en december uit te keren aan alle kleinverbruikersaansluitingen voor elektriciteit waarbij sprake is van een verblijfsfunctie.

**2. Vormgeving prijsplafond per 1 januari**

- In de gesprekken met de leveranciers voorafgaand de brief van 4 oktober is naar voren gekomen dat de vergoeding voor de energieleveranciers voor het hanteren van een prijsplafond, binnen de daarvoor geldende staatssteunkaders, op twee manieren vormgegeven kan worden:
  1. Subsidieregeling, waarbij we het verschil vergoeden tussen de contractprijs en het prijsplafond voor het verbruik dat onder het plafond valt.
  2. Prijzenwet, waarbij nadeelcompensatie aan de energieleveranciers wordt gegeven voor het geleden nadeel van het hanteren van lagere tarieven dan de contractprijzen.
- Daarbij is geconcludeerd dat optie 1 de voorkeur heeft, omdat dit minder ingrijpende consequenties heeft voor de werking van de markt. Daarnaast vereist een beroep op de prijzenwet ook dat het kabinet ook andere maatregelen neemt om de inflatie een halt toe te roepen.
- De keuze voor een subsidieregeling betekent juridisch gezien dat energieleveranciers niet verplicht kunnen worden om de prijzen te hanteren zoals deze door het kabinet met het prijsplafond worden beoogd. De subsidieregeling stelt energieleveranciers echter in staat om lagere tarieven in rekening te brengen bij consumenten. Op het moment dat deze voor het verbruik dat onder het prijsplafond valt hogere tarieven rekenen dan de maximale tarieven wordt er geen subsidie uitgekeerd.
- In de gesprekken met de energieleveranciers is aangegeven dat op het moment dat blijkt dat deelname van de energieleveranciers aan de subsidieregeling onzeker is, alsnog de prijzenwet wordt ingezet om tot een prijsplafond te komen.
- Voor beide opties geldt dat in verband met Europese staatssteunregels de leveranciers geen voordeel mogen ontvangen uit de subsidie. Dit betekent dat de subsidie moet worden doorberekend aan huishoudens en andere

kleinverbruikers en dat leveranciers door de maatregel niet de bruto marges op de energieprijzen mogen verhogen. Als dat niet gebeurt, dan is er de verplichting tot terugvordering.

- Het risico van een prijsplafond is dat er minder marktwerking is, wat risico's geeft van contractprijzen die niet op een redelijke wijze tot stand zijn gekomen. Dit risico is er altijd. Echter door het hanteren van maximumtarieven voor een groot deel van het verbruik van huishoudens, ervaren zij minder prikkels om over te stappen op het moment dat de leverancier de contractprijs verhoogt.
- De ACM houdt toezicht op de totstandkoming van de tarieven van energieleveranciers. De energieleveranciers zijn daarbij verplicht om hun tarieven aan de ACM door te geven, die vervolgens achteraf toetst of te tarieven op een redelijke wijze tot stand zijn gekomen.
- Met de ACM wordt op dit moment besproken welke mogelijkheden de huidige werkwijze biedt voor het vaststellen van een accurate vergoeding en welke aanscherpingen hierin mogelijk zijn.
- Aandachtspunt hierbij is dat er vanuit de Kamer een sterke wens lijkt te bestaan op het inperken van winsten bij energiebedrijven (waaronder leveranciers). Hoewel het tijdelijke prijsplafond tot doel heeft om te zorgen voor meer zekerheid voor consumenten, zien we het risico dat het prijsplafond ook wordt aangegrepen om de winsten in de sector te 'reguleren'. Discussie hierover geeft risico's voor een tijdige inwerkingtreding van het prijsplafond.
- Gestreefd wordt om de komende twee weken helderheid te krijgen op welke wijze een accurate vergoeding voor de energieleveranciers kan worden vastgesteld en de rol van de ACM hierbij. Een voorstel hiervoor kan dan worden meegenomen bij het SO over het prijsplafond (beantwoording voorzien rond herfstreces) en dient ook in de vierhoek besproken te worden.

### 3. Verdeling van het verbruik over het jaar

In de brief van 4 oktober is aangegeven dat beoogd is om de energieleveranciers voor een bepaald deel van het verbruik een lager tarief in rekening te laten brengen, het zogenoemde volumeplafond. In het ideale geval zouden alle huishoudens voor heel 2023 één overzichtelijk volumeplafond kennen. We moeten echter rekening houden met huishoudens die van energieleverancier willen wisselen, gaan verhuizen, of halverwege het jaar een nieuw tarief krijgen. Bij deze gebeurtenissen volgt een afrekening voor de zogeheten verrekenperiode en start er een nieuwe verrekenperiode bij het nieuwe contract. Het is hierdoor niet goed mogelijk om uit te gaan van één plafond per jaar, maar uit te gaan van een bepaalde verdeling van het plafond over de maanden. Hieronder zetten we de verschillende mogelijkheden uiteen om met de prijsplafonds en deze verrekenperiodes om te gaan.

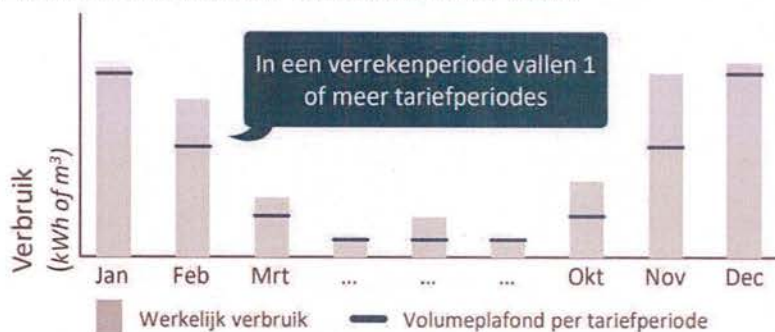
#### A. Lineair volumeplafond

Met een lineair volumeplafond wordt het volumeplafond gelijkmatig verdeeld over de maanden van het jaar. Het volumeplafond voor aardgas van 1.200 m<sup>3</sup> / jaar wordt daarmee opgesplitst naar 100 m<sup>3</sup> / maand. Een huishouden dat op 1 februari van energieleverancier wisselt heeft in januari een volumeplafond van

100 m<sup>3</sup> en betaalt dus voor de eerste 100 m<sup>3</sup> het prijsplafond van € 1,45 / m<sup>3</sup>. Voor het verbruik boven 100 m<sup>3</sup> geldt het reguliere markttarief. Het grote probleem met deze aanpak is dat het geen goede benadering is van het werkelijke verloop van energieverbruik gedurende het jaar. In de wintermaanden is er aanzienlijk meer verbruik van gas, warmte en elektriciteit. Er zullen dus veel situaties ontstaan waarbij de eerste verrekenperiode (in dit voorbeeld de maand januari) boven het volumeplafond uitkomt terwijl het totale jaarlijkse verbruik binnen het volumeplafond valt.

*B. Volumeplafond op basis van standaard verbruiksprofiel*

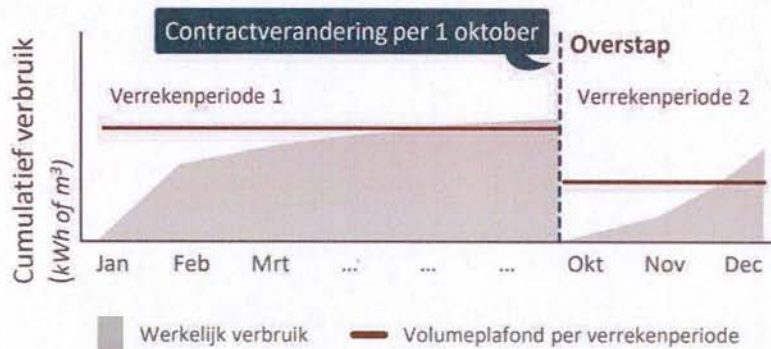
In deze aanpak wordt het prijsplafond over het jaar verdeeld volgens een standaard verbruiksprofiel voor kleinverbruikers. Energieleveranciers gebruiken dit profiel al om een inschatting te maken van hoeveel energie er op een bepaalde dag of in een bepaalde maand wordt verbruikt. Door gebruik te maken van deze profielverdeling wordt het werkelijke verbruik beter benaderd en daarmee wordt de kans dat huishoudens in een verrekenperiode niet binnen het volumeplafond vallen verkleind. Figuur 1 illustreert hoe het volumeplafond er gedurende het jaar uitziet (in blauwe strepen) en geeft een voorbeeld van het verbruik van een willekeurig huishouden (in grijze balken). De tariefperiode is een periode van een maand, kwartaal of jaar waarin een bepaald tarief geldt.



Figuur 1. Illustratie van het verbruiksprofiel van een kleinverbruiker en het volumeplafond verdeeld over het jaar.

Als een kleinverbruiker van energieleverancier wisselt, verhuist of een jaarafrekening krijgt, dan wordt het jaar opgesplitst in twee verrekenperiodes. In figuur 2 is een voorbeeld uitgewerkt van een huishouden dat per 1 oktober 2023 overstapt van energieleverancier (of verhuist of een jaarafrekening krijgt).





Figuur 2. Illustratie van het prijsplafond bij contractverandering (overstap, verhuizing of jaarafrekening).

Het jaar wordt verdeeld in twee verrekenperiodes: een verrekenperiode voor de contractverandering (januari t/m september) en een verrekenperiode na de contractverandering (oktober t/m december). De volumeplafonds van alle tariefperiodes in de verrekenperiode worden bij elkaar opgeteld om tot één volumeplafond per verrekenperiode te komen. Met deze aanpak wordt de kans dat een huishouden in één verrekenperiode boven het volumeplafond komt terwijl het over het hele jaar gezien binnen het volumeplafond blijft aanzienlijk kleiner dan bij optie A. Deze systematiek wordt ook toegepast bij het berekenen van de energiebelasting die moet worden afgedragen op het moment dat een klant overstapt en meerdere belastingschijven doorloopt.

Beide benaderingen hebben als nadeel dat het mogelijk is dat kleinverbruikers met hun daadwerkelijke verbruik in principe onder het volumeplafond blijven, maar hier (zeer beperkt bij optie B) niet volledig gebruik van kunnen maken. Hoewel het mogelijk is om hier binnen één energieleverancier voor te corrigeren, zou een dergelijke oplossing het minder aantrekkelijk maken voor consumenten om te switchen wat eveneens niet wenselijk is. Inschatting van de energieleveranciers is dat het voor een beperkt aantal klanten leidt tot een nadeel van max 5 % van hun maandbedrag. Voordeel van beide benaderingen is dat kleinverbruikers gedurende het gehele jaar van het prijsplafond gebruik kunnen maken (en het plafond niet al op is voor winter bijvoorbeeld).

NB Leveranciers krijgen alleen vergoed voor het deel dat ze kleingebruikers een lager tarief doorrekenen. In alle gevallen is goede communicatie essentieel.

Voorstel: Geadviseerd wordt om akkoord te gaan met de verdeling van het volumeplafond over het jaar op basis van het standaard verbruiksprofiel zoals beschreven in optie B.

#### 4. Samenloop tussen salderingsregeling en prijsplafond

Met de energieleveranciers vindt overleg plaats over de samenloop tussen de salderingsregeling en het prijsplafond en hoe hier uitvoeringstechnisch mee om te gaan. Er lijkt overeenstemming te zijn over de praktische route (eerst salderen, dan pas plafond toepassen voor het gebruik daarbovenop). Hierbij zullen de

leveranciers bij het op jaarbasis salderen van de volumes wel (net als nu) het actuele leveringstarief per tariefperiode hanteren voor zowel de invoeding als afname van elektriciteit die gesaldeerd mag worden gedurende die tariefperiode. Dit voorkomt een scheve prikkel wanneer een afnemer een hogere vergoeding voor invoeden zou ontvangen dan dat hij betaalt voor afnemen (plafondtarief). Afspraak is dat Energie Nederland de precieze werkwijze goed zal uitschrijven, zodat duidelijk wordt hoe dit in diverse scenario's uitwerkt.

EZK kijkt naar een bepaling in de regeling waarmee de volgorde (eerst salderen, dan het prijsplafond toepassen) bevestigd wordt. Parallel zal worden gekeken of en zo ja welke aanpassing bij het wetsvoorstel afbouw salderingsregeling nodig is in verband met het bij het jaarlijkse salderen toepassen van het leveringstarief per tariefperiode. Energieleveranciers geven aan dat het voor de uitvoerbaarheid van het prijsplafond noodzakelijk is dat wordt aangesloten bij de huidige werkwijze van de leveranciers voor wat betreft jaarlijks salderen.

*tijdelijk plafond is permanente sald. regeling. leedt dat tot tot issues?*

5. Collectieve warmte

In de brief over het prijsplafond van 4 oktober is aangegeven dat de ACM ruimte ziet om het wettelijke prijsplafond voor gas te vertalen naar een prijsplafond voor warmte. Alle warmteleveranciers zijn dan verplicht om dit prijsplafond te hanteren. RVO heeft eerder aangegeven, gelet op het grote aantal warmteleveranciers, uit te willen gaan van een wettelijke plicht met nadeelcompensatie in plaats van een subsidieregeling zoals deze nu voor gas en elektriciteit wordt uitgewerkt. Zowel een subsidieregeling als nadeelcompensatie vraagt echter om een individuele narekening. Daarom is het voorstel om warmte voorsnog uit te werken als onderdeel van de subsidieregeling die ook voor gas en elektriciteit gaat gelden. Met RVO zal worden gekeken hoe dit, gelet op het grotere aantal warmteleveranciers, zo eenvoudig mogelijk kan worden vormgegeven.

Voorstel: Het uitwerken van een subsidieregeling als voorkeursroute voor het vormgeven van de vergoeding aan leveranciers van warmte en het onderzoeken van de mogelijkheid tot vereenvoudigde compensatie.

Ministerie van Economische Zaken  
en Klimaat

14/10/22

TER ADVISERING

Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie

Directie Energiemarkt

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Auteur

Datum

12 oktober 2022

Kenmerk

DGKE-DE / 22515784

Bhm: 22517145

Kopie aan

Bijlage(n)

# nota

Verdere uitwerking prijsplafond 2

Parafenroute

## Aanleiding

Met deze nota worden enkele beslispunten ten aanzien van de verdere uitwerking van het tijdelijke prijsplafond voor elektriciteit en gas per 1 januari 2023 voorgelegd. Over de uitwerking van het prijsplafond bij collectieve (stads)warmte wordt u volgende week geïnformeerd.

## Advies

U kunt akkoord gaan met:

1. de voorgestelde praktische uitwerking van het tijdelijke prijsplafond op hoofdlijnen;
2. de voorgestelde hoofdlijnen voor de vergoeding aan leveranciers. Indien u akkoord bent zal deze ook worden geagendeerd in de ambtelijke vierhoek van 17 oktober en de politieke vierhoek van 21 oktober. De voorgestelde systematiek zal op 18 oktober verder met u worden besproken.

Akkoord  
Akkoord

Graag ontvangen we uw reactie op het eerste beslispunt op vrijdag 14 oktober.

## Toelichting

### 1. Praktische uitwerking tijdelijk prijsplafond

- De energieleveranciers hebben aangegeven op een drietal punten uiterlijk vrijdag duidelijkheid nodig te hebben, zodat zij tijdig kun systemen gereed kunnen maken.
- Dit betreft:
  - de reikwijdte (doelgroep);
  - de wijze waarop de volumegrens wordt verdeeld over het jaar (inclusief salderen);
  - de wijze waarop de plafondprijs wordt toegepast.
- Ten aanzien van de reikwijdte is het voorstel om voor de basisvariant uit te gaan van nagenoeg dezelfde doelgroep als in de regeling voor november en december wordt voorzien. Een belangrijk verschil is echter wel dat het voor het tijdelijke prijsplafond wel benodigd is om kleinverbruikers met een gasaansluiting mee te nemen. De doelgroep

Ontvangen BBR



bestaat in dat geval uit alle kleinverbruikers voor gas en elektriciteit, waarbij voor elektriciteit tevens de eis wordt behouden dat het moet gaan om aansluitingen waarbij ook sprake is van een verblijfsfunctie. Elektriciteitsaansluitingen als lantaarnpalen, laadpalen en bushokjes blijven hiermee uitgesloten.

- N.B. voor blokverwarming op gas wordt op dit moment nog onderzocht of het mogelijk is om in deze situatie ook (grootverbruikers)aansluitingen via welke gas wordt geleverd ten behoeve van een collectieve (CV-)gasketel mee te nemen in de doelgroep. Voornaamste aandachtspunten daarbij zijn het in kaart brengen van de blokverwarmingsaansluitingen en de vertaling van de individuele plafondgrens van 1200 m<sup>3</sup> naar een voor de blokverwarmingsaansluiting te hanteren grens.
- Voor de volumegrens is eerder aan u voorgesteld om deze op te knippen in een maandelijks volumegrens aan de hand van een standaard verbruiksprofiel (in de winter een hoger gebruik dan in de zomer). Nadeel van deze methode is dat een consument bij een afwijkend verbruiksprofiel mogelijk niet volledig gebruik kan maken van het tijdelijke prijsplafond. Nader overleg met de leveranciers levert op dat het bij dezelfde leverancier wel mogelijk is om eventueel misgelopen volume mee te nemen naar de volgende maand binnen een verrekenperiode (dus tot het moment dat een jaarrekening of een eindrekening wordt opgesteld). Op het moment dat een klant switcht wordt voor het bepalen van het resterende volume wel weer uitgegaan van het standaard gebruiksprofiel, zodat er geen gegevensuitwisseling tussen leveranciers plaats hoeft te vinden.  
Voorbeeld: een klant heeft een jaarnota die loopt van februari 2023 tot februari 2024. Voor deze klant wordt voor de maanden februari tot en met december (de maanden waarop het prijsplafond geldt) het plafond berekend op basis van een standaard verbruiksprofiel. Op het moment dat deze klant in februari op vakantie gaat kan hij in de resterende maanden van het jaar het misgelopen volume inhalen. Maar hij kan niet compenseren met de maand januari, omdat die in een andere verrekenperiode valt. Op het moment dat deze klant na februari switcht is het inlopen voor de maand februari niet mogelijk.
- De hiervoor genoemde wijze van het toepassen van het toepassing van het volumeplafond maakt het eveneens mogelijk om saldering en teruglevering op een juiste mee te kunnen nemen. Daarbij zal voor een klant eerst de salderingsregeling worden toegepast en daarna het prijsplafond.

ohé

moet dat dit mogelijk is.

Top

- Voor de toepassing van de prijs in het prijsplafond is het eveneens de vraag op welke periode deze betrekking moet hebben. In het meest extreme geval heeft een consument namelijk dynamische tarieven die van uur tot uur kunnen verschillen. Op het moment dat de maximum prijs wordt toegepast op elk uur, betalen consumenten met dynamische tarieven gemiddeld gezien een lager bedrag dan maximumprijs. Ze profiteren namelijk nog steeds van voordeel van dynamische tarieven als de prijs laag is, maar hebben niet het nadeel van de hoge prijzen op sommige momenten. Het prijsplafond zal op deze wijze ook een groter verstoring effect op de markt hebben, omdat het leveranciers en consumenten stuurt richting specifieke prijsproducten (zoals dynamische tarieven).
- Om tot een evenwichtigere invulling van het prijsplafond voor de consument te komen wordt voorgesteld om uit te gaan van een op volume gewogen prijs (over de zogenoemde verrekenperiode van maximaal 1 jaar). Op deze wijze komt de prijs die consumenten gemiddeld over 2023 betalen het dichtst bij de aangekondigde maximale tarieven, op het moment dat de prijzen hoog blijven en kunnen leveranciers een zo groot mogelijk volume gebruik tot het plafond bewerkstelligen om de klant maximaal te compenseren.
- De gekozen systematiek valt wel nadelig uit voor dynamische tarieven.

*Alhoewel*

*Deze regeling is  
in essentie niet perfect.  
Hoeveel zijn  
dat er?*

## 2. Voorgestelde hoofdlijnen voor de vergoeding aan leveranciers

- Voor de subsidie aan de leveranciers is het van belang dat deze waarborgt dat deze volledig wordt doorgegeven aan de consument en niet leidt tot extra winsten bij leveranciers.
- Geïnventariseerd is op welke wijze praktisch vorm kan worden gegeven. Daarbij wordt de volgende systematiek voorgesteld:
  - in de regeling worden regels over de samenstelling van het consumententarieef opgenomen;
  - deze regels bevatten onder andere per leverancier een maximale toegestane winstmarge, bijvoorbeeld op basis van historische rendementen;
  - aan de hand van het boekenonderzoek per leverancier aan het eind van de looptijd van de subsidie kan vervolgens de uiteindelijke hoogte van de subsidie vastgesteld worden en kan geconcludeerd worden of al dan niet aan de subsidieverplichtingen is voldaan hetgeen aanleiding kan zijn de subsidie lager vast te stellen;
  - om leveranciers gedurende het jaar inzicht te geven in de 'redelijkheid' van hun tarieven en ook de monitoring van de tariefontwikkeling richting de Kamer vorm te kunnen geven wordt gedurende het jaar per leverancier een steekproef gedaan van enkele tarieven om na te gaan of deze uitgaan van een 'redelijke' winstmarge.

N.B. aan het eind van het jaar zijn alle tarieven gecontroleerd aan de hand van de inkoopcontracten en de in de regeling opgenomen regels, zodat bij de subsidie vaststelling gewaarborgd kan worden dat leveranciers geen overwinsten realiseren door het prijsplafond.

Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie  
Directie Energiemarkt

Kenmerk  
DGKE-DE / 22515784

- Over deze systematiek is niet met de leveranciers gesproken. Dit wordt vooralsnog separaat uitgewerkt met de ACM en FIN. Wel is een consultatie van de leveranciers voorzien. Deze werkwijze is met de leveranciers besproken.
- De leveranciers hebben in de bestuurlijke overleggen eerder aangegeven de vangnetregulering van de ACM als basis te zien voor beoordeling of de tarieven 'redelijk' zijn. Hoewel bovenstaande systematiek de huidige vangnetregulering als basis neemt, is vanuit staatsteun een flinke aanscherping nodig. Belangrijkste verschil daarbij is dat wordt uitgegaan van daadwerkelijke inkoopcontracten om de redelijkheid van de contractprijzen te beoordelen.

Prima aangepakt

verstandig

Ministerie van Economische Zaken  
en Klimaat

20/10/22

TER ADVISERING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie  
Directie Energiemarkt

Auteur

Datum  
18 oktober 2022

Kenmerk  
DGKE-DE / 22521358

Bhm: 22523240

Kopie aan

Bijlage(n)

nota

Verdere uitwerking prijsplafond 3

Parafenroute

### Aanleiding

Met deze nota worden een aantal beslispunten ten aanzien van de verdere uitwerking van het prijsplafond aan u voorgelegd. Dit betreft (1) de werkwijze bij collectieve aansluitingen, (2) vergoeding leveranciers, toezicht en monitoring en (3) budgettaire verwerking. De punten 1 en 2 komen op hoofdlijnen ook terug in de notitie voor vierhoek voor aankomende vrijdag en het gevraagde overleg met de woordvoerders van de coalitiepartijen op donderdag. Daarnaast wordt u met deze nota geadviseerd over de verwerking van de reacties uit de consultatie op de regeling afsluitbeleid.

### Advies

1. U kunt kennis nemen van de beslispunten in deze nota.
  2. U kunt akkoord gaan met de notitie voor de politieke vierhoek.
  3. U kunt akkoord gaan met de slides voor het overleg met de woordvoerders.
- Deze slides zijn ook gedeeld met AZ voor de politieke vierhoek.

### Toelichting

#### 1. Meerdere woningen achter één aansluiting

##### 1.1 meerdere woningen achter één warmteaansluiting

- Er zijn situaties waarbij een warmteleverancier de warmte aan een verhuurder of VVE levert op een zogenaamde centrale aansluiting waarna de verhuurder of VVE deze warmte doorlevert aan zijn huurders respectievelijk leden.
- De warmteleverancier heeft dan uitsluitend een leveringsovereenkomst met de verhuurder of VVE voor het totale volume van de levering op deze centrale aansluiting.
- De warmtelevering op deze centrale aansluiting valt onder de prijsregulering van de Warmtewet en dat betekent dat de vertaling door de ACM van het prijsplafond in het Tariefbesluit 2023 ook voor deze warmtelevering geldt.

Ontvangen BBR



- Bij centrale aansluitingen kunnen we echter niet uitgaan van de plafongrens van 37 GJ<sup>1</sup> die we voor individuele aansluitingen willen hanteren.
- Wij stellen wij voor om de plafongrens bij centrale aansluitingen vast te stellen op het aantal woningen dat via deze aansluiting van warmte wordt voorzien vermenigvuldigd met de 37 GJ die voor individuele aansluitingen geldt. Informatie over het aantal woningen moet worden aangeleverd door de betreffende VVE of verhuurder. Zij hebben die informatie beschikbaar.
- De verdere afhandeling kan dan plaats vinden in lijn met het systeem voor individuele aansluitingen.

#### *Positie warmteleveranciers*

- Warmteleveranciers kunnen zich vinden in deze benadering, maar willen liever geen plafongrens bij centrale aansluitingen. Door hen opgevoerde bezwaren:
  - Extra uitvoeringslast als ze bij iedere centrale aansluiting rekening moeten houden met een door de VVE of verhuurder aan te leveren aantal woningen => Dit bezwaar zou geen onoverkomelijk argument moeten zijn.
  - Zij zien het niet als taak om aangeleverde gegevens over het aantal woningen te controleren => Dit bezwaar zouden we kunnen ondervangen door te regelen dat warmteleveranciers niet aansprakelijk zijn voor onjuiste informatie over het aantal woningen.
  - Zij kunnen niet garanderen dat verhuurders en VVE's het voordeel van het prijsplafond doorgegeven aan hun huurders respectievelijk leden. => Dit bezwaar is volgens ons niet relevant. Verhuurders zijn op grond van het huurrecht verplicht om de door te belasten kosten te baseren op de werkelijk door hen betaalde kosten. Door prijsplafond verlaagde kosten zullen dus volledig ten goede komen aan de huurders. Een VVE is een vereniging zonder winstoogmerk en daarmee komt het voordeel automatisch ten goede aan de leden van die vereniging, zijnde de bewoners.

Beslispunt 1: gaat u akkoord met de voorgestelde aanpak om de plafongrens bij centrale aansluitingen vast te stellen op het aantal woningen dat via deze aansluiting van warmte wordt voorzien vermenigvuldigd met de 37 GJ die voor individuele aansluitingen geldt.

*Akkoord*

#### 1.2 Meerdere woningen achter één gas- of elektriciteitsaansluiting

- Naast de bij punt 1 genoemde collectieve situatie met meerdere woningen achter één centrale warmte-aansluiting zijn er ook situaties met meerdere woningen achter één gas- of elektriciteitsaansluiting.
- Deze situaties vallen niet onder de Warmtewet, maar verder is het probleem vergelijkbaar met het onder punt 1 genoemde probleem dat de individuele plafongrens voor in dit geval gas en elektriciteit niet bruikbaar is.
- Daarnaast geldt voor deze situaties in tegenstelling tot warmte dat het prijsplafond niet wordt vastgesteld door de ACM.
- Mede in het licht van de hierover aangenomen motie Omtzigt en de verdere politieke en media-aandacht is het noodzakelijk om een oplossing te bieden.

<sup>1</sup> 37 GJ is het warmte-equivalent van de plafongrens van 1200 m<sup>3</sup>



- Hieronder benoemen wij een aantal opties voor achtereenvolgens collectieve gasaansluitingen en collectieve elektriciteitsaansluitingen. Daarbij beperken we ons tot situaties met zelfstandige wooneenheden (WOZ-objecten) achter een collectieve aansluiting. Daarmee hebben we het overgrote deel van de problematiek gedekt (inschatting 80 – 90%).
- Als het gewenst is om daarnaast ook iets te regelen voor situaties met onzelfstandige wooneenheden, zoals voorkomt bij studentenhuizen en zorginstellingen, dan zal daar apart uitwerking aan moeten worden gegeven. Alhoewel ook voor deze situaties in de politiek en media al aandacht wordt gevraagd, achten wij niet haalbaar om de beperkt beschikbare tijd hier een oplossing te bieden.

## Opties

### A. Gas

Bij gas gaat het in de meeste gevallen om situaties waarbij de woningen in een gebouw van warmte worden voorzien vanuit een gasgestookte collectieve CV-ketel.

Optie 1 – Lumpsum-subsidie aan verhuurders en VVE's

- In deze optie gaat het om een verbruiksonafhankelijk subsidie die op aanvraag aan verhuurders en VVE's met een collectieve aansluiting wordt verstrekt.
- Het subsidiebedrag zal dan moeten worden vastgesteld op basis van het gemiddelde voordeel bij een individuele aansluiting van het prijsplafond.
- De subsidie zou kunnen worden verstrekt door ofwel de Belastingdienst ofwel RVO. In beide gevallen zal er dan een aparte regeling gemaakt moeten worden (in geval van gas is er geen bestaande belastingregeling waarbij kan worden aangesloten)

*Positie stakeholders optie 1*

- Leveranciers hebben de voorkeur voor deze optie, want hierin hebben zij geen rol/verantwoordelijkheid.
- Heeft niet de voorkeur van verhuurders en VVE's, omdat zij dan een aparte aanvraag moet indienen. Zij verrekenen liever binnen de bestaande contractrelatie met de leverancier (zie optie 2). Aedes heeft dit ook kenbaar gemaakt in recente brief namens groot aantal ander organisaties.
- Indien uitvoering bij RVO wordt belegd voorzien zij problemen gelet op het grote aantal aanvragen en de controleerbaarheid daarvan.
- Ook de belastingdienst ziet deze optie op dit moment niet als uitvoerbaar om dezelfde reden als RVO.

Optie 2 – plafondtarief in combinatie met collectieve plafondgrens

- Deze optie is vergelijkbaar met de onder punt 1 voorgestelde benadering bij een centrale warmte-aansluiting.
  - Stap 1: VVE of verhuurder meldt bij zijn gasleverancier dat er sprake is van collectieve aansluiting en geeft daarbij aan om hoeveel achterliggende woningen het gaat.
  - Stap 2: Leverancier gaat op basis hiervan voor de betreffende aansluiting uit van een plafondgrens ter hoogte van het aantal woningen x de individuele plafondgrens van 1200 m<sup>3</sup> en hanteert deze plafondgrens in combinatie met het plafondtarief van € 1,45/m<sup>3</sup> bij het in rekening brengen

@Matrix  
vergelijkbare  
systematiek  
als het  
teruggaan  
—  
by RVO  
— het alles  
opnieuw  
et nieuwe  
relaties  
voor vve's  
en corporaties.  
—  
RVO loopt  
in tegen  
de max  
aan  
zie nptpl.  
en afz.c.

van de kosten aan de VVE of verhuurder en het aanvragen van de compenserende subsidie bij RVO.

- o Stap 3: De verhuurder/VVE berekent de door het prijsplafond verlaagde kosten door aan zijn huurders/leden, waardoor uiteindelijk de huishoudens die we beogen te beschermen bereikt worden.

*Positie stakeholders optie 2*

- Voorkeur van verhuurders en VVE's, zoals verwoord in bovengenoemde recente brief.
- Leveranciers zijn tegen. Argumenten:
  - o hogere uitvoeringslasten
  - o geen zekerheid dat door verhuurders/VVE's verstrekte gegevens juist zijn.
  - o geen zekerheid dat het voordeel van het prijsplafond terecht komt bij de huishoudens achter de collectieve aansluiting.  
=> laatstgenoemde bezwaar is zoals aangegeven bij punt 1 niet relevant.
- RVO ziet ook risico's bij de verificatie. De door RVO aan de energieleveranciers te verstrekken compenserende subsidie is gebaseerd op de gegevens die zij van de leveranciers ontvangen, maar deel van die gegevens (met name het aantal woningen) is afkomstig van verhuurders/VVE's.
- Deze optie vergt vooral de bereidheid van de leveranciers om aanvragen te verwerken. Net als bij de onder punt 1 voorgestelde benadering bij een centrale warmte-aansluiting is het ook hier van belang dat leveranciers niet verantwoordelijk gesteld worden voor de informatie die door verhuurders en VVE's wordt aangeleverd en dat er ook geen gevolgen voor die leveranciers zijn als die informatie onjuist blijkt te zijn. Bij de nadere uitwerking moeten de condities verder worden gezien en is wellicht ook een toets op staatssteun nodig.

Beslispunt 2: Gaat u akkoord met de volgende tweesporen strategie voor collectieve gasaansluitingen:

- Over optie 1 – lumpsum via Belastingdienst - het gesprek met Stas FIN te voeren.
- Parallel verder uitwerken van optie 2 met aandacht voor de bovengenoemde aspecten.

Akkoord

### **B. Elektriciteit**

Ook bij elektriciteit komt het voor dat er meerdere woningen achter één aansluiting zitten. Als we ook voor deze situaties een oplossing willen bieden zien wij de volgende twee opties:

Optie 1 – aansluiten bij bestaande teruggaveregeling voor energiebelasting

Voor situaties met meerdere woningen achter één elektriciteitsaansluiting is er een bestaande teruggave regeling voor energiebelasting. Dit zou de mogelijkheid bieden om hierbij aan te sluiten. Volgens de belastingdienst maken op dit moment 16.000 collectieve aansluitingen gebruik van deze regeling. Grote voordeel van deze optie is dat er gebruik wordt gemaakt van een reeds bestaande regeling en het dus niet nodig is om een geheel nieuwe regeling te maken.

Optie 2 – plafondtarief in combinatie met collectieve plafondgrens

Deze optie is vergelijkbaar met de onder A geschetste optie bij gas en kent dezelfde overwegingen waar we korthedshalve naar verwijzen.

Advies collectieve elektriciteitsaansluitingen

Indien u het gewenst acht om ook bij collectieve elektriciteitsaansluitingen een oplossing te bieden dan adviseren wij u om in te zetten op het gebruik maken van de bestaande teruggave regeling voor energiebelasting en hierover verder in gesprek te gaan met de belastingdienst.

Beslispunt 3: Bent u akkoord met de inzet op optie 1 als inzet voor het gesprek met SFIN?

Akkoord

## 2. Vergoeding leveranciers, toezicht en monitoring

### *Werkwijze subsidieregeling en vaststelling marge*

Het prijsplafond zal worden vormgegeven via een subsidieregeling. Voor de subsidie aan de leveranciers is het van belang dat deze waarborgt dat deze volledig wordt doorgegeven aan de consument en niet leidt tot extra winsten bij leveranciers. U bent vorige week geïnformeerd over de aanpak op hoofdlijnen. Deze aanpak is afgelopen dagen onder andere met de ACM verder uitgewerkt. Op basis daarvan wordt de volgende wijziging voorgesteld.

- ACM adviseert om **niet** uit te gaan van een marge die per leverancier verschilt, maar om dezelfde marge voor alle leveranciers te hanteren. Op deze wijze wordt iedereen op dezelfde manier behandeld en uitschieters voorkomen.
- Voor deze marge adviseert de ACM om uit te gaan van de huidige marge zoals zij deze op dit moment reeds hanteren in hun toezicht op de tarieven, minus een afslag vanwege het verminderde marktrisico dat energieleveranciers als gevolg van het prijsplafond ervaren. Voor deze 'afslag' zal de ACM nader onderzoek doen, voorafgaand aan publicatie van de regeling.
- Daarnaast heeft de ACM geadviseerd om voor de subsidievaststelling uit te gaan van de gewogen gemiddelde inkoopkosten en contractprijzen, zodat de vereiste vanuit staatsteun op uitvoerbare wijze getoetst kunnen worden.
- Geadviseerd wordt om het advies van de ACM te volgen, waarmee de (beperkt gewijzigde) aanpak vooralsnog als volgt wordt:
  - in de regeling worden regels over de samenstelling van het consumententarief opgenomen;
  - deze regels bevatten een maximale toegestane winstmarge;
  - bij het aanvragen van subsidie dient de aanvrager aan te tonen dat aan de subsidievereisten ten aanzien van de kosten en het rendement wordt voldaan;
  - op basis van de subsidieaanvraag en inschattingen over het verwachte volume en de verwachte energieprijzen worden maandelijks voorschotten uitgekeerd;
  - aan het einde van de looptijd van de subsidie zal aan de hand van het boekenonderzoek per leverancier de uiteindelijke hoogte van de subsidie vastgesteld worden aan de hand van de gewogen

- gemiddelde inkoopkosten en contractprijzen en kan geconcludeerd worden of al dan niet aan de subsidieverplichtingen is voldaan hetgeen aanleiding kan zijn om de definitieve subsidie lager vast te stellen;
- de aangedragen informatie dient te zijn voorzien van een onafhankelijke accountantscontrole;
  - De hiervoor beschreven aanpak zal in de komende brief aan de Kamer over de uitwerking van het prijsplafond opgenomen worden, zodat de Kamer tijdig kan worden meegenomen. Vervolgens zijn voor publicatie nog de volgende twee stappen voorzien (1) update van de cijfers door de ACM en (2) het toetsen van de voorgestelde werkwijze bij de Europese Commissie. Het is mogelijk dat de Europese Commissie vraagt om aanvullende eisen. In dat geval zal bovenstaande aanpak hierop aangepast worden.

+ claarback

Beslispunt 4: Gaat u akkoord met de voorgestelde aanpak?

Afwijkt

#### *Toezicht op werking van de markt*

Het instellen van het prijsplafond heeft als gevolg dat er sprake kan zijn van minder marktwerking, wat risico's met zich meebrengt voor de redelijkheid van de door de leveranciers gehanteerde tarieven. Een intensivering van het toezicht van de ACM wordt daarom wenselijk geacht. Hierbij is het doel dat (1) de redelijkheid van de tarieven beter kan worden gecontroleerd en (2) deze controle binnen een korte tijd en vooraf kan worden uitgevoerd. Tegelijkertijd kunnen niet alle risico's met verscherpt toezicht worden weggenomen. Deze zijn inherent aan de keuze voor het instellen van een prijsplafond.

Beslispunt 5. Gaat u akkoord met de voorgestelde intensivering van het toezicht?

Afwijkt

#### *Monitoring*

Naast een intensivering van het toezicht is het ook wenselijk de effecten van het prijsplafond nauwlettend te monitoren. De Kamer heeft hier ook naar gevraagd, onder andere middels de motie van Dijk. Voorgesteld wordt om deze monitoring als volgt vorm te geven:

1. Een maandelijks overzicht over de voor de levering van elektriciteit en gas onder het plafond gehanteerde contractprijzen, de mate waarin deze boven de plafondprijs ligt en de hoogte van de voorschotten opgesteld door EZK aan de hand van informatie van RVO die volgt uit de subsidieverlening;
2. Een eindrapportage door EZK over de subsidievestiging (per beschikking) aan het eind van de subsidie.

Er wordt nog met de ACM gesproken over hun rol bij de monitoring.

Beslispunt 6. Gaat u akkoord met de voorgestelde invulling van de monitoring?

Afwijkt

### 3. Regeling afsluitbeleid

De consultatie heeft reacties opgeleverd van Energie Nederland (ENL), Netbeheer Nederland (NBNL), de Consumentenbond, de NVVK, de VNG en Divosa. Daarnaast heeft ACM ambtelijk enkele knelpunten gesignaleerd in het toezicht en handhaving op deze regeling, vooruitlopend op de UHT.

In algemene zin valt op dat verschillende partijen aandringen op het nader specificeren van de verplichtingen rondom inspanningen om contact te leggen en tot een passende betalingsregeling te komen. Waar mogelijk wordt hierin voorzien door de termijnen en kanalen voor contact en elementen van de betalingsregeling te benoemen. In algemene zin blijft er altijd sprake van een spanning tussen het behouden van ruimte voor het (vereiste) maatwerk en het detailniveau van de regeling.

1. verduidelijking van passende betalingsregeling
  - o op niveau van de regeling wordt benoemd dat de betalingsregeling moet passend zijn en de mogelijkheid moet bieden (maar niet verplicht opleggen) tot het opschorten van bestaande vorderingen tot na 1 april 2023. Hiermee blijft deze datum wel benoemd worden in de regeling en moet deze aangeboden worden, maar kan op basis van de toelichting hiervan afgeweken worden indien leverancier en afnemer een passende regeling met een andere looptijd overeen zouden komen.
2. Behouden alle kleinverbruikers als doelgroep van de regeling (niet beperken tot natuurlijke rechtspersonen)
  - o Het uitsluiten van zakelijke afnemers conform verzoek ENL zou leiden tot een andere doelgroep dan bij de huidige regeling en het tijdelijke prijsplafond. De zorg van de sector over een oplopende schuldenlast wordt wel door de scherpere afbakening van de passende betalingsregeling deels tegemoetgekomen.
3. Schrappen van de eis tot mogelijkheid van het opschorten van toekomstige vorderingen
  - o In de definitieve regeling wordt de mogelijkheid tot het opschorten van toekomstige vorderingen geschrapt. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan zowel een zorg van energieleveranciers als schuldhulpverleners dat anders de opbouw van schulden verder toeneemt. De passende betalingsregeling die op grond van de regeling moet worden aangeboden zal dus alleen betrekking hebben op de reeds opgebouwde schuld en daarbij voorschrijven dat deze (gedeeltelijk) tot 1 april wordt opgeschort.
4. Extra tijd voor proces vroeg-signalering
  - o In de definitieve regeling wordt een termijn van een maand toegevoegd, waarin na het sturen van een zogeheten vroegsignaal van de leverancier aan de betrokken partijen vanuit de schuldhulpverlening (in de praktijk de gemeente) als periode waarin niet afgesloten mag worden. Gedurende deze maand kan de gemeente in actie komen. Een bredere wijziging van de vroeg-signalering strekt verder dan het karakter van deze tijdelijke regeling.

Beslispunt 7. Gaat u akkoord met voorgestelde verwerking van de volgende reacties?

Afhoud

Overige wensen uit de consultatie zullen gezien het tijdelijk karakter van de wijziging niet of niet geheel aan tegemoet (kunnen) komen. Het gaat dan o.a. om verzoeken om een algeheel afsluitverbod voor nog meer bescherming, bredere zorgen voor situatie van oplopende schulden na 1 april en het ontbreken exit strategie daarvoor binnen deze regeling, het beperken van aanvullende kosten die samenhangen met incasso en de voorgeschreven procedures, het de kosten van het her-aansluiten van reeds afgesloten afnemers.

#### 4. Verwerking in de begroting

Er is gesproken met ambtelijk Fin over het beschikbaar maken van de benodigde middelen voor het prijsplafond op de EZK begroting (voor de middelen voor de 2022 regeling is al een Incidentele suppletoire begroting (ISB) naar de Kamer gestuurd). Het voorstel is om de middelen voor het voorschot van januari 2023 dat al in december 2022 door RVO zal worden verstrekt aan de energieleveranciers opnieuw een ISB naar de Kamer te sturen en voor het overige deel (februari t/m december) een nota van wijziging op de EZK begroting 2023. Fin wil de hoogte van het bedrag voor het prijsplafond bepalen obv de MEV raming, dus op € 11,2 mld. Het argument van Fin hiervoor is dat alle ramingen in de begroting 2023 zijn gebaseerd op de MEV en dat de ramingen eventueel in het voorjaar kunnen worden aangepast. De raming van de gasbaten is echter niet gebaseerd op de MEV. In de Kamerbrief van 4 oktober over het prijsplafond is gemeld dat het budgettaire beslag wordt geraamd op € 23,5 mld inclusief de € 2,6 mld voor 2022, dus € 20,9 mld voor 2023. Dat was gebaseerd op basis van prijzen op 29 september. Onze verwachting is dat als er nu slechts € 11,2 mld wordt opgenomen in de EZK begroting voor het prijsplafond dit veel discussie en vagen zal oproepen vanuit de Kamer. Daarom stellen wij voor dat wij de discussie aangaan met Fin om uit te gaan van € 20,9 mld.

| Peilmoment<br>prijsdata | MEV                | Juli 2022 (1<br>juli) | September<br>2022 (29 sep) | Piek augustus<br>2022 (26 aug) |
|-------------------------|--------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------------|
| Prijsplafond<br>(€ mld) | 11,2<br>(8,6-13,5) | 9,3<br>(6,7-11,6)     | 20,9<br>(18,3-23,2)        | 40,1<br>(37,5-42,2)            |

Beslispunt 8. Gaat u akkoord om met Fin de discussie aan te gaan om voor het prijsplafond 2023 € 20,9 mld op te nemen in de EZK begroting ipv € 11,2 mld?

Afhoud

Wolow dressing  
v/h ERU-saldo.



Ministerie van Economische Zaken  
en Klimaat

# Update uitwerking tijdelijk prijsplafond

Ministerie van EZK

20 oktober 2022



# Opzet

1. Regeling november-december
2. Regeling per 1 januari 2023:
  1. Technische implementatie
  2. Warmte
  3. Vergoeding leveranciers
  4. Tijdlijn







## Regeling november-december

- > Kleinverbruikers ontvangen in deze maanden via de energieleveranciers een tegemoetkoming van € 190 als korting op de energierekening.
- > Doelgroep: kleinverbruikers elektriciteit waarbij tevens sprake is van woon- of verblijfsfunctie
- > Uitgangspunt is klanten die op 1 november of 1 december een energiecontract hebben.
- > Uitzondering is huishoudens die gedurende de maand heraangesloten worden (afsluitbeleid)
- > Regeling voor leveranciers is op 18 november in de Staatscourant gepubliceerd zodat leveranciers tegemoetkoming tijdig kunnen verwerken.
- > Vanwege korte implementatietijd zullen leveranciers op verschillende wijze de tegemoetkoming verwerken.





## Regeling per 1 januari 2023: technische implementatie

- > Doelgroep: voor de doelgroep wordt grofweg aangesloten bij de doelgroep voor de november-december regeling. Echter zijn voor het tijdelijke prijsplafond ook warmte en gas meegenomen.
- > Verdeling van plafond over het jaar: om rekening te kunnen houden met switchen, wisselen van contract, verhuizen en soortgelijke gebeurtenissen wordt het volumeplafond verdeeld over het jaar aan de hand van een standaard verbruiksprofiel (in de winter hoog in de zomer laag).
- > Toepassing van de prijs: de plafondprijs wordt toegepast op de gemiddelde prijs op het jaarafrekening voor de consument.





## Regeling per 1 januari 2023: warmte

- › Uitgangspunt is om warmte zo goed mogelijk mee te nemen in het tijdelijke prijsplafond
- › 2 categorieën:
  - Stadsverwarming (leveranciers onder de Warmtewet). Kan grofweg op dezelfde manier als gas en elektriciteit. Wel wordt getracht de vergoeding voor de warmteleveranciers eenvoudiger vorm te geven, vanwege de huidige tariefregulering door ACM en met oog op het aantal kleinere leveranciers.
  - Blokverwarming (collectief systeem bij verhuurders of VVE's, niet onder de Warmtewet). Deze doelgroep is lastig te bereiken vanwege grote aantallen en variëteit en ontbreken van de benodigde gegevens achter de collectieve aansluiting. We kijken naar verschillende opties om deze huishoudens te ondersteunen. Vraagt naar verwachting andere, grofmaziger, regeling.



## Regeling per 1 januari 2023: Vergoeding leveranciers

- › Prijsplafond wordt vormgegeven via subsidieregeling
- › Uitgangspunt bij regeling is dat steun volledig terecht komt bij de doelgroep
- › In de regeling zullen daarom eisen worden opgenomen ten aanzien van de samenstelling van de contractprijzen.
- › ACM zal adviseren over de te hanteren marge.
- › Definitieve subsidie zal worden vastgesteld op basis van boekenonderzoek per leverancier aan de hand van accountantscontrole
- › Gesprek met Europese Commissie over staatsteun





## Regeling per 1 januari 2023: Tijdlijn

- > Rond herfstreces Kamerbrief met verdere uitwerking en beantwoording kamervragen
- > Voorlopig 10 november commissiedebat
- > Half-eind november publicatie regeling
- > Eind november/begin december openstelling regeling
- > 1-1-2023 tijdelijk prijsplafond in werking

## Verdere uitwerking prijsplafond t.b.v. vierhoek

Met de brief van 4 oktober is de Kamer geïnformeerd over het tijdelijke prijsplafond per 1 januari 2023 en de tegemoetkoming voor november en december. Beide regelingen worden op dit moment uitgewerkt. Zowel aan de kant van het Rijk als met name ook aan de kant van de leveranciers zijn en moeten de komende periode verschillende beslissingen worden genomen. Doel van deze notitie is om de vierhoek mee te nemen in deze beslissingen. Deze notitie ligt daartoe de stand van zaken van zaken toe op de verschillende onderdelen.

*Verzoek:* gevraagd wordt om akkoord op de beschreven aanpak en het benoemen van eventuele aandachtspunten bij de verdere uitwerking

### Regeling november en december

- In de brief van 4 oktober is aangegeven dat in overleg met de energieleveranciers in aanloop naar 1 januari een tijdelijke regeling wordt ingesteld voor de maanden november en december van dit jaar. Kleinverbruikers ontvangen in deze maanden via de energieleveranciers een tegemoetkoming van € 190 als korting op de energierekening. Zo zien huishoudens al begin deze winter direct effect van het prijsplafond.
- De doelgroep van deze tegemoetkoming zijn alle mensen die een kleinverbruikaansluiting voor elektriciteit hebben op respectievelijk 1 november of 1 december 2022 (de peildata), die een woon- of verblijffunctie heeft of een functie voor uitoefening van bedrijf of beroep. Dit is het overgrote deel van de Nederlandse huishoudens. Deze benadering sluit alle kleinverbruikaansluitingen uit die geen van deze functies hebben, zoals bushokjes of lantaarnpalen.
- Binnen deze doelgroep vallen voornamelijk huishoudens, maar bijvoorbeeld ook zzp'ers of kleine, niet energie-intensieve mkb'ers. Mensen die gedurende een maand wisselen van energieleverancier krijgen de tegemoetkoming van de leverancier waarbij zij op de eerste van de maand een contract hadden. Op het moment dat huishoudens op de eerste van de maand geen energiecontract hebben, ontvangen de ze tegemoetkoming in die maand niet. De leverancier kan namelijk niet controleren of de betreffende consument de tegemoetkoming niet al eerder heeft gehad.
- Er is een specifieke, kwetsbare doelgroep waarvoor in de regeling voorzien is dat deze de 190 euro wel krijgen, alhoewel zij misschien op 1 november of 1 december (nog) geen aansluiting hebben. Dit zijn huishoudens die in het verleden door hun energieleverancier vanwege betalingsproblemen zijn afgesloten, maar nu in de nieuwe afsluitregeling weer na een betalingsregeling moeten worden aangesloten. Deze zogeheten heraangesloten klanten hebben in het verleden een aansluiting gehad, dus energieleveranciers kunnen controleren dat zij de 190 euro nog niet eerder ontvangen hebben, en deze uitkeren.
- Een deel van de huishoudens in Nederland dat niet (goed) met de regeling bereikt kan worden, betreft mensen uit meerdere huishoudens die achter een collectieve elektriciteitsaansluiting zitten (blokelektriciteit). Op de korte termijn waarop deze regeling tot stand komt, is het niet mogelijk alternatieve tegemoetkoming voor de groep huishoudens op collectieve aansluiting te regelen. Voor de regeling voor het prijsplafond per 1 januari wordt hiervoor met inspanning naar een oplossing gezocht.
- De subsidieregeling voor energieleveranciers is op 18 oktober gepubliceerd in de Staatscourant. Daarbij zal een voorbehoud voor parlementaire goedkeuring gelden tot 31 oktober. Leveranciers kunnen voor deze datum al wel subsidie aanvragen, maar de voorschotten volgen na deze datum.
- De regeling is in goed overleg met de energieleveranciers tot stand gekomen om te zorgen dat de tegemoetkoming praktisch uitvoerbaar is. Dit mede gelet op de zeer korte termijn waarop leveranciers de tegemoetkoming in hun systemen moeten verwerken.

### Tijdelijke prijsplafond per 1 januari 2023

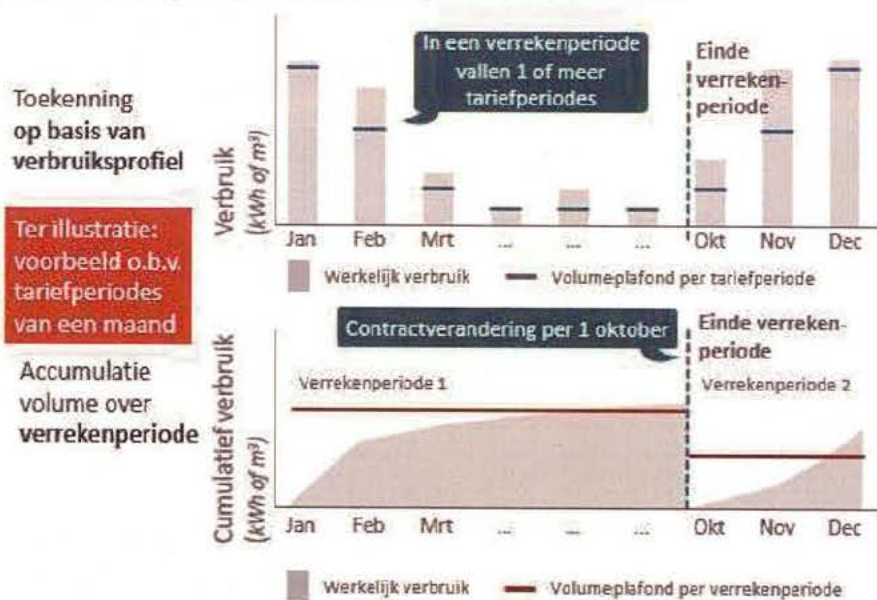
- Gelijktijdig aan de uitwerking van de regeling voor november en december wordt ook gewerkt aan de invulling van het tijdelijke prijsplafond per 1 januari 2023. De Kamer heeft naar aanleiding van de brief van 4 oktober circa 167 vragen gesteld. Deze vragen gaan vrijwel geheel over de verdere uitwerking van het tijdelijke prijsplafond. Voorzien is

daarom dat deze beantwoording mee gaat in een brief aan de Kamer over de verdere uitwerking van het prijsplafond. Deze brief is voorzien rond het herfstreces. In de week na het herfstreces zal vervolgens het debat plaatsvinden. Eventuele punten hieruit kunnen vervolgens nog worden meegenomen in de regeling, waarvan de publicatie is voorzien op half november. Op het moment dat deze tijdslijn gevolgd wordt kan invoering van het prijsplafond per 1 januari 2023 gewaarborgd blijven.

- Bij de uitwerking van het tijdelijke prijsplafond wordt onderscheid gemaakt tussen twee onderdelen (1) de technische implementatie en (2) de vergoeding aan leveranciers.

### Technische implementatie

- Voor een tijdige technische implementatie diende er op een drietal punten tijdig duidelijkheid te worden geboden aan de leveranciers:
  - de reikwijdte (doelgroep);
  - de wijze waarop de volumegrens wordt verdeeld over het jaar (inclusief salderen);
  - de wijze waarop de plafondprijs wordt toegepast.
- Ten aanzien van de reikwijdte is het uitgangspunt om voor de basisvariant uit te gaan van nagenoeg dezelfde doelgroep als in de regeling voor november en december wordt voorzien. Een belangrijk verschil is echter wel dat het voor het tijdelijke prijsplafond wel benodigd is om kleinverbruikers met een gasaansluiting mee te nemen. De doelgroep bestaat in dat geval uit alle kleinverbruikers voor gas en elektriciteit, waarbij voor elektriciteit tevens de eis wordt behouden dat het moet gaan om aansluitingen waarbij ook sprake is van een verblijfsfunctie.
- In de brief van 4 oktober is aangegeven dat beoogd is om de energieleveranciers voor een bepaald deel van het verbruik een lager tarief in rekening te laten brengen, het zogenoemde volumeplafond. In het ideale geval zouden alle huishoudens voor heel 2023 één overzichtelijk volumeplafond kennen. We moeten echter rekening houden met huishoudens die van energieleverancier willen wisselen, gaan verhuizen, of halverwege het jaar een nieuw tarief krijgen. Bij deze gebeurtenissen volgt een afrekening voor de zogeheten verrekenperiode en start er een nieuwe verrekenperiode bij het nieuwe contract. Voor de volumegrens wordt daarom voorgesteld om het plafondvolume over het kalenderjaar te verdelen over op basis maanden aan van een gestandaardiseerd verbruiksprofiel (in de winter een hoger gebruik dan in de zomer). Hierbij wordt het wel mogelijk om eventueel misgelopen volume mee te nemen naar de volgende maand binnen een verrekenperiode (dus tot het moment dat een jaarrekening of een eindrekening wordt opgesteld). Op het moment dat een klant switcht wordt voor het bepalen van het resterende volume wel weer uitgegaan van het standaard verbruiksprofiel, zodat er geen gegevensuitwisseling tussen leveranciers plaats hoeft te vinden.



Voorbeeld: een klant heeft een jaarnota die loopt van februari 2023 tot februari 2024. Voor deze klant wordt voor de maanden februari tot en met december (de maanden waarop het prijsplafond geldt) het plafond berekend op basis van een standaard verbruiksprofiel. Op het moment dat deze klant in februari op vakantie gaat kan hij in de resterende maanden van het jaar het misgelopen volume inhalen. Maar hij kan niet compenseren met de maand januari, omdat die in een andere verrekenperiode valt. Op het moment dat deze klant na februari switcht is het inlopen voor de maand februari niet mogelijk, omdat op dat moment een nieuwe verrekenperiode in gaat.

- De hiervoor genoemde wijze van het toepassen van het toepassing van het volumeplafond maakt het eveneens mogelijk om saldering en teruglevering op een juiste manier mee te kunnen nemen. Daarbij zal voor een klant eerst de salderingsregeling worden toegepast en daarna het prijsplafond.
- Voor de toepassing van de prijs in het prijsplafond is het eveneens de vraag op welke periode deze betrekking moet hebben. In het meest extreme geval heeft een consument namelijk dynamische tarieven die van uur tot uur kunnen verschillen. Op het moment dat de maximum prijs wordt toegepast op elk uur, betalen consumenten met dynamische tarieven gemiddeld gezien een lager bedrag dan de maximumprijs. Ze profiteren namelijk nog steeds van het voordeel van dynamische tarieven als de prijs laag is, maar hebben niet het nadeel van de hoge prijzen op sommige momenten. Het prijsplafond zal op deze wijze ook een groter verstrend effect op de markt hebben, omdat het leveranciers en consumenten stuurt richting specifieke prijsproducten (zoals dynamische tarieven).
- Om tot een evenwichtiger invulling van het prijsplafond voor de consument te komen wordt voorgesteld om uit te gaan van een op volume gewogen prijs (over de zogenoemde verrekenperiode van maximaal 1 jaar). Op deze wijze komt de prijs die consumenten gemiddeld over 2023 betalen het dichtst bij de aangekondigde maximale tarieven, op het moment dat de prijzen hoog blijven, en kunnen leveranciers een zo groot mogelijk volume gebruik tot het plafond bewerkstelligen om de klant maximaal te compenseren.

#### Warmte

- Voor collectieve verwarming zijn twee categorieën te onderscheiden, (1) stadsverwarming (ca. 500.000 huishoudens) en (2) blokverwarming (ca. 450.000 huishoudens). Voor beide zijn werkoverleggen met betrokken partijen opgestart.

##### *Stadsverwarming*

- De eerste categorie betreft 308 warmteleveranciers die onder de Warmtewet vallen. Meestal gaat het om de grotere stadsverwarmingssystemen. De huidige systematiek is als volgt: onder de warmtewet stelt ACM voor alle warmteleveranciers een algemeen maximumtarief per kalenderjaar vast (op basis van de zgn gasreferentie). Warmteleveranciers zijn verplicht jaarcontractprijzen voor consumenten op te stellen, onder het maximumtarief, en te publiceren. Voor 2023 wordt het prijsplafond voor gas vertaald naar een prijsplafond voor warmteverbruikers.
- Voor stadsverwarming wordt voorzien dat aangesloten kan worden op de generieke subsidieregeling. Het verschil tussen prijsplafond en de reguliere contractprijzen wordt vergoed via de bovengenoemde subsidieregeling, vergelijkbaar met elektriciteit en gas. ACM controleert de contractprijzen en controleert achteraf op eventuele onredelijk behaalde rendementen per warmtebedrijf.
- Een belangrijk verschil, als gevolg van de tariefregeling onder de Warmtewet, is dat condities min of meer vast liggen gedurende een kalenderjaar. Schommelingen in consumentenprijzen en wijzigingen in contracten zijn gering. Dit veronderstelt dat de uitvoering van de subsidieregeling bij warmteleveranciers relatief overzichtelijk kan zijn, ondanks hun relatief grote aantal (308). Deze aanname wordt momenteel getoetst.

##### *Blokverwarming*

- De tweede categorie betreft collectieve installaties van partijen die niet onder de Warmtewet vallen. Meestal gaat het om relatief kleine systemen in appartementencomplexen van verhuurders of VvE's met een eigen collectief



verwarmingssysteem op basis van een gasketel, biomassaketel of elektrisch (WKO/warmtepomp).

- Een eerste indicatie geeft aan dat er mogelijk 16.000 systemen zijn. Bovendien worden warmtetarieven meestal niet apart geregeld, maar maken ze onderdeel uit van de servicekosten binnen een appartementsgebouw.
- Onderzocht wordt of het mogelijk is om in deze situatie ook (grootverbruikers)aansluitingen van een collectieve gasketel mee te nemen in de doelgroep van de subsidieregeling. Voornaamste aandachtspunten daarbij zijn het in kaart brengen van de blokverwarmingsaansluitingen en de vertaling van de individuele plafondgrens van 1200 m3 naar een voor de blokverwarmingsaansluiting te hanteren grens.
- In geval van hoge uitvoerings- en controle lasten zijn alternatieven een lump sum uitkering, afgeleid van het warmteplafond, via de teruggaveregeling voor verhuurders en VVE's van elektriciteitsbelasting of een lump sum bedrag via de gasleveranciers en/of warmteleveranciers.

### Vergoeding leveranciers

#### *Werkwijze subsidieregeling en vaststelling marge*

- Het prijsplafond zal worden vormgeven via een subsidieregeling. Voor de subsidie aan de leveranciers is het van belang dat deze waarborgt dat deze volledig wordt doorgegeven aan de consument en niet leidt tot extra winsten bij leveranciers. De afgelopen weken is in overleg met ACM gezien hoe dit het beste kan worden vormgeven.
- Op basis van deze gesprekken wordt de volgende aanpak voorgesteld (onder voorbehoud van goedkeuring Europese Commissie):
  - in de regeling worden regels over de samenstelling van het consumententarief opgenomen;
  - deze regels bevatten, een toegestane winstmarge die voor iedere leverancier gelijk is;
  - bij het aanvragen van subsidie dient de aanvrager aan te tonen dat aan de subsidievereisten ten aanzien van de kosten en het rendement wordt voldaan;
  - op basis van de subsidieaanvraag en inschattingen over het verwachte volume en de verwachte energieprijzen worden maandelijks voorschotten uitgekeerd;
  - aan het einde van de looptijd van de subsidie zal aan de hand van het boekenonderzoek per leverancier de uiteindelijke hoogte van de subsidie vastgesteld worden aan de hand van de gewogen gemiddelde (inkoop)kosten en contractprijzen en kan geconcludeerd worden of al dan niet aan de subsidieverplichtingen is voldaan hetgeen aanleiding kan zijn om de subsidie lager vast te stellen. Door uit te gaan van een gewogen gemiddelde per leverancier wordt de uitvoerbaarheid van de controle gewaarborgd;
  - de aangedragen informatie dient te zijn voorzien van een accountantsverklaring;



- Voorgesteld wordt voor de maximale winstmarge op zo'n manier vast te (laten) stellen dat deze objectieve wijze kan worden vastgesteld en de meest actuele inzichten worden meegenomen. Voorgesteld wordt daarom om uit te gaan van de marge zoals de ACM deze nu hanteert in het toezicht op de tarieven. De ACM geeft echter aan dat hun beeld is het prijsplafond de marktrisico's voor energieleveranciers beperkt en dat daarom een lagere marge passend is. Voorgesteld wordt daarom om het advies van de ACM te volgen en voor publicatie van de regeling (voorzien half november) uit te gaan van een herijking van deze rendementen aan de hand van aanvullend onderzoek. N.B. doordat de maximale marge openbaar wordt is de verwachting dat de leveranciers richting deze marge zullen toe bewegen.
- De hiervoor beschreven aanpak zal in de komende brief aan de Kamer over de uitwerking van het prijsplafond opgenomen worden, zodat de Kamer tijdig kan worden meegenomen. Vervolgens zijn voor publicatie nog de volgende twee stappen voorzien (1) update van de

cijfers van de ACM en (2) toetsen van de voorgestelde werkwijze bij de Europese Commissie. Het is mogelijk dat de Europese Commissie vraagt om aanvullende eisen. In dat geval zal bovenstaande aanpak hierop aangepast worden.

- Over de hiervoor genoemde hoofdlijnen voor de vaststelling van een accurate vergoeding voor leveranciers is niet met de leveranciers gesproken. Dit wordt vooralsnog separaat uitgewerkt met de ACM en FIN. Wel is een consultatie van de leveranciers voorzien. Deze werkwijze is met de leveranciers besproken. De leveranciers hebben in gesprekken vraagtekens geplaatst bij het hanteren van een vooraf vastgestelde winstmarge.

#### *Toezicht op de tarieven*

- Het instellen van het prijsplafond heeft als gevolg dat er sprake kan zijn van minder marktwerking wat risico's geeft voor de redelijkheid van de door de leveranciers gehanteerde tarieven.
- Een intensivering van het toezicht van de ACM wordt daarom wenselijk geacht. Hierbij is het doel dat (1) de redelijkheid van de tarieven op robuustere wijze gecontroleerd kan worden en (2) deze controle binnen een korte tijd kan worden uitgevoerd.
- Op deze manier kunnen leveranciers eventuele zorgpunten van de ACM namelijk tijdig verwerken in de door hun gehanteerde contractprijzen. Tegelijkertijd kunnen niet alle risico's met verscherpt toezicht worden weggenomen. Deze zijn inherent aan de keuze voor het instellen van een prijsplafond.

#### *Monitoring*

- Naast een intensivering van het toezicht is het ook wenselijk de effecten van het prijsplafond nauwlettend te monitoren. De Kamer heeft hier ook naar gevraagd, onder andere middels de motie van Dijk. Voorgesteld wordt om deze monitoring als volgt vorm te geven:
  1. een maandelijks overzicht over gehanteerde contractprijzen, de mate waarin deze boven de plafondprijs ligt, de ontwikkeling van het verbruik en de hoogte van de voorschotten opgesteld door EZK aan de hand van informatie van RVO die volgt uit de subsidieverlening;
  2. een eindrapportage door EZK over de subsidievaststelling (per beschikking) aan het eind van de subsidie. Deze zal uiterlijk eind 2025 worden opgesteld.

Er wordt nog met de ACM gesproken over hun rol bij de monitoring.

#### *Alternatieven*

- De hiervoor beschreven systematiek gaat uit van een subsidieregeling met een vergoeding die verschilt per leverancier onder andere vanwege verschillen in inkoopstrategie.
- In aanloop naar de brief van 4 oktober zijn ook twee alternatieve bezien, namelijk (1) een subsidieregeling die uitgaat van een vaste vergoeding en (2) het inzetten van de prijzenwet en het bieden van nadeelcompensatie.
- Het uitgaan van een vaste vergoeding per leverancier aan de hand van een zogeheten referentietarief heeft als voordeel dat het relatief simpel is om te implementeren. Daarnaast geeft het hanteren van een referentietarief een prikkel om goedkoop in te kopen. Het hanteren van een referentietarief stuitte echter op twee bezwaren. Ten eerste ontstaan door het hanteren van een referentietarief winnaars en verliezen, waar de benodigde staatsteungoedkeuring vereist dat iedere euro wordt doorgegeven. Ten tweede leidt een referentietarief ertoe dat energieleveranciers min of meer gestuurd worden richting het hanteren van dezelfde inkoopstrategie en het aanbieden van dezelfde producten wat leidt tot minder diversiteit in de markt. Vanwege het tweede punt hebben leveranciers ook grote bezwaren tegen een dergelijke regeling.
- Het inzetten van de prijzenwet heeft als voordeel dat er anders dan bij een subsidie sprake is van een verplichting jegens leveranciers. Daarnaast is voor het vaststellen van de benodigde nadeelcompensatie geen oordeel over de marge nodig. Daar staan een aantal nadelen tegen over. Het inzetten van de prijzenwet vereist dat er ook andere maatregelen worden genomen om de inflatie een halt toe te roepen. Het inzetten van de prijzenwet leidt tot een grotere marktverstoring, wat kan leiden tot minder investeringszekerheid en daarmee toetreding tot de markt. Tot slot vraagt de een tijdige invoering van het

prijsplafond om een hele goede samenwerking met de leveranciers (zie ter illustratie de keuzes onder technische implementatie) die sterk bemoeilijkt zal worden bij het inzetten van de prijzenwet.

- In de gesprekken met de energieleveranciers is aangegeven dat op het moment dat blijkt dat deelname van de energieleveranciers aan de subsidieregeling onzeker is, alsnog de prijzenwet wordt ingezet om tot een prijsplafond te komen.

TER ADVISERING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie

Directie Energiemarkt

**Auteur**

[Redacted]

**Datum**

18 oktober 2022

**Kenmerk**

DGKE-DE / 22521358

nota

Verdere uitwerking prijsplafond 4

**Kopie aan**

**Bijlage(n)**

**Parafenroute**

[Redacted]

### Aanleiding

Met deze nota worden een aantal beslispunten ten aanzien van de verdere uitwerking van het prijs-plafond aan u voorgelegd. Dit betreft:

- 1) de te maken keuze tussen het hanteren van een bruto of netto marge bij de vergoeding leveranciers, toezicht en monitoring en
- 2) de bijstelling van de incidentele suppletoire begroting.

### Advies

U kunt kennis nemen van de beslispunten in deze nota. Graag lichten wij deze toe op maandagochtend 31 oktober. Over de vraag of het nodig en wenselijk is om dezelfde werkwijze ten aanzien van toedeling van vaste kosten en marge voor warmte wordt u deze week nog apart geïnformeerd.

De oplossing voor blokverwarming loop niet mee in de algemene/bovengenoemde subsidie en vergt een (of meer) aparte regeling(en). U wordt in een separate nota geïnformeerd over de opties met betrekking tot blokverwarming - huishoudens achter een centrale aansluiting - in vervolg op uw gesprek met StasFIN.

### Toelichting

#### 1. Vergoeding leveranciers, toezicht en monitoring

##### *Werkwijze subsidieregeling en vaststelling marge*

Het prijsplafond zal worden vormgegeven via een subsidieregeling. Voor de subsidie aan de leveranciers is het van belang dat deze waarborgt dat deze zoveel als mogelijk wordt doorgegeven aan de consument en niet leidt tot extra winsten bij leveranciers.

Ontvangen BBR

In de Vierhoek is de aanpak op hoofdlijnen besproken en vastgesteld. Deze aanpak is afgelopen dagen onder andere in overleg met de RVO als beoogde uitvoerder en met de ACM als opdrachtgever van het onderzoek verder besproken.

Op basis daarvan wordt de volgende wijziging voorgesteld.

- RVO adviseert om niet uit te gaan van een netto marge na aftrek van inkoopkosten en vaste kosten, maar in het ACM onderzoek de bruto marge te laten bepalen (inclusief de toe te delen vaste kosten voor de levering van gas, elektriciteit of warmte). De ACM geeft aan dat op basis van het onderzoek een brutomarge bepaald kan worden, en dat nog onderzocht wordt of daarin vooraf bepaalde onderdelen expliciet worden gedefinieerd. Als er vervolgens discussie bestaat over de hoogte van individuele onderdelen, dan is dat aan de RVO.
- Hierdoor zou een vaste vergoeding per kWh of m<sup>3</sup> of GJ vastgesteld kunnen worden als onderdeel van de regeling en hoeft alleen getoetst te worden op de variabele inkoopkosten.
- Voordeel is dat dit volgens RVO de uitvoerbaarheid sterk ten goede komt en naar verwachting juridisch houdbaar is. Wel vereist dit dat de scope van het ACM onderzoek wordt uitgebreid en dat er voor een paar categorieën verschillende type bedrijven rekening gehouden wordt met de vraag of de vaste kosten verschillen moeten worden vastgesteld om recht te doen aan de bedrijfsstructuur (bijvoorbeeld: wel of geen verticale integratie met eigen opwekking).
- Gevolg is daarnaast dat de vaste kosten op basis van de uitkomsten van het onderzoek vergoed zullen worden. Of er sprake is van over- of ondercompensatie hangt af van of de leverancier in de praktijk hogere kosten maakt. Doorgaans zullen de vaste kosten van de leverancier dus daarmee gedekt worden, maar zekerheid hierover valt niet te geven.
- Dit in tegenstelling tot een netto winstmarge waarbij er alleen sprake is van het vastleggen van een maximum redelijke winstmarge, waarboven eventueel teruggevorderd kan worden.
- Alternatief zou zijn om vast te houden aan het alleen vastleggen van de netto marge. Dat betekent meer complexiteit in de uitvoering omdat dan volgens RVO en WJZ een tijdrovende en complexe definitie van de (toedeling van) alle mogelijke vaste kosten vooraf op niveau van de regeling zou moeten worden vastgelegd. Dit vertraagt waarschijnlijk de openstelling naar een datum later dan 1 januari. RVO heeft specialisten vanuit de Belastingdienst en de grote fiscale en accountancykantoren geraadpleegd en is van mening dat in deze optie het grote risico bestaat dat met name de grotere bedrijven strategisch kunnen omgaan met de toedeling van dergelijke kosten ten aanzien van de omzet die onder het plafond valt (bijvoorbeeld de mate van doorbelasting van delen van de kosten van het IT landschap of de rente op interne leningen). De RVO ziet daarmee een sterk vergroot en niet te mitigeren risico op overcompensatie en oneigenlijk gebruik indien alleen gewerkt wordt met een maximale netto winstmarge dan wanneer een (lage) bruto winstmarge wordt vastgesteld, inclusief de vergoeding voor vaste kosten.

- Vanuit juridisch oogpunt zijn de volgende aspecten relevant bij het wegen van de werkwijze voor het vergoeden van de vaste kosten. De te vergoeden vaste kosten betreffen een fictieve waarde die vooraf wordt vastgesteld op basis van het advies van de ACM over wat de redelijke vaste kosten zijn. Deze waarde moet zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid liggen, daarom is het kunnen maken van een onderscheid naar categorieën bedrijven naar inschatting essentieel. Hierbij wordt opgemerkt dat niet alle vaste kosten volledig door de subsidie gedekt hoeven te worden, gelet op het feit dat in de consumententarieven voor de leveringen buiten het plafond worden ook vaste kosten verrekend zullen kunnen worden.
- De inschatting van de relevante verschillen en gevolgen van deze twee alternatieven zijn weergegeven in de tabel in de bijlage.
- Verwachting is dat dit kan leiden tot een negatieve reactie vanuit de leveranciers, omdat hiermee naast de eerder genoemde netto marge ook voor de vaste kosten bepaald wordt wat de hoogte van de vergoeding onder het plafond kan zijn. Dit kan door hen gezien worden als een onnodige verdere ingreep in de vrije bedrijfsvoering.
- Geadviseerd wordt om het advies te volgen om de ACM te verzoeken om in haar onderzoek een bruto marge vast te laten stellen, waarmee de (gewijzigde) aanpak als volgt wordt:
  - in de regeling worden regels over de samenstelling van de te hanteren bruto marge bovenop de inkoopkosten opgenomen;
  - deze regels bevatten, op advies van de RVO, een maximale toegestane bruto winstmarge inclusief een vergoeding voor vaste kosten. De ACM heeft geen voorkeur voor of tegen een benadering met een brutomarge.
  - bij het aanvragen van subsidie dient de aanvrager aan te tonen dat aan de subsidievereisten wordt voldaan;
  - op basis van de subsidieaanvraag en inschattingen over het verwachte volume en de verwachte energieprijzen worden maandelijks voorschotten uitgekeerd;
  - aan het einde van de looptijd van de subsidie zal aan de hand van het controle door externe accountant per leverancier de uiteindelijke hoogte van de subsidie vastgesteld worden aan de hand van de gewogen gemiddelde inkoopkosten en de bruto marge en kan geconcludeerd worden of al dan niet aan de subsidieverplichtingen is voldaan hetgeen aanleiding kan zijn om de subsidie lager vast te stellen;
  - de vaste kosten maken hier onderdeel van uit, maar zijn vooraf gedefinieerd op basis van de uitkomsten van het ACM onderzoek.
  - de aangedragen informatie dient te zijn voorzien van een externe accountantscontrole;

- Op basis van de hiervoor beschreven aanpak zal in de komende brief aan de Kamer over de uitwerking van het prijsplafond geactualiseerd worden, zodat de Kamer tijdig kan worden meegenomen.
- Vervolgens zijn voor publicatie nog de volgende twee stappen voorzien (1) advies van de ACM over de bruto winstmarge ofwel maximale netto winstmarge en (2) goedkeuring van de regeling, inclusief de methode voor het bepalen van de vergoeding van de leveranciers, bij de Europese Commissie.

De ACM heeft aangegeven dat beide marges hun voor- en nadelen kennen.

- De voordelen van een brutomarge is dat deze relatief eenvoudiger te bepalen is omdat geen rekening gehouden hoeft te worden met vaste lasten (kantoorpanden, salarissen etc.) en ook de kostenallocatie ziet er wat eenvoudiger uit wat de uitvoerbaarheid ten goede komt. Het heeft echter wel als nadeel dat onduidelijk is in hoeverre de brutomarge dan dekkend is voor de vaste lasten. Als we de grote energieleveranciers daarvoor als uitgangspunt gebruiken, dan worden zij relatief eerlijk gecompenseerd voor hun vaste lasten maar kan dit overcompensatie opleveren voor kleinere bedrijven. Hier valt uiteraard ook een andere keuze in te maken (bijv. een sectorgemiddelde en daardoor ook weer kans op ondercompensatie).
- Het voordeel van nettowinstmarge is dat je onderaan de streep een marge bepaalt, waarin dus alle elementen, zowel vaste als variabele kosten zijn meegenomen. De discussie over overcompensatie/ondercompensatie wordt dan minder groot. Wel speelt hier meer dat je alle partijen in hun kosten volledig vergoedt onder het prijsplafond en dus ook de inefficiënte partijen met relatief dure kantoorpanden bijvoorbeeld. Ook het kostenallocatievraagstuk wordt hiermee een stuk ingewikkelder en dit heeft ook weer gevolgen voor de uitvoerbaarheid
- Voor beide vormen van winstmarges, geldt dat goed nagedacht moet worden over kostenallocatie.
- De ACM heeft de voor- en nadelen uitgelegd van een bruto-/nettowinstmarge en wordt vanuit het oogpunt van uitvoerbaarheid (ook voor de RVO) gezien de brutomarge als eenvoudig uitvoerbaar gezien. De ACM heeft echter ook gewezen op de risico's van over-/ondercompensatie.
- EZK verzoekt in het voorstel de ACM om verschillende marges op te stellen, v.b. voor bedrijven die zowel energie produceren als leveren, en voor bedrijven die enkel energie leveren. De ACM kan in dit stadium nog niet zeggen of zij aan dit verzoek kan voldoen, maar kan dit wel bespreken met de consultant en hier later op terugkomen.
- Naar de mening van de ACM is de uitleg van over-/ondercompensatie onvolledig. Er wordt geschetst dat een brutomarge alle kosten van de energieleverancier vergoedt, terwijl dit per leverancier anders kan uitpakken. Een generieke brutomarge kan voor sommige leveranciers (ruim) voldoende dekkend zijn voor hun vaste lasten, terwijl wellicht andere (inefficiënte) leveranciers niet uit kunnen. Verder geldt dat bij het hanteren van een nettowinstmarge dit veel minder speelt, maar dat dan wel geldt dat alle kosten onder het prijsplafond worden vergoed (ook de inefficiënte kosten), en dat het kostenallocatievraagstuk wat complexer wordt. Energieleveranciers hebben in beide gevallen een prikkel om zoveel

mogelijk kosten onder het prijsplafond te verantwoorden. Het is dus ook van belang om in meer detail na te denken over de controle van een externe accountant in 2024, bijvoorbeeld over het risico van ondercompensatie en hoe daarmee wordt omgegaan en hoe dat moet worden aangetoond. Wij adviseren dit goed uit te leggen.

## 2. Verwerking in de begroting / ramingsmethodiek

Bij de berekening van het budgettaire beslag van de regeling tegemoetkoming november en december werd dezelfde ramingsmethodiek gebruikt als gehanteerd voor de fiscale verrekening van de belastingvermindering in de Energiebelasting. Bij deze methodiek speelt echter de heffing van btw een rol, daar waar dit niet het geval is bij de subsidieverlening aan de energieleveranciers, die de korting op de energierekening van kleinverbruikers met 190 euro mogelijk maakt. Als gevolg van de met Financiën afgestemde werkwijze voor het betrekken van de btw in de berekening werd het benodigde beslag voor de regeling tegemoetkoming november en december te laag geraamd op € 2,6 miljard, daar waar dit € 3,2 miljard had moeten zijn. De Kamer ontvangt daarom een Nota van Wijziging op de negende Incidentele Supplettoire Begroting, die de raming corrigeert naar het juiste bedrag.

De 190 euro regeling en het prijsplafond 2023 vereisen de volgende aanpassingen in de begroting en vereisen nadere keuzes:

*De 190 euro regeling (vereist NvW op reeds ingediende 9<sup>e</sup> ISB 2022)*

- In verband met een correctie op de raming inzake de 190 euro tegemoetkoming in november en december moet een Nota van Wijziging (NvW) op de 9<sup>e</sup> ISB ingediend worden. Hiermee wordt het budget opgehoogd van 2,6 miljard euro naar de noodzakelijke 3,2 miljard euro. Met de reeds ingediende 9<sup>e</sup> ISB werd per datum van 31 oktober autorisatie van TK en EK geregeld (beroep op 2<sup>e</sup> lid artikel 2.27 CW).

NB: Of indiening van de NvW na 31 oktober een rechtsmatigheidsprobleem veroorzaakt, is onzeker. Hierover loopt contact met FIN.

*Het prijsplafond 2023 (vereist 10<sup>e</sup> ISB 2022 en NvW op ontwerpbegroting 2023)*

- Omdat energieleveranciers de voorschotten voor januari in december aanvragen dient er budget vrijgemaakt te worden zodat RVO deze in december kan uitbetalen. Dit bedrag omvat een twaalfde van het totale jaarverbruik inclusief een onzekerheidsmarge van 50%, dit telt op tot 1,451 miljard euro aan uitgaven. Om hiervoor autorisatie te krijgen wordt een (10<sup>e</sup>) ISB 2022 voorbereid.
- De verdere budgettaire gevolgen van het Prijsplafond in 2023 worden verwerkt in een Nota van Wijziging op de EZK-begroting 2023 op basis van voorlopige ramingen die bij Voorjaarsnota 2023 aangescherpt gaan worden (11,2 miljard euro voor het totaal van de uitgaven, incl. het in december 2022 te verstrekken voorschot dat verwerkt wordt in de 10<sup>e</sup> ISB).
- Voor de uitwerking van beide stukken spelen er de volgende discussies met FIN:
  - Moet RVO bij het vastleggen van het voorschot in december voor het prijsplafond tevens het totale bedrag aan juridische verplichtingen vastleggen en dient dit dan in de 10<sup>e</sup> ISB ter autorisatie aan de TK en EK voorgelegd te worden? Indien de te publiceren regeling onvoorwaardelijk opengesteld wordt voor het gehele jaar 2023, dan zal dit het geval zijn. In dat geval is er sprake van een open-einde



- regeling, ongeacht de kosten ervan die afhankelijk zijn van de prijsontwikkelingen.
- Zo ja (in 2022 vastleggen van de verplichtingen), is 11,2 miljard euro dan het uitgangspunt? Zo hier aan vastgehouden wordt, zal op basis van de door RVO te ontvangen aanvragen in december bezien moeten worden of de verplichtingenraming 2022 van 11,2 miljard euro aanpassing behoeft, wat bij de huidige verwachtingen het geval is. Bijstelling van de verplichtingenraming in 2022 zou dan met een 11<sup>e</sup> ISB kunnen gebeuren, vlak voor de Kerstdagen.
  - De NvW op de begroting 2023 en de 10<sup>e</sup> ISB 2022 zullen ruim voor de begrotingsbehandeling EZK (in week van 21 november) ingediend moeten worden. De Raad van State heeft contact met EZK gezocht in verband met het uitbrengen van advies over de NvW vanwege de budgettaire omvang van deze aanpassing van de begroting. Ook in geval van een spoedprocedure door de RvS is twijfelachtig of de NvW ruim voor de begrotingsbehandeling EZK aangeboden kan worden aan de TK indien we dit advies aanvragen.

**Tabel 1: vergelijking RVO en WJZ uitvoerbaarheid van beide opties voor het bepalen van de vergoeding bovenop de werkelijke inkoopkosten.**

| Vergelijking            | Optie A (werkelijke vaste lasten, netto marge)  | Optie B (beleidsmatig bepaalde vergoeding per aansluiting en minimaal rendement)   |
|-------------------------|---|--|
| Werking                 | Aan de hand van een beleidsmatige gedetailleerde kostendefinitie en toerekeninstructie bepaalt een onderneming de werkelijke vaste kosten en de toerekenbaarheid aan het geleverde volume onder het prijsplafond. Bovenop de werkelijke vaste lasten mag een maximaal vastgesteld percentueel netto rendement worden opgeteld.  | Op basis van een ACM benchmark wordt een vaste lage vergoeding voor de vaste kosten toerekenbaar aan het volume bepaald, die bepaald wordt op basis van de bedrijfscategorie (hoofdzakelijk onderscheid tussen retail en productie bedrijven). Bovenop de vaste lage vergoeding wordt een vaste lage rendementsvergoeding bepaald.   |
| Voorbeeld               | Bedrijf A geeft aan een bedrag aan vaste kosten te hebben gemaakt onder de regeling en mag er maximaal 4% rendement erbij optellen.   | Bedrijf A krijgt maximaal een bedrag (zoals 15 euro) per aansluiting vergoed, waarvan een deel (zoals 13 euro) voor vaste kosten en (zoals 2 euro) aan rendement.  |
| Juridische houdbaarheid | De Europese Commissie heeft aangegeven te accepteren dat, in plaats van met een individuele beoordeling per bedrijf, een meer vereenvoudigde methode wordt gebruikt om aan te tonen dat er geen voordeel is op het niveau van de energieleveranciers. Het is afhankelijk van de nu nog onbekende beleidsmatige verfijning van de kostendefinities of met deze optie hieraan kan worden voldaan. | De Europese Commissie heeft aangegeven te accepteren dat, in plaats van met een individuele beoordeling per bedrijf, een meer vereenvoudigde methode wordt gebruikt om aan te tonen dat er geen voordeel is op het niveau van de energieleveranciers. Deze optie lijkt hier aan te voldoen doordat aannemelijk te maken is dat deze methode de werkelijkheid dicht benaderd en bovendien aan de lage kant zit, om zo het risico op overcompensatie (staatssteun) te minimaliseren. |

|   |   |  |
|---|---|--|
| Feitelijke begrenzing van het maximale rendement en de vergoeding | 90% van de subsidie gaat naar 5 grote internationale concerns (Vattenfall, Eneco, etc.). De kostenstructuren van dergelijke ondernemingen zijn hoofdzakelijk fiscale constructen, die naar believen kunnen worden aangepast aan de voorwaarden van de regeling. Daaruit volgt dat de praktische optimalisatie ruimte van deze bedrijven zodanig is, dat er sprake zal zijn van zeer ruime vergoedingen en zeer grote mate van over-subsidiëring die niet of nauwelijks te begrenzen is door RVO met accountantscontroles. In de subsidieregeling wordt het maximale rendement niet vastgelegd, omdat dit afhankelijk is van welke kosten een bedrijf toerekent aan het geleverde volume. Het beleidsmatig opgenomen maximale rendementspercentage is daarmee een uitkomst van een som waarbij de werkelijke vaste kosten een door bedrijven eenvoudig manipuleerbare input zijn zonder realistische begrenzing. | Met name de grootste concerns worden door een minimale standaardvergoeding voor vaste kosten sterk begrensd in hun mogelijkheden tot maximalisering van de vergoeding uit de regeling en maximalisering van het rendement. Deze is daarmee hard begrensd door RVO door middel van accountantscontroles. Voor kleinere bedrijven geldt dat ze een mogelijk nog een lagere daadwerkelijke kostenstructuur dan modelmatig wordt aangenomen, waar een (in absolute zin) veel geringere mate van over subsidiëring uit volgt. |
| Uitvoerbaarheid   | De inschatting van RVO en WJZ is dat de complexiteit zodanig is, dat dit niet op korte termijn rechtmatig uitvoerbaar te maken is.  | Dit is op korte termijn uitvoerbaar.   |
| Tijdspad  | Er zijn tenminste enige maanden vereist om de beleidsmatige detaillering van de kostendefinities en toerekenbaarheid instructie zodanig te krijgen dat RVO  | Dit kan binnen het tijdspad van 1 januari.   |

|                                     |  |   |
|-------------------------------------|--|---|
|                                     | deze regeling rechtmatig uit kan voeren en accountants zekerheid kunnen verschaffen over de opgevoerde gegevens. 1 januari is daarmee niet meer haalbaar.                |   |
| Acceptatiegraad energieleveranciers | Met name voor de grotere energieleveranciers is dit een meer aantrekkelijke optie, omdat er aanzienlijk meer ruimte bestaat om de hoogte van de subsidie te beïnvloeden. | Met name voor de grotere energieleveranciers is dit een minder aantrekkelijke optie, omdat er aanzienlijk <i>minder</i> ruimte bestaat om de hoogte van de subsidie te beïnvloeden. |



19/10/22

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie  
Directie Energiemarkt

# nota

Tegemoetkoming energierekening 2022

**TER BESLISSING****Datum**

14 oktober 2022

**Kenmerk**

DGKE-DE / 22518381

**BHM 22518414****Bijlage(1)****Parafenroute**

## Aanleiding

In aanloop naar het tijdelijke prijsplafond per 1 januari 2023 is overeengekomen dat in de maanden november en december van dit jaar huishoudens een tegemoetkoming van € 190 per maand als korting op de energierekening ontvangen. Zo zien huishoudens al begin deze winter direct effect van het prijsplafond. Met bijgevoegde regeling wordt de subsidie voor leveranciers vormgegeven.

## Geadviseerd besluit

U kunt bijgevoegde regeling ondertekenen. *oké*

## Kernpunten

- De regeling is in goed overleg met de energieleveranciers tot stand gekomen om te zorgen dat de tegemoetkoming praktisch uitvoerbaar is. Dit mede gelet op de zeer korte termijn waarop leveranciers de tegemoetkoming in hun systemen moeten verwerken. Via verschillende werksessies en informatiesessies heeft de benodigde afstemming plaatsgevonden.
- Om te borgen dat de tegemoetkoming in ieder geval voor alle typen huishoudens geldt, wordt voorgesteld om voor de tegemoetkoming uit te gaan van een vergoeding per elektriciteitsaansluiting. Deze werkwijze borgt dat ook klanten zonder gasaansluiting deze tegemoetkoming ontvangen. Met deze afbakening zou de tegemoetkoming ook gelden voor aansluitingen zonder verblijfsfunctie, zoals bushokjes, laadpalen en garageboxen. Voorgesteld wordt daarom om de doelgroep verder af te bakenen tot aansluitingen waarbij sprake is van een verblijfsfunctie, gelet op de wens om de regeling te richten op huishoudens (en een deel van het kleine mkb).

In de praktijk geldt dat de verblijfsfunctie niet 100% accuraat



geregistreerd wordt, waardoor niet kan worden uitgesloten dat de tegemoetkoming in enkele gevallen gegeven wordt aan aansluitingen waarbij niet daadwerkelijk sprake is van een verblijfsfunctie.

- Voor een deel van de huishoudens geldt dat deze gezamenlijk gebruik maken van één aansluiting of één grootverbruikersaansluiting. In dat geval ontvangen deze huishoudens niet (ieder) 190 euro, maar als collectief één keer 190 euro als er sprake is van een kleinverbruikersaansluiting en geen tegemoetkoming als er sprake is van één grootverbruikersaansluiting. Mede vanwege de zeer korte termijn waarop deze regeling tot stand is gekomen bevat deze regeling geen oplossing hiervoor. Voor het tijdelijke prijsplafond per 1 januari 2023 wordt dit punt verder onderzocht, gelet op de wens om ook voor deze huishoudens tot een evenredige toepassing van het prijsplafond te komen.
- Als vereiste in de regeling is opgenomen dat de leverancier, om voor subsidie in aanmerking te komen, moet beschikken over een vergunning van de ACM. Deze vergunning is nodig om aan kleinverbruikers te mogen leveren. Daarbij spelen de volgende twee punten:
  - In de praktijk is er soms sprake van wederverkoop. In dat geval fungeert de betreffende leverancier als tussenpersoon en werkt deze samen met de vergunninghouder. In dit geval kan de vergunninghouder subsidie aanvragen. De vergunninghouder is namelijk ook degene die in formele zin de energie levert.
  - In sommige gevallen worden meerdere 'kleinverbruik'-aansluitingen gecombineerd tot een zogenoemde artikel-1 aansluiting. Dit gebeurt in sommige gevallen in de zakelijke markt. Deze aansluitingen worden in dat geval niet gezien als kleinverbruikers. Voor de levering van elektriciteit aan deze aansluitingen is geen vergunning benodigd, maar deze behoren ook niet tot de beoogde doelgroep van de tegemoetkoming.
- Bij uw akkoord is publicatie voorzien voor de eerste helft van volgende week. Dit is op tijd voor het grote merendeel van de leveranciers om het voordeel ook al direct in november te laten landen bij de doelgroep.
- Het geraamde budgettaire beslag is onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring tot 31 oktober.

## Toelichting

### *Doelgroep*

De doelgroep van deze tegemoetkoming zijn alle mensen die een kleinverbruikersaansluiting voor elektriciteit hebben op respectievelijk 1 november of 1 december 2022 (de peildata), waarbij er sprake is van een woon- of verblijfsfunctie of eventueel ter uitoefening van een bedrijf of beroep. Dit is het overgrote deel van de Nederlandse huishoudens. Deze benadering sluit alle kleinverbruikersaansluitingen uit waarbij geen sprake is van deze functies, zoals bushokjes of lantaarnpalen. Binnen deze doelgroep vallen voornamelijk huishoudens, maar bijvoorbeeld ook zzp'ers of kleine, niet energie-intensieve mkb'ers.

Mensen die gedurende een maand wisselen van energieleverancier krijgen de tegemoetkoming van de leverancier waarbij zij op de eerste van de maand een contract hadden. Op het moment dat huishoudens op de eerste van de maand geen energiecontract hebben, ontvangen ze de tegemoetkoming in die maand niet. De leverancier kan namelijk niet controleren of de betreffende consument de tegemoetkoming niet al eerder heeft gehad.

Er is een specifieke, kwetsbare doelgroep waarvoor in de regeling voorzien is dat deze de tegemoetkoming wel krijgen, alhoewel zij misschien op 1 november of 1 december (nog) geen aansluiting hebben. Dit zijn huishoudens die in het verleden door hun energieleverancier vanwege betalingsproblemen zijn afgesloten, maar nu op grond van de nieuwe afsluitregeling na het treffen van een betalingsregeling weer moeten worden aangesloten. Deze zogeheten heraangesloten klanten hebben bij dezelfde leverancier een aansluiting gehad, dus deze kan controleren dat zij de 190 euro nog niet eerder ontvangen hebben, en de tegemoetkoming uitkeren.

Dit kan niet voor mensen die gedurende november of december een nieuwe woning betrekken en eerder nog geen energiecontract hadden, of bijvoorbeeld mensen die vanuit een huurwoning inclusief energiekosten een nieuwbouwwoning betrekken met een nieuwe aansluiting. Van deze groep kunnen leveranciers niet controleren of zij eerder niet een aansluiting hadden en te tegemoetkoming niet onjuist te vaak ontvangen. Deze groep ontvangt de tegemoetkoming in de eerstvolgende maand waarin zij op de eerste van de maand bij een energieleverancier staat ingeschreven.

Een deel van de huishoudens in Nederland dat niet met de regeling bereikt kan worden, betreft huishoudens die gezamenlijk achter een collectieve elektriciteitsaansluiting zitten (blokelektriciteit). Deze collectieve aansluiting is doorgaans een grootverbruikersaansluiting, en is dus niet opgenomen in de doelgroep van de regeling. Grootverbruikersaansluitingen in aanmerking laten komen zou met zich meebrengen dat een zeer grote groep afnemers in Nederland de tegemoetkoming zou krijgen. Dit zijn echter niet de beoogde huishoudens, maar veelal grotere industriële ondernemingen en dergelijke. Op de korte termijn waarop deze regeling tot stand is gekomen, is het niet mogelijk een alternatieve tegemoetkoming voor de groep huishoudens op een collectieve aansluiting te regelen. Voor de regeling voor het prijsplafond per 1 januari wordt hiervoor met inspanning naar een oplossing gezocht.

#### *Wijze van verrekening*

De wijze van verrekening van de tegemoetkoming is vrij voor leveranciers. Zij dienen bij voorkeur de tegemoetkoming in de maanden november en december te verrekenen met hun klanten in de doelgroep, doch uiterlijk 30 dagen na de subsidieverlening. Sommige energieleveranciers hebben namelijk al de voorschotfacturen voor november verstuurd. De tegemoetkoming is niet onderhevig aan btw. Klanten ontvangen dus netto 190 euro.

De tegemoetkoming kan op verschillende manieren verrekend worden met de klant, bijvoorbeeld:

- De leverancier betaalt € 190 uit in november en in december (middels een creditfactuur);
- De leverancier haalt € 190 per maand af van de voorschotnota of eindnota voor elektriciteit;
- De leverancier betaalt per maand een deel van de € 190 uit en haalt het andere deel af van de voorschotnota of eindnota voor elektriciteit;
- De leverancier haalt € 190 per maand af van een openstaande rekening of betalingsrekening;
- De leverancier betaalt € 190 per maand uit na het beëindigen van het contract.

De energieleverancier is verplicht schriftelijk aan de klant te vermelden hoe de tegemoetkoming wordt verrekend, zodat iedereen inzicht heeft in de wijze waarop het bedrag ontvangen wordt.

Sommige huishoudens zullen de tegemoetkoming niet nodig hebben. Zij kunnen deze echter niet weigeren, omdat energieleveranciers conform de subsidievoorwaarden verplicht zijn deze met de klant te verrekenen. Het staat huishoudens uiteraard echter vrij de tegemoetkoming (deels) door te geven of anders in te zetten.

#### *Controle op doorgeven voordeel aan consument*

In de subsidieregeling is gewaarborgd dat de uitbetaalde subsidie volledig ten goede komt aan de klanten in de doelgroep. Energieleveranciers zijn verplicht de subsidie volledig te verrekenen op een van de bovenstaande wijzen. Daartoe leveren zij bij RVO overzichten aan van hun geregistreerde kleinverbruikaansluitingen en daadwerkelijke verrekeningen. Bij subsidievaststelling zullen deze overzichten gepaard gaan van een accountantsverklaring. RVO controleert deze documenten grondig en heeft de bevoegdheid eventueel teveel betaalde voorschotten of niet verrekende subsidie terug te vorderen.

Dit waarborgt dat de regeling niet als staatssteun gezien wordt. Immers blijft er geen voordeel liggen bij de energieleveranciers. Mogelijk ontvangen wel andere ondernemingen de tegemoetkoming, zoals kleine mkb bedrijven, omdat zij binnen de afbakening van de doelgroep vallen. De EC ziet dit niet als staatssteun vanwege het relatief lage bedrag van de tegemoetkoming en het feit dat deze tijdelijke regeling het interstatelijk handelsverkeer niet zal beïnvloeden.



Datum 3 november 2022

Naam [REDACTED]

Directie (+ afgestemd met directie): Energiemarkt (FEZ, WJZ)

Domusnummer van bijbehorende nota: 22521358

Naam akkoord MT lid: [REDACTED]

## Oplegger prijsplafond ten behoeve van BWO op 3/11/2022

### Aanleiding

De ACM heeft aangegeven niet te kunnen bepalen hoe de marge (en daarmee de hoogte van de definitieve vergoeding voor energieleveranciers) te kunnen vaststellen om te voorkomen dat er oversubsidiëring plaatsvindt en daarmee te voldoen aan Europese staatssteunvereisten.

De bezwaren van de ACM zitten niet alleen op het tijdpad, maar ook op de inhoud: men heeft een gebrek aan data om tot een representatieve en robuuste inschatting te kunnen komen. ACM gaat dit vandaag in een brief schriftelijk aangeven.

Hiermee vervalt een cruciaal element dat nodig is om invulling te geven aan de verzoeken van de Kamer ten aanzien van het tegengaan van overcompensatie door middel van controle op de marge.

Los van het feit dat de ACM de marge niet kan vaststellen is het ook zo dat er geen oplossing is gevonden om binnen de regeling alle huishoudens van de doelgroep te bereiken, omdat er niet tijdig een werkwijze voorhanden is om binnen het plafond de mensen achter de blokverwarming en blokelektriciteit te bereiken.

### Kern

- Er resteren nu nog twee alternatieven over om compensatie op de energierekening te realiseren per 1 januari die hun eigen nadelen en risico's met zich meebrengen. De andere opties zijn afgevallen omdat ze:
  - o Niet per 1 januari 2023 uitvoerbaar zijn (variant 5 prijswet, variant 4 nacalculatie)
  - o De energieleveranciers ze niet willen uitvoeren (varianten 1 en 2 marge-opties)
  - o ACM zegt de marge niet uit te kunnen rekenen (huidige voorkeursoptie)
  - o Het geen oplossing is voor blokverwarming en blokelektriciteit (medewerking van Belastingdienst is nodig)
- **Optie vergoeden verschil contractprijs en plafondprijs:** het volledig vergoeden van de contractprijs, zonder staatssteun melding aan Brussel. Randvoorwaarde bij deze optie is dat de Belastingdienst daarnaast een regeling uitvoert die compensatie voor mensen achter blokverwarming en blokelektriciteit regelt. Deze variant brengt grote staatssteun risico's met zich mee en risico's op terugvordering tenzij er vooraf bevestiging is van de Europese Commissie dat er geen sprake is van ongeoorloofde steun.
- **Er is een alternatieve variant van het doortrekken van de maandelijkse teruggave in combinatie een verlaging van de Energiebelasting** In feite wordt hiermee eenzelfde effect als met een plafond bereikt door een combinatie van het reguliere fiscale instrumentarium en een voortzetting van de tijdelijke regeling die in november en december werkbaar gebleken is. Het voordeel van deze opties is dat de problematiek rond blokverwarming hiermee wordt opgelost omdat alle huishoudens met een elektriciteitsaansluiting hiervoor in aanmerking kunnen komen, en door deze afbakening vrijwel alle woningen met blokverwarming mee kunnen lopen. Er is wel nodig dat er een oplossing wordt gevonden voor blokelektriciteit (een kleinere groep dan blokverwarming) door de Belastingdienst.

### Advies

U kunt kennismaken van de notitie

## Toelichting

### *Context*

De afgelopen periode is gezocht naar varianten van een prijsplafond die zouden kunnen werken, de zwakkeren in de samenwerking kunnen bereiken en tegelijkertijd niet tot overwinsten bij energiebedrijven zouden leiden. De uitkomst van overleg met de Belastingdienst, RVO, de ACM en de energieleveranciers is dat dit extreem ingewikkeld blijkt te zijn.

Daarnaast is het belangrijk dat de middelen bij de mensen die het nodig hebben nodig komen. Daarom is het belangrijk dat de subsidie ook terecht komt bij mensen die achter blokverwarming en blokelektriciteit aansluitingen zitten.

De andere departementen zijn nog niet zo ver dat zij de uitvoeringsproblemen van het prijsplafond onderkennen. RVO en de energieleveranciers geven aan dat alle varianten die anders zijn dan wat er nu ligt niet per 1 januari in werking kunnen treden.

### *Oplossingsrichtingen*

De varianten die er nu nog over zijn:

#### **1. Volledig vergoeden van verschil tussen contractprijs en de plafondprijs, zonder melding aan Brussel. In combinatie met de Belastingdienst die de regeling uitvoert voor de blokverwarming en elektriciteit.**

Door middel van deze optie wordt er wel een prijsplafond ingevoerd zoals beloofd aan de Kamer. Echter, deze variant brengt een groot risico op overcompensatie van energieleveranciers met zich mee, omdat geen wezenlijk toezicht meer plaatsvindt op de redelijkheid van tarieven.

Ten aanzien van staatssteun zijn twee groepen begunstigen relevant:

De eerste groep betreft de leveranciers, hier wordt in de nota op ingegaan. Wat hier speelt is de perverse prikkel die uitgaat van de subsidiemaatregel. Het plan is in feite dat EZK via de subsidie alle meerkosten boven het plafondtarief (oftewel het verschil met de contractprijs) betaalt. Dat is onbegrensd en er is ook geen belemmering voor de energieleveranciers om de marges te verhogen (afgezien van het concurrentiemechanisme). Wil hier geen sprake van staatssteun zijn, moeten we de Europese Commissie duidelijk kunnen maken dat het risico op te hoge marges wordt weggenomen. De Energieleveranciers zelf menen dat er geen sprake van staatssteun is en dat door de bestaande concurrentie op de markt boven het plafond (contractprijs boven en onder plafond is hetzelfde) dit risico al wordt ondervangen.

Het niet voorleggen van deze subsidiemaatregel aan de Commissie voor een verklaring van "geen staatssteun" leidt er toe dat de Commissie waarschijnlijk zal oordelen dat sprake is van onrechtmatige staatssteun. De Europese Commissie heeft immers informeel al kennis van de plannen van Nederland voor de invoering van prijsplafond.

De tweede groep betreft het MKB dat via het prijsplafond voor kleinverbruikers steun ontvangt. Dit vergt dat NL goedkeuring moet krijgen voor die maatregel en dat de goedkeuring van die steun onder paragraaf 2.1 van de Oekraïne-crisissteunkaders verkregen kan worden. Verlenen van deze steun aan het MKB zonder dat de Europese Commissie deze steun heeft goedgekeurd leidt dat deze steun onrechtmatig is en moet worden teruggevorderd.

Behalve het risico van negatieve besluiten van de Europese Commissie speelt ook nog het risico van procedures voor de Nederlandse rechter. Want door het onrechtmatig bevoordelen van (bepaalde) energieleveranciers is het niet ondenkbaar dat de subsidiemaatregel wordt aangevochten door belanghebbende derde bedrijven die in de mededinging worden geschaad, omdat hun concurrentie de subsidie ontvangt.

**In deze variant is ook nog geen oplossing gevonden voor het probleem bij blokverwarming en blokelektriciteit. Hier heeft de Belastingdienst aangegeven dat zij de uitvoering voor hun rekening kunnen nemen zodat kan worden zeker gesteld dat de mensen achter de blokverwarming en blokelektriciteit bereikt kunnen worden.**

## **2. Combinatie van een adaptieve vast-bedrag-regeling met een verlaging van de Energiebelasting.**

Dit is een oplossingsrichting die in plaats van een prijsplafond bestaat uit een tegemoetkoming in de energiekosten met een vast en een flexibel deel. Dankzij het flexibele deel kan maandelijks worden ingespeeld op marktontwikkelingen.

Voorgesteld wordt om een combinatie van de vast-bedrag-regeling voor november en december in te zetten samen met een verhoging van de belasting vermindering in de energiebelasting. Dit moet zodanig worden vormgegeven dat het voor kleinverbruikers onderaan de streep niet uit maakt.

Het gaat om een combinatie van een compensatie die vooraf zeker gesteld kan worden (teruggave EB) met een compensatie die op basis van de prijsontwikkeling maandelijks of per kwartaal bijgesteld kan worden (vast bedrag, cf regeling november/december).

Deze variant maakt het mogelijk dat de middelen terecht komen bij burgers, ook die met blokverwarming, en tegelijkertijd niet tot overwinst bij energiebedrijven leiden.

Bij de Belastingdienst moet worden nagegaan of de tarieven voor 2023 nog kunnen worden aangepast. Daarnaast zijn de stemmingen in de Tweede Kamer over het Belastingplan gepland op donderdag 10 november. Dit geeft zeer beperkte ruimte voor deze optie. De behandeling van het Belastingplan in de Eerste Kamer is voorzien in december.

Alternatief is volledig te werken met een adaptieve vast-bedrag regeling.

In deze optie zal de Belastingdienst de blokelektriciteit moeten ondervangen.

Daarnaast zal de vast-bedrag-regeling ook genotificeerd moeten worden in Brussel.

Datum 3 november 2022

Naam [REDACTED]

Directie (+ afgestemd met directie): Energiemarkt (FEZ, WJZ)

Domusnummer van bijbehorende nota: Prijsplafond nota 22521358

Naam akkoord MT lid: [REDACTED]

### **Implementatie tariefplafond/marge kleingebruikers 2023 t.b.v. BWO 3/11**

De ACM heeft aangegeven niet te kunnen bepalen hoe de marge (en daarmee de hoogte van de definitieve vergoeding voor energieleveranciers) te kunnen vaststellen om te voorkomen dat er oversubsidiëring plaatsvindt en wordt voldaan aan Europese staatssteun vereisten. De bezwaren van de ACM zitten niet alleen op het tijdspad, maar ook op de inhoud: men heeft een gebrek aan data om tot een representatieve en robuuste inschatting te kunnen komen. De brief van de ACM is bij de stukken gevoegd. Daarnaast heeft ook Energie NL aangegeven niet uit de voeten te kunnen met een vorm van margeberekening.

Wij hebben in kaart gebracht welke alternatieve opties er voor de inrichting van het prijsplafond nog zijn en wat daar de voor- en nadelen van zijn. Deze opties zijn hieronder toegelicht. Bij vrijwel alle opties is een overbrugging nodig voor begin 2023. Verderop in het stuk worden alternatieven toegelicht.

Naast het probleem met de marge spelen nog 3 andere problemen:

- Omgang blokverwarming (meerdere huishoudens achter 1 gasaansluiting): zo'n half miljoen huishoudens zijn afhankelijk van blokverwarming en deze zijn omdat ze geen eigen aansluiting hebben niet te integreren in een prijsplafond regeling. Dit probleem speelt bij alle opties, maar niet in de alternatieven. Er is in alle opties voor blokverwarming géén oplossing te realiseren voor 1 januari maar op zijn best enkele maanden later.
- Omvang warmte: naast zo'n 80 gas en stroomleveranciers (60+ bij Energie-NL en zo'n 15 niet-leden) zijn er iets meer dan 300 warmteleveranciers. Er wordt al een jaar gewerkt aan mogelijke tariefregulering van warmte en dit is zeer complex. Toevoeging van warmte aan een marge-gebaseerd prijsplafond zorgt voor extra complexiteit met mogelijke vertraging. Dit issue speelt niet in de alternatieven.
- Omgang blokelektriciteit (meerdere huishoudens achter 1 elektriciteitsaansluiting): dit is een kleiner probleem en speelt in alle opties maar hiervoor is onder de alternatieven via teruggaaf van de EB al in een mogelijke oplossing voorzien via teruggaaf van de energiebelasting voor blokelektriciteit. De verhoging van de EB-korting is niet perse toereikend, niet gekoppeld aan verbruik en biedt geen zekerheid over de energierekening.

Alle varianten kunnen worden aangevuld met opties zoals een meer lange termijn studie naar gewenste markt in Nederland (consolidatie leveranciers, staatsleverancier of last resort).

#### **1. Model dat was voorzien via ACM (beperking op de marge in de subsidie), maar andere partij vragen de marge laten uitrekenen**

Bij een keuze voor deze variant vragen we een andere partij (bijv. KPMG) om ons te adviseren over de te hanteren (bruto) marge. Of deze optie haalbaar is zal ook afhangen van de bezwaren die ACM schetst in haar brief. De verwachting is dat een andere partij voor een dergelijk onderzoek minimaal een paar maanden nodig heeft of tot dezelfde conclusie komt als de ACM met haar externe consultant over de uitvoerbaarheid. Tevens is de vrijwillige medewerking van de branche vereist, omdat deze kengetallen moeten op gaan leveren die aan de kern van hun bedrijfsvoering raken. Energie Nederland heeft aangegeven niet mee te werken aan de invoering van additionele marge-regulering.

Vanuit staatssteun perspectief denkt FIN dat een combinatie van deze optie met optie 4, wordt juridisch het beste de Europese staatssteunregels zou kunnen doorstaan. Dit staat echter los van de tijdige uitvoerbaarheid van de optie. Aan optie 4 hangt een implementatietermijn van minimaal 6 maanden vast omdat de uitvoering volgens de RVO erg ingewikkeld is. Bij de combinatie van 1 en 4 ziet FIN voor zich dat van tevoren

onderbouwd wordt bepaald wat de brutomarge is en er achteraf ook nacalculatie plaatsvindt. Achteraf zouden energieleveranciers informatie kunnen aanleveren waaruit blijkt wat de daadwerkelijke kosten waren gedurende de maanden dat het prijsplafond gold.

## **2. Margebepaling door EZK en FIN op basis van bestaande inzichten.**

De minister prikt een zo goed mogelijk onderbouwde bruto marge, bijv. een vast percentage bovenop inkoopkosten of bedrag per aansluiting. Eventueel gebruik makend van de onderbouwing van de bestaande vangnet regeling (gebaseerd op historische data), waarbij eventueel ook een afslag op de marge uit de vangnetregeling kan worden ingevoerd vanwege de risicobeperking voor energieleveranciers. RVO toetst. Deze optie is ook te combineren met optie 1, waarbij politiek een marge wordt geprikt op basis van een verkennend/afbakenend onderzoek naar de mogelijke bandbreedte voor de marge door bijvoorbeeld KPMG. Indien deze margebepaling is gebaseerd op een voldoende economische onderbouwing kan dit ook acceptabel zijn voor de Europese Commissie. Deze optie vereist medewerking in de uitvoering van de energieleveranciers. Energie Nederland heeft aangegeven niet mee te werken aan de invoering van additionele marge-regulering.

Vanuit staatsteun perspectief denkt FIN dat een combinatie van deze optie met optie 4, wordt juridisch het beste de Europese staatssteunregels zou kunnen doorstaan. Dit staat echter los van de tijdige uitvoerbaarheid van de optie. Aan optie 4 hangt een implementatietermijn van minimaal 6 maanden vast omdat de uitvoering door RVO erg ingewikkeld is. Bij de combinatie van 1 en 4 zit FIN voor zich dat van tevoren onderbouwd wordt bepaald wat de brutomarge is en er achteraf ook nacalculatie plaatsvindt. Achteraf zouden energieleveranciers informatie kunnen aanleveren waaruit blijkt wat de daadwerkelijke kosten waren gedurende de maanden dat het prijsplafond gold.

## **3. Vergoeding verschil contractprijs en tariefplafond, zonder beperking op de marge in de subsidie.**

Leveranciers krijgen een vergoeding per klant van het verschil tussen de kleinverbruiker contractprijs (zoals die bijv. ook geldt voor het gebruik boven de drempel) en het vastgestelde plafond. Er wordt **geen** maximale marge vastgelegd. De regeling wordt niet actief genotificeerd bij de Commissie. Dit is heel erg risicovol. Een risico dat o.a. wordt genomen is dat de EC alsnog kan besluiten dat er sprake is van onrechtmatige staatssteun die teruggevorderd moet worden. De kans hierop is groot indien de regeling niet genotificeerd wordt. Dit is een risico dat ook voor de leveranciers van wezenlijk belang is en geaccepteerd zou moeten worden indien deze route gevolgd wordt. Tot nog toe zijn ze uitgegaan van het bevestigen van het uitsluiten van staatssteun vooraf.

Deze optie leidt verder tot een aanzienlijk groter risico op overcompensatie van energieleveranciers, omdat geen wezenlijk toezicht meer plaatsvindt op de redelijkheid van tarieven. Voorgesteld kan worden dat in plaats van een maximering van de marge gekeken kan worden of er op andere manieren toezicht kan worden versterkt bijv. versterking van de vangnetregeling door de ACM en/of de 5 partijen met de hoogste prijzen worden elke maand heel zichtbaar gepubliceerd (naming and shaming) etc. Dit staat los van de regeling zelf. Bij warmte is op dit moment al sprake van versterkt toezicht via de in de wet vastgelegde rendementstoets op basis waarvan de ACM kan ingrijpen indien de rendementen van warmteleveranciers boven een door de ACM vast te stellen redelijk rendement uitkomt. Het daarbij te hanteren niveau van redelijk rendement (de zogenaamde WACC) ligt op dit moment voor ter internetconsultatie.

Een combinatie van deze optie met optie 1 en/of 2, waarbij een brutomarge door een externe partij en/of ministerie wordt geprikt, wordt vanuit juridische hoek door FIN als het meest kansrijk gezien wat betreft Europese staatssteunregels. Dit houdt in dat van tevoren onderbouwd wordt bepaald wat de brutomarge is en er achteraf nacalculatie plaatsvindt.

Achteraf zouden energieleveranciers informatie kunnen aanleveren waaruit blijkt wat de daadwerkelijke kosten waren gedurende de maanden dat het prijsplafond gold.

#### **4. Vergoeding verschil contractprijs en tariefplafond, met controle achteraf via accountants (nacalculatie)**

Leveranciers krijgen vooraf een vergoeding per klant van het verschil tussen de kleinverbruiker contractprijs (zoals die bijv. ook geldt voor het gebruik boven de drempel) en het vastgestelde plafond.

Alsnog wordt er voorzien in het toetsen door RVO van zowel de inkoopkosten als de overige bedrijfskosten. Dit zou vereisen dat er alsnog in hoge mate van detail vooraf in de regeling voorzien moet worden in de vereisten waarmee de relevante informatie door leveranciers verstrekt wordt om de toetsing door accountants te laten plaatsvinden. RVO heeft ernstige twijfels bij de uitvoerbaarheid van deze optie. Volgens de RVO is op basis van consulatie met accountants- en advieskantoren en de Belastingdienst hier minimaal 4-6 maanden voor nodig om dit vorm te geven, o.a. omdat hier een zelfde mate van detailinformatie voor nodig is als de ACM nodig heeft voor het onderzoek in optie 1. Ook kan dit niet worden uitgesteld tot na openstelling van de regeling, omdat het integraal onderdeel is van de subsidievoorwaarden. Zonder begrenzing van de winstmarge is het niet waarschijnlijk dat de Europese Commissie goedkeuring zal geven, mede doordat de concurrentie tussen de leveranciers door het prijsplafond sterk beperkt wordt. Mogelijk ervaren de leveranciers hier minder zekerheid vooraf dan bij optie 1 en is deze route juridisch kwetsbaar voor langdurige procedures.

#### **5. Prijzenwet met nadeelcompensatie**

Op basis van de prijzenwet kan de overheid een prijs (tot een bepaald niveau) juridisch opleggen aan de markt voor maximaal twee keer de periode van een half jaar. De prijzenwet kan ingeroepen worden als gevolg van een zich plotseling voordoeende noodsituatie van de nationale economie, veroorzaakt door een of meer schoksgewijs optredende factoren, sprake is van een zodanig versnellende inflatie. Van een plotselinge noodsituatie – na twee maanden voorbereiden van een tariefplafond op basis van een subsidieregeling – en van versnellende inflatie lijkt op dit moment geen sprake. Het kabinet moet dan ook maatregelen nemen om de inflatie een halt toe te roepen. Op het moment dat de prijzenwet wordt ingeroepen wordt een maximum tarief voor energie wettelijk vastgelegd (hierbij kan gas voor kleingebruikers als ander product worden gedefinieerd dan bijv. gas op andere deelmarkten). De overheid vergoedt daarna alle door de leverancier gemaakte kosten. Deze optie lijkt daarmee op optie 4, maar verschuift de noodzaak een gedetailleerd kostenkader te ontwikkelen tot ver na de implementatie van het prijsplafond. Alleen op korte termijn is een liquiditeitsvoorschot nodig voor geraakte bedrijven, bijvoorbeeld op basis van het reeds ontwikkelde subsidievoorschot mechanisme van het prijsplafond.

Aangezien de EC ook moet instemmen met de nadeelcompensatie moet je voorafgaand aan de invoering van deze maatregel al duidelijkheid hebben of deze toestemming er ook gaat komen.

Deze optie zal naar verwachting leiden tot veel werk achteraf en juridische procedures met aanzienlijke uitvoeringskosten. Dit als gevolg van dat elke energiemaatschappij een andere startpositie heeft qua inkoop en een andere kostenstructuur heeft (vaak ook verschillend per label binnen een bedrijf). Daarnaast zijn door de volatiliteit van de prijzen en minder goede voorspelbaarheid van de individuele profielen, de risico's voor energiebedrijven significant toegenomen (dus hogere opslagen nodig dan voorheen). Voor bepaalde (kleinere) partijen geldt daarnaast hogere inkooprijzen omdat zij deze risico's moeten afkopen/inkopen bij de grote partijen. Het achteraf vaststellen van de nadeelcompensatie per energiebedrijf/label zal zeer complex en deels arbitrair zijn en dus leiden tot veel werk bij de energiebedrijven, accountants, RVO, juristen etc. Ook zal het risico bestaan dat sommige energiebedrijven in financiële problemen komen en dit consumenten kan gaan raken als dit tot faillissementen gaat leiden.

## ALTERNATIEVEN

De afgelopen periode is gezocht naar varianten van een prijsplafond die zouden kunnen werken, de kwetsbare groepen onder de afnemers kunnen bereiken en tegelijkertijd niet tot overwinsten bij energiebedrijven zouden leiden. De uitkomst van overleg met de Belastingdienst, RVO, de ACM en de energieleveranciers heeft reeds voor Prinsjesdag als uitkomst opgeleverd dat dit realiseren via een gericht instrument op korte termijn onuitvoerbaar is. In onderstaande passage worden alternatieven beschreven die niet kwalificeren als prijsplafond, maar het wel mogelijk maken dat de middelen terecht komen bij huishoudens, ook die met blokverwarming, en tegelijkertijd niet tot overcompensatie bij energiebedrijven leiden. Hiermee wordt op een andere manier ondersteuning geboden voor de hoge energierekening voor huishoudens. Dit brengt een politieke kwetsbaarheid met zich mee aangezien en wordt afgezien van het prijsplafond zoals eerder is aangekondigd in APB en AFB. Een combinatie van onderstaande alternatieven 1 en 2 maakt het bovendien mogelijk dat aan de ene kant iedereen vast bedrag terug krijgt op zijn energierekening (de belastingvermindering) en tegelijkertijd er maandelijks bijgestuurd kan worden naar aanleiding van prijsverschommelingen met aanpassing van de vast bedrag regeling.

### 1<sup>e</sup> alternatief: adaptieve variant op november/december regeling in 2023

Aanpassing brugoptie november en december met aanpassing per maand/kwartaal en of per kuub. In november en december 2022 wordt een vast bedrag per kleingebruiker (190 euro), onafhankelijk van het gebruik, overgemaakt naar de energieleveranciers. Het nadeel is dat deze maatregel grof is van aard: het is niet gekoppeld aan het energieverbruik van huishoudens of aan de daadwerkelijke energieprijzen die huishoudens betalen. Voordeel is dat deze regeling zeer gemakkelijk verlengd kan worden. Om een vergelijkbare uitkomst als bij het plafond te realiseren, zou per maand of kwartaal kan een andere prijs worden gehanteerd. Deze prijs kan meebewegen (met enige vertraging gegeven de vertraging waarmee marktprijzen worden doorgegeven aan de consument) in de prijs waarmee gerekend wordt om tot het maand-/kwartaalbedrag te komen. Op die manier worden consumenten beschermd tegen stijgingen. Voor het voortzetten van de brugoptie vanaf 1 januari is het van belang dat het probleem van de blokelektriciteit (zie hierboven), waardoor nu nog een deel van de doelgroep buiten de regeling valt, alsnog wordt opgelost.

Eventueel kan de extra tijd die hiermee gerealiseerd wordt voor invoering van het plafond gebruikt worden om alsnog een te hanteren marge vast te stellen (route 1 of 2). De Europese Commissie heeft eerder informeel aangegeven dat zij geen verdere vragen heeft bij het standpunt van Nederland dat er geen sprake is van staatssteun bij deze regeling, omdat er vanwege het zeer beperkte bedrag gedurende slechts twee maanden kan worden aangenomen dat er geen effect is op de interne markt. Echter, indien de regeling meer dan enkele maanden van kracht zou zijn is er een toenemend risico dat de regeling als staatssteun kan worden aangemerkt omdat het bedrag dat ondernemingen in totaal ontvangen steeds hoger wordt.

### 2<sup>e</sup> alternatief Belastingvermindering Energiebelasting (=teruggaaf) verhogen

Deze belastingvermindering wordt automatisch verrekend op de energierekening. Er is geen ingewikkeld proces van inregelen door RVO of energieleveranciers nodig. Hierdoor is er ook geen ingewikkelde discussie over overwinsten die bij energieleveranciers terecht komen. Deze vermindering energiebelasting is van toepassing op locaties/objecten met een zogenaamde "verblijfsfunctie". Hieronder vallen objecten zoals woningen, kantoren, winkels, bedrijven etc. Een groot nadeel is dat dit deze belastingvermindering ongericht is en niet gekoppeld aan huishoudelijk verbruik of de energieprijzen die de huishoudens ervaren. Wel blijft de prikkel tot verduurzaming in stand. Tevens is het naast een vaste korting ook mogelijk om de tarieven per kuub en kWh in de EB te verlagen met circa 50 cent en 10 cent respectievelijk (zorgt voor koppeling met verbruik). Daarnaast kan de btw ook nog worden verlaagd naar 9% (zorgt voor koppeling met verbruik en over alle componenten op de energierekening). Deze korting geldt dan wel voor al het gebruik. Er is reeds een teruggaaf regeling voor blokelektriciteit die benut kan worden op deze groep te berekenen.

Bij de Belastingdienst moet worden nagegaan of de tarieven voor 2023 nog kunnen worden aangepast. Daarnaast zijn de stemmingen in de Tweede Kamer over het Belastingplan gepland op donderdag 10 november. Dit geeft zeer beperkte ruimte voor deze terugvaloptie. De behandeling van het Belastingplan in de Eerste Kamer is voorzien in december.

### **3<sup>e</sup> alternatief: variant op het Duitse prijsplafondmodel**

Bij de Duitse variant van het prijsplafond valt 80% van het historisch verbruik van huishoudens onder het prijsplafond. De huishoudens ontvangen dus een bedrag van 80% \* verbruik \* (contractprijs-tarieflafond). Elk huishouden krijgt deze lump-sum maandelijks verwerkt in hun voorschotten, ongeacht hun daadwerkelijke verbruik. Dit kan qua uitvoering op dezelfde manier worden gerealiseerd als de november/december regeling, waarbij in de Duitse variant nog nader gedifferentieerd wordt naar het verbruik van individuele huishoudens. Hierdoor blijft de besparingsprikkel voor huishoudens in stand; voor elke extra kuub minder verbruik besparen zij de marktprijs. Tegelijkertijd blijft daardoor ook de prikkel voor leveranciers in stand om hun prijzen niet onnodig te verhogen omdat klanten kunnen overstappen. Het probleem van blokverwarming wordt in deze variant verondersteld te worden opgelost door de Belastingdienst. Het is de vraag of dit in de Nederlandse situatie uitvoerbaar is per 1 januari 2023 gegeven dat het historisch verbruik meegenomen moet worden en leveranciers ingesteld zijn op een ander prijsplafondvariant. Ook hier zal een staatssteun check moeten worden gedaan.

### **4<sup>e</sup> alternatief november/december doortrekken in gerichtere vorm (geen geld toe)**

Alle kleinverbruikersaansluitingen met een verblijfsfunctie krijgen 190 euro per maand terug, waarbij het voor iedereen ook verplicht wordt om een voorschot van minimaal 190 euro te betalen (dit ondervangt dat mensen een eindafrekening krijgen waarbij de 190 euro niet volledig wordt ingezet omdat ze te lage voorschotten hebben aangegeven). Niemand krijgt geld toe, als je op 0 uitkomt, betekent dit dat je geen kosten voor je energie hebt (er wordt niet gecrediteerd voorbij 0). Per maand wordt gekeken of de 190 euro geactualiseerd moet worden o.b.v. gewogen gemiddelde van elektriciteit- en gasprijzen (dit beschermt mensen met een variabel contract als prijzen heel hard gaan stijgen). Er kan ook worden gekozen om de aanpassing maar één kant op te laten werken (190 kan alleen meer worden). Aan het eind van het contractjaar wordt gekeken naar de eindafrekening. Als er, door het kunstmatig hoge voorschot van 190, terugbetaald wordt, dan vloeit het deel dat door de overheid is gefinancierd (190 per maand plus eventuele correctie) in dat geval terug naar de staat, mensen krijgen dus geen geld toe bij hun energierekening. Voor wat betreft het oordeel van de Europese Commissie geldt hetzelfde als onder de 1<sup>e</sup> terugvaloptie.

### **5<sup>e</sup> alternatief vast bedrag per kWh/kuub**

Een andere terugval variant is dat er een vast bedrag per kWh elektriciteit en per kuub gas uitgekeerd wordt door energieleveranciers. Hierdoor is de vergoeding voor leveranciers gemakkelijker vast te stellen. Ook blijft hierbij de prikkel voor leveranciers in stand om hun prijzen niet onnodig te verhogen. Deze bedragen zou je maandelijks kunnen actualiseren op de ontwikkeling van de energieprijzen. Hiermee simuleer je gemiddeld een prijsplafond. De precieze uitwerking verschilt echter per leverancier. Het nadeel hiervan is dat het huishoudens geen zekerheid biedt over de energierekening omdat het niet gekoppeld is aan de ontwikkeling in de energieprijzen van de verschillende leveranciers. De uitkomst verschilt ook onderling tussen huishoudens, omdat afnemers met een hogere contractprijs duurder uit zijn.



24/11/22

TER ADVISERING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat  
en Energie  
Directie Energiemarkt

**Auteur**

J.W. Langenberg

T 070 379 7991

j.w.langenberg@minezk.nl

**Datum**

18 november 2022

**Kenmerk**

DGKE-DE / 22555538

**BHM 22558480**

**Kopie aan**

**Bijlage(n)**

# nota

verdere uitwerking prijsplafond 5

## Parafenroute

### Aanleiding

Met deze nota wordt de 90% versie van de conceptregeling voor het prijsplafond aan u voorgelegd. Deze wordt ook besproken met de energieleveranciers as. vrijdag 24 november en gedeeld met de Europese Commissie. Ook komt deze wellicht ter sprake in uw gesprekken met energieleveranciers deze week.

### Advies

- U kunt kennis nemen van de 90% versie van de conceptregeling beslispunten in deze nota.

### Kernpunten

- De regeling is nog niet volledig omdat de bepalingen die samenhangen met de vergoeding van de leverancier (waaronder de systematiek margetoets) nog niet afgerond zijn. Hierover worden de komende week afrondende gesprekken gevoerd met de energieleveranciers.
- Daarnaast denken wij dat het goed is dat u kennisneemt van hoe is omgegaan met de verwerking van de volgende punten:
  1. Het wel of niet beperken van de mogelijkheid tot het doorzetten subsidie naar consument na 31/12/2023
  2. Het verruimen van de afbakening van de doelgroep om leveranciers die zonder vergunning legaal aan kleinverbruikersaansluitingen elektriciteit of gas leveren te kunnen laten deelnemen (zogenoeten Multi-sites).
  3. Het instellen van een tijdelijke geschillencommissie die als mandaat krijgt om geschillen in behandeling te nemen tussen leverancier en afnemer die specifiek samenhangen met de uitvoering van het plafond.

Dank voor  
update &  
de gevoerde  
voortgang.

Ontvangen BBR

## Toelichting

Vertrouwelijk

## 1. Het beperken van de mogelijkheid tot het deels doorzetten van de subsidie naar de consument na 31/12/2023

In de concept regeling is nu nog een bepaling opgenomen die de leverancier verplicht om de plafondsubsidie volledig in mindering te brengen op de energierekening in 2023. (Artikel 5.1, waarin wordt aangegeven dat deze "in 2023" wordt ingezet.)

De leveranciers hadden eerder verzocht om meer ruimte te krijgen om te kunnen werken met gelijke maandelijkse voorschotbedragen, ook waar deze na een tussentijdse afrekening van een jaarnota gedurende het jaar 2023 worden vastgesteld voor een periode van 12 maanden die doorloopt in 2024. Dit impliceert echter dat een deel van de subsidie pas doorgezet zou worden in de maandelijkse termijnen na december 2023. Dit verzoek is niet ingewilligd omdat het strijdig is met het voornemen om een tijdelijk plafond in te stellen en de compensatie in het jaar 2023 ten goede te laten komen aan de consument.

Verwachte compromis is om het streven tot het doorzetten van de subsidie in 2023 op te nemen in de regeling, maar de invulling vrij te laten aan de leverancier. NB Er zullen vanuit eindafrekening altijd nog correcties/financiële stromen in 2024 zijn die zien op 2023.

elms,  
maar compromis  
is uitlegbaar  
mits snel na  
31/12 volkang  
is afgemd.

## 2. Het verruimen van de afbakening van de doelgroep om leveranciers die zonder vergunning legaal aan kleinverbruikersaansluitingen elektriciteit of gas leveren te kunnen laten deelnemen. (In verband met kleinverbruikers die via zogeheten multi-sites elektriciteit of gas geleverd krijgen).

In de debatten over de uitvoering van het plafond is door de Kamer aangedrongen op het meenemen van zoveel mogelijk van de kleinverbruikers (huishoudens en klein zakelijke afnemers) die buiten de scope van de regeling dreigen te vallen.

Voor de leveranciers zonder ACM vergunning (voor kleingebruikers) is een oplossing geïdentificeerd door de afbakening te baseren op de registratie in het centraal aansluitingen register (CAR) van de kleinverbruik aansluitingen waaraan geleverd wordt in combinatie met de (aantoonbare) toepassing van de heffingskorting ex art. 63 Wet belastingen op milieugrondslag. Deze wijziging is in deze concept regeling verwerkt. U krijgt tevens een wijzigingsregeling voorgelegd waarmee deze afbakening ook voor de CEK (tegemoetkoming van 190 euro in november en december) alsnog meegenomen zal worden. RVO heeft aangegeven dat deze definitie werkbaar en uitvoerbaar is voor beide regelingen.

Heel fijn.

Bij deze aanpassing van de afbakening is van belang dat hoewel het vooral klein zakelijke afnemers betreft, niet uit te sluiten lijkt dat ook kleinere aantallen huishoudens via een dergelijke leverancier zonder vergunning legaal beleverd worden. Deze afnemers zouden dus zonder de wijziging niet in aanmerking komen voor het plafond.

Daarnaast kunnen kleine zakelijke afnemers met een dergelijke leverancier anders

behandeld worden dan vergelijkbare afnemers met een leverancier met vergunning. Ten aanzien van de leveranciers zelf zijn er uiteraard de leverancier zijn er minder waarborgen t.a.v. financiering en werkwijze dan bij een leverancier met een vergunning.

Inschatting van FEZ is dat het financiële risico van de multi-sites meevalt. Het gaat op basis van CAR extract om circa 18.000 aansluitingen gaat, dit op een totaal van ca 8 mln aansluitingen. In de raming van het voorschotbedrag voor december (€ 1,45 mld) dat we met de ISB beschikbaar is een onzekerheidsmarge van 50% aangehouden. In totaal wordt uitgegaan van € 11,2 mld voor het prijsplafond maar dat bedrag wordt geactualiseerd bij de voorjaarsbesluitvorming.

**3. Het instellen van een tijdelijke geschillencommissie die als mandaat krijgt om geschillen in behandeling te nemen tussen leverancier en afnemer die specifiek samenhangen met de uitvoering van het plafond.**

*Heel verstandig  
en doet idd  
recht aan  
erger uit  
de Kamer.*

In de debatten over de uitvoering van het prijs-plafond heeft de Tweede Kamer vragen gesteld over de rechtsbescherming voor de consument bij de uitvoering van de regeling en gevraagd waar burgers terecht kunnen als er onenigheid ontstaat over de uitvoering van het plafond met de leverancier.

U heeft in de beantwoording verwezen naar het feit dat de leverancier vanuit de bestaande klantrelatie het eerste aanspreekpunt zal blijven voor zijn klanten. U heeft daarbij aangegeven bereid te zijn om te bezien of het mogelijk is om voor geschillen een route vergelijkbaar met de bestaande geschillencommissie voor energie te voorzien.

De bestaande geschillencommissie heeft inmiddels aangegeven positief te staan tegenover een verzoek hiertoe vanuit EZK. Het advies is om hierbij te kiezen voor een tijdelijke commissie die als mandaat krijgt om uitsluitend eventuele geschillen in behandeling te nemen tussen leverancier en afnemer die specifiek samenhangen met de uitvoering van het plafond. Hiermee is deze complementair zijn ten aanzien van de bestaande commissie die gebaseerd is op de bestaande contractuele leveringsovereenkomst die in principe los staat van het plafond.

Voorstel is om in te stemmen om de stichting Geschillencommissie te verzoeken om de inrichting voor te bereiden van een tijdelijke geschillencommissie met specifiek mandaat gericht op behandeling van geschillen tussen energieleverancier en afnemer die samenhangen met de uitvoering van het plafond in 2023.

Deze commissie kan bindende uitspraken doen bij geschillen met een financieel belang tot 5000 euro. Het tijdspad voor het open stellen is gedurende het eerste kwartaal van 2023 maar daarbij kan worden voorzien in de afhandeling van klachten met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023. Voor de uitvoeringskosten van deze commissie, die voor rekening van EZK zullen komen, zal u een voorstel voorgelegd krijgen.

Voorgestelde werkwijze is dat aan het begin van het jaar 2023 EZK een subsidie verstrekt aan de Stichting die de Geschillencommissie uitvoert. Aan het eind van het jaar rekent EZK de subsidie (die kwalificeert als dienst van algemeen belang) af op daadwerkelijk gemaakte proceskosten. De geschillencommissie wordt ingesteld voor de periode tot eind 2023

Indien de commissie wordt opgericht op verzoek van de partijen (energieleveranciers, EZK) moeten zij vooraf allen akkoord gaan met reglement en de bindende uitspraken. Als dit zo is volstaat een verwijzing naar de geschillencommissie in de toelichting op de regeling.

De geschillencommissie zal zaken uitkiezen met het oog op precedentwerking, zodat het aantal te behandelen geschillen overeenkomt met het vooraf afgesproken aantal.

In de voorgenomen route dekt de Staat de instandhoudingskosten van een geschillencommissie en de proceskosten. Deze kosten worden geschat op jaarlijks €50 duizend euro voor de instandhouding en €2k per geschil, op dit moment ramen we de kosten op maximaal €500 duizend euro. Hierbij wordt uitgegaan van 50% van het aantal zaken (459) dat behandeld is door de bestaande geschillencommissie voor energie in het meest recente jaar waarvoor volledige cijfers beschikbaar zijn (2021).

| Bestuursnummer | Programma onderdeel | Doel  | Besluit  | Datum       |
|----------------|---------------------|---|--|-------------|
| 1              | Stuurgroep          | Samenstelling Stuurgroep  | Energie-NL kan ervoor kiezen bepaalde agendapunten van de Stuurgroep niet aanwezig te zijn; andersom kan voor bepaalde agendapunten besloten worden dit alleen met Overheidsdeelnemers te doen, zonder Energie-NL; dit per keer te bepalen | 26-Sep-2022 |
| 2              | Stuurgroep          | Goedkeuring lump sum regeling                                   | Principebesluit om korte termijn de lump sum regeling (die zal worden beschreven in de regeling) goed te keuren onder voorbehoud van ministerieel akkoord en eventuele aanvullingen vanuit energieleveranciers                             | 11-Oct-2022 |
| 3              | PMO                 | Samenstelling programma   | De voorgestelde werkstroom aanpak is goedgekeurd. Organisaties worden betrokken bij het inrichten van de milestones en acties  | 7-Oct-2022  |
| 4              | Werkstroom 1 en 2   | Goedkeuring doelgroep definitie                                 | Definitie doelgroep "unieke primaire allocatiepunten voor het kleinverbruik van elektriciteit met verbijst functie"  | 11-Oct-2022 |
| 5              | Stuurgroep          | Goedkeuring contouren van Plafondregeling 2023                  | Contouren van Plafondregeling 2023 zijn goedgekeurd zoals besproken en vastgelegd in 'Conceptregeling november-december'   | 14-Oct-2022 |
| 6              | Stuurgroep          | Goedkeuring tijdstippen gevraagde besluiten                     | Tijdstippen besispunten geaccordeerd conform Stuurgroep 8 documentatie met 1 opmerking   | 18-Oct-2022 |
| 7              | Stuurgroep          | Procesbesluit: Hoofdlijnen methodiek en proces voorfinanciering | Procesbesluit inzake aanpassingen 3 genoemde punten + 8 nog te finaliseren punten (zie document 'Voorgestelde besluiten stuurgroep (FinVer)')  | 21-Oct-2022 |
| 8              | Stuurgroep          | Inhoudsbesluit 'Prijsstelling volumefracties'                   | Vorgestelde besluiten prijsstelling volumefracties zijn akkoord onder voorbehoud van controle op werking beslissingen  | 21-Oct-2022 |
| 9              | Prijsplafond 2023   | Goedkeuring volume aanpak                                       | Agendapunten Volume 2a.ii dd 27-10 akkoord   | 27-Oct-2022 |
| 10             | Communicatie        | Afgeremd communicatieplan                                       | Communicatieplan is akkoord behoudens 1 besprekingspunt omtrent middeleninzet overheid   | 27-Oct-2022 |
| 11             | Warmtenetten        | Goedkeuring warmtenetten  | Besluiten warmtenetten reikwijdte, volume en prijs akkoord   | 27-Oct-2022 |
| 12             | Afsluitbeleid       | Programma opzet   | Werkstroom Afsluitbeleid afgerond en overgedragen aan IJorganisatie EZK  | 27-Oct-2022 |
| 13             | Warmte              | Programma opzet   | Overdracht warmte doorlevering en gros/ een belastingdiens + overdracht 'warmtenetten' aan werkstroom 1 Plafondregeling 2023'  | 4-Nov-2022  |
| 14             | Stadswarmte         | Goedkeuring regeling  | Document 'hoofdlijnen regeling stadswarmte' goedgekeurd  | 4-Nov-2022  |
| 15             | Prijsplafond 2023   | Goedkeuring regeling  | Document '22.11.02_Vbesluiten_SG13_Concept_v' goedgekeurd onder voorbehoud actie #124  | 4-Nov-2022  |
| 16             | Prijsplafond 2023   | Goedkeuring regeling  | Document BTW aanpak akkoord  | 7-Nov-2022  |
| 17             | Warmtenetten        | Goedkeuring regeling  | Hoofdlijnen regeling warmtenetten akkoord  | 11-Nov-2022 |
| 18             | Prijsplafond 2023   | Goedkeuring regeling  | Besluiten uit document 22.11.14 Voorgestelde besluiten Fin&Ver zijn akkoord  | 18-11-2022  |
| 19             | Warmtenetten        | Goedkeuring regeling  | Besluiten uit document 20221115 Warmte besluiten_wijzigingen zijn akkoord  | 18-11-2022  |
| 20             | Prijsplafond 2023   | Goedkeuring aanpak 'doorzetting subsidie'                       | besluit 'subsidie doorzetting vFinal' is akkoord met voorbehouden juridisch en politiek + actie #163   | 25-Nov-2022 |
| 21             | Prijsplafond 2023   | Goedkeuring aanvraag methode                                    | template aanvraagformul subsidie RVO   | 29-Nov-2022 |
| 22             | Prijsplafond 2023   | Goedkeuring regeling  | Geschillencommissie klantendisputen  | 29-Nov-2022 |

### Besluitenlijst Stuurgroep Prijsplafond Energierekening versie 6 december 2022

| Datum      | Onderwerp:  | Samenvatting besluit  |
|------------|---|---|
| 14-10-2022 | Plafondregeling 2023 - Contouren                      | Contouren van Plafondregeling 2023: Reikwijdte, Volume en Prijs.  |
| 21-10-2022 | Plafondregeling 2023 - Financiering en verantwoording | Vaststellen hoofdlijnen methodiek en proces voor voorfinanciering.  |
| 21-10-2022 | Plafondregeling 2023 - Contouren                      | Aanvulling op bestaande besluiten: 1) Reikwijdte: Couance voor selecte groepen zakelijke kleinverbruik contracten. 2) Volume: Aanvulling op definitie van profiel fracties.   |
| 27-10-2022 | Plafondregeling 2023 - Financiering en verantwoording | Subsidievoorschot aanvraag: segmentatie en componenten  |
| 27-10-2020 | Plafondregeling 2023 - Warmte                         | Warmte besluiten met betrekking op de reikwijdte, volume en prijs.  |
| 4-11-2022  | Plafondregeling 2023 - Warmte                         | 1) methodiek warmte volgt sluit aan bij E&G, behalve waar anders nodig is.<br>2) Schatting warmtetarief bij ontbreken vastgesteld warmtetarief bij eerste subsidie voorschotaanvraag.<br>3) Definities aantal aansluitingen en prijs.   |
| 4-11-2022  | Plafondregeling 2023 - Financiering en verantwoording | 1) Subsidieaanvraag: Tijdslijn en frequentie<br>3) nieuwe toetreders<br>4) Componenten: extra subsidievoorschot aanvraag en risicogerichte controle<br>7) Uitvraag gegevens C-AR – Gegevens<br>8) Contractprijs bij subsidievoorschot aanvraag<br>9) Prijsstelling dynamische prijsproducten<br>10) Prijsstelling zakelijke producten met een dynamische component<br>11) Prijsstelling producten met dubbeltarief<br>12) Het contractprijs (voor E & G), zoals opgenomen in alle facturen, betreft de variabele leveringskosten (per kWh, per m3 ) zoals afgesproken door de leverancier met de klant. 13) Het plafondtarief (voor E & G), zoals opgenomen in alle facturen, betreft de variabele leveringskosten. |
| 7-11-2022  | Plafondregeling 2023 - Financiering en verantwoording | Prijsstelling: Het contracttarief (voor E & G), zoals opgenomen in alle facturen, betreft de variabele leveringskosten (per kWh/m3) zoals afgesproken door de leverancier met de klant:<br>Prijsstelling: Het plafondtarief (voor E & G), zoals opgenomen in alle facturen, betreft de variabele leveringskosten: 1) Inclusief BTW 2) Exclusief energiebelasting  |
| 11-11-2022 | Plafondregeling 2023 - Warmte                         | Hoofdlijnen regeling Warmte   |
| 18-11-2022 | Plafondregeling 2023 - Financiering en verantwoording | 1) De definitieve subsidie vaststelling en afrekening subsidievoorschot aanvragen<br>3) Volumecorrectie   |
| 18-11-2022 | Plafondregeling 2023 - Warmte                         | 1) De reikwijdte voor de 2023 Prijsplafond regeling is inclusief warmte<br>2) Definitie aantal aansluitingen  |
| 25-11-2022 | Plafondregeling 2023 - Financiering en verantwoording | Verrekenen ontvangen subsidie met de klant in 2023.   |
| 29-11-2022 | Plafondregeling 2023 – Uitvoering RVO                 | Template subsidie aanvraag RVO vastgesteld  |
| 29-11-2022 | Plafondregeling 2023                                  | Geschillencommissie bij klantdisputen   |
| 2-12-2022  | Plafondregeling 2023 – Uitvoering RVO                 | Escalatieladder RVO   |